ecommbx

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 14 Αυγούστου 2024 • Ετος 10ο • Αρ. φύλλου 507* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

ecommbx

Διχάζουν οι αντιδράσεις στην Ε.Ε. για υπερτουρισμό Σελ. 7

ΤΑ ΘΕΤΙΚΑ

Ενίσχυση των οικονομιών και δημιουργία θέσεων εργασίας

ΤΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ

Επιπτώσεις στην ποιότητα ζωής τοπικών κοινωνιών

ΤΑ ΜΕΤΡΑ

Προνόμια σε οικολόγους τουρίστες δίνει η Κοπεγχάγη

ΟΙ ΝΕΟΙ

Αιτία για τη στεγαστική κρίση σε πολλές χώρες

Εσοδα εκατομμυρίων γίνονται καπνός

Σε έξαρση το λαθρεμπόριο τσιγάρων από τα κατεχόμενα - Τον Ιούλιο κατασχέθηκαν μεγάλες ποσότητες αξίας 500.000

Σε έξαρση βρίσκεται η παράνομη μεταφορά και διάθεση αδασμολόγητων καπνικών προϊόντων από τα κατεχόμενα. Στις οκτώ συνολικά περιπτώσεις ανακοπής παράνομων αφορολόγητων καπνικών προϊόντων (Ιούλιο και αρχές Αυγούστου) κατασχέθηκαν σύνολο 4.876 κούτες τσιγάρων και περίπου 155 κιλά καπνού για στριφτό τσιγάρο. Η αξία των καπνικών προϊόντων από τα κατεχόμενα, εκτιμάται πως ξεπερνά τις 400 με 500 χιλιάδες ευρώ, με την Κυπριακή Δημοκρατία να χάνει ένα σημαντικό μέρος εσόδων από την παράνομη διάθεση για πώληση τους στις ελεύθερες περιοχές. Γύρω στα 50 εκατ. υπολογίζεται ότι ανέρχονται κατά μέσο όρο οι απώλειες εσόδων του κράτους κάθε χρόνο λόγω του λαθρεμπορίου τσιγάρων. Η παράνομη μεταφορά και διανομή καπνικών και ατμιστικών προϊόντων από τα κατεχόμενα ανθίζει στην Κύπρο λόγω της «τρύπας» που υπάρχει. Οι επιτήδειοι ρισκάρουν το κέρδος ακόμη και για πτήσεις προς την Αγγλία, όπου η τεράστια διαφορά μεταξύ της τιμής διάθεσης στην παράνομη αγορά και της τιμής αγοράς στα κατεχόμενα αφήνει την προοπτική ενός τεράστιου κέρδους. **Σελ. 5**

ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΠΕΛΑΤΩΝ

Η τεχνητή νοημοσύνη καθορίζει τις χρεώσεις

Η σύγχρονη τεχνολογία δίνει τη δυνατότητα σε επιχειρήσεις να καταγράφουν παραγγελίες που γίνονται μέσω Διαδικτύου από το κινητό του καταναλωτή και να γνωρίζουν πολλά για τον πελάτη τους. Από τις κλήσεις μπορούν να συμπεραίνουν πόσα είναι διατεθειμένος να πληρώσει για κάλυψη μιας συγκεκριμένης ανάγκης και του χρεώνουν διαφορετικές τιμές. **Σελ. 9**

ΜΑΧΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΙΝΑ

Η Ινδία εξελίσσεται ως μεγαλύτερη αγορά

Μαίνεται το «μπρα ντε φερ» Ινδίας - Κίνας, με τις δύο πολυπληθέστερες χώρες στον πλανήτη να δίνουν μάχη για τη θέση τους στο διεθνές στερέωμα. Σύμφωνα με τους Financial Times, η Ινδία πλησιάζει πλέον την Κίνα ως η μεγαλύτερη αναδυόμενη αγορά. Η αγορά αυτή γίνεται όλο και πιο ελκυστική, πλην όμως ακριβή, για τους διεθνείς επενδυτές. **Σελ. 10**

ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΑ ΡΕΚΟΡ

Στα 35 τρισ. δολ. το χρέος των ΗΠΑ

Το χρέος των ΗΠΑ έφτασε στα 35 τρισ. δολ. εν μέσω της προεκλογικής εκστρατείας και των διαξιφισμών για τους φόρους και τις δημόσιες δαπάνες. Το αμερικανικό ΥΠΟΙΚ υπογράμμισε το νέο φράγμα που έσπασε το αμερικανικό χρέος και διευκρίνισε ότι στο διάστημα Απριλίου - Ιουνίου δανείστηκε 234 δισ. δολ., ποσό μικρότερο από αυτό που προέβλεπε. **Σελ. 8**

5 291296 000378

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Υπάρχουν περιθώρια για αυξήσεις μισθών

Περιθώριο για αυξήσεις μισθών στην Ελλάδα, χωρίς σημαντικές πληθωριστικές πιέσεις, διαπιστώνει μελέτη που δημοσιεύει η Τράπεζα της Ελλάδος στο οικονομικό δελτίο της. Σύμφωνα με τη μελέτη οι πραγματικές αμοιβές εργασίας ανά εργαζόμενο υστερούν του επιπέδου παραγωγικότητας της εργασίας, ενώ παραμένουν κάτω από τα προπανδημικά επίπεδά τους. **Σελ. 13**

ΔΥΟ ΟΨΕΙΣ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

Αυξάνεται ο πλούτος, μεγαλώνει η ανισότητα

Στις ΗΠΑ οι τιμές των μετοχών ανεβαίνουν, ο πλούτος των νοικοκυριών βρίσκεται σε επίπεδα-ρεκόρ και οι αποδόσεις των επενδύσεων πολύ μεγάλες. Ωστόσο, πολλές οικογένειες βλέπουν να έχουν εξανεμιστεί οι αποταμιεύσεις που συγκέντρωσαν την περίοδο της πανδημίας, ενώ πολλοί δεν μπορούν να πληρώσουν τις κάρτες και τις δόσεις για αυτοκίνητο. **Σελ.9**

Βάζουν ηλιακά πάνελ στα μπαλκόνια τους

Οι πλιακοί συλλέκτες που τοποθετούνται εύκολα σε αυλές και μπαλκόνια εμφανίζονται ολοένα και συχνότερα στη Γερμανία, διότι οι τιμές είναι προσιτές και οι κανονισμοί έχουν χαλαρώσει. Περισσότερα από 500.000 από τα συστήματα αυτά έχουν ήδη εγκατασταθεί στη χώρα και η νέα πιο χαλαρή νομοθεσία για την τοποθέτησή τους έχει συμβάλει στην τεράστια διάδοσή τους. **Σελ. 9**

Ανησυχίες από την έκθεση για Κράτος Δικαίου

Οι συστάσεις της Κομισιόν

Η Εκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το κράτος δικαίου στην Κύπρο θα είναι αντικείμενο συζήτησης σε μία από τις πρώτες συνεδριάσεις της Επιτροπής Θεσμών στη Βουλή τον Σεπτέμβριο. Μέλη της Επιτροπής προβληματίζονται για ορισμένα σημεία και ειδικά η αναφορά για τις εξουσίες του γενικού εισαγγελέα και τον έλεγχο των αποφάσεών του. **Σελ. 6**

Εξαπατούν ηλεκτρονικά καταναλωτές

Αυξημένα τα κρούσματα

Εντονη ανησυχία προκαλούν τα κρούσματα εξαπάτησης καταναλωτών από επιτήδειους, οι οποίοι μέσω μηνυμάτων SMS, email και διάφορα άλλα τεχνάσματα προσπαθούν να αποσπάσουν χρήματα από τα θύματά τους. Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών έχει γίνει το τελευταίο διάστημα δέκτης καταγγελιών και δίνει συμβουλές για το πώς θα προστατευθείτε. **Σελ. 4**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Σελ. 4

Το ροζέ κρασί Προβηγκίας κερδίζει έδαφος στην Κύπρο

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η οικονομία σε δίλημμα

Πρώτη η ΕΚΤ και ύστερα η τράπεζα της Αγγλίας μείωσαν τα επιτόκια (0,25%) προσπαθώντας να στείλουν το μήνυμα ότι τελειώνει η περίοδος των ακραίων τιμών. Η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ αν και δεν προχώρησε σε κάποια ενέργεια, προδιάγραψε τις επόμενες κινήσεις προς την κατεύθυνση της μείωσης. Δέχτηκε μάλιστα και αυστηρή κριτική ότι καθυστερεί τις αποφάσεις και θα αναγκαστεί όταν θα έρθει η ώρα να τρέχει πίσω από τις εξελίξεις προχωρώντας σε διπλάσιες μειώσεις (0,5%). Ήδη τα στοιχεία για την ανεργία προβληματίσαν και ενίσχυσαν την άποψη ότι η μείωση των επιτοκίων επιβάλλεται για να αποφευχθεί η ύφεση.

Η προσπάθεια των κεντρικών τραπεζών για συγκράτηση των τιμών ήταν ομολογουμένως επιτυχημένη καταφέρνοντας να συγκρατήσουν τις προσδοκίες στον στόχο. Τις προσδοκίες που σύμφωνα με τους κανονισμούς ορισθετούν το ουδέτερο επίπεδο του πληθωρισμού στο 2%. Δηλαδή στο σημείο που δεν ναρκοθετείται η ανάπτυξη την ίδια ώρα που οι τιμές δεν θεωρούνται φουσκωμένες. Εδώ όμως ακριβώς είναι και το πρόβλημα αφού ο στόχος του 2% δεν μοιάζει να είναι συμβατός με την πραγματικότητα όπου η προσφορά είναι ατελής και η παγκόσμια οικονομία κατακερματισμένη. Προκύπτει συνεπώς το ερώτημα αν έφτασε η ώρα να εγκαταλειφθούν οι παλιοί στόχοι και να τεθούν νέοι. Θα μπορούσε ας πούμε το νέο σημείο ισορροπίας να τοποθετηθεί στο 3% επιτρέποντας μεγαλύτερη ευελιξία στις κεντρικές τράπεζες; Τις κεντρικές τράπεζες που έχοντας παγιδευτεί σε έναν μάλλον ανέφικτο στόχο δεν μπορούν να αξιοποιήσουν την νομισματική πολιτική προς όφελος της ανάπτυξης. Πολλές συζητήσεις γίνονται αυτή την περίοδο κατά πόσο η προσήλωση σε έναν ανέφικτο από κάθε άποψη στόχο, θα αναγκάσει τελικά τις κεντρικές τράπεζες, όταν ο κόμπος θα φτάσει στο χτένι, να μειώσουν τα επιτόκια άτακτα στέλνοντας τα λανθασμένα μηνύματα. Προς το παρόν, οι νομισματικές αρχές εφαρμόζουν συντηρητική πολιτική κάτι που θα ήθελαν να συνεχίσουν για όσο καιρό τα μακροοικονομικά δεδομένα θα το επιτρέπουν.

Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, σε ανάλογη παγίδα βρίσκεται και ο δημοσιονομικός πυλώνας. Οι κυβερνήσεις προσπαθώντας να πετύχουν πλεονάσματα και να περιορίσουν τον δανεισμό δεν προβαίνουν σε επενδύσεις. Επενδύσεις που για την Ευρώπη είναι μονόδρομος για να βγει η γηραιά ήπειρος από το τέλμα της χαμηλής παραγωγικότητας και της χαμηλής ανάπτυξης. Όλοι βέβαια αντιλαμβάνονται πως η παραβίαση των κανόνων δεν είναι κάτι που οι αγορές θα «εκτιμούσαν» και αυτό από κάθε άποψη είναι κατανοητό. Πως μπορεί όμως να σπάσει ο φαύλος κύκλος; Οι χώρες εκτός από δημοσιονομική πειθαρχία χρειάζονται οικονομική και κοινωνική ευημερία. Σήμερα όμως, η επίτευξη του στόχου φαντάζει δύσκολη αφού οι κανόνες λειτουργούν περιοριστικά.

Το επόμενο διάστημα οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις θα πρέπει να αντιμετωπίσουν την κατάσταση με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα. Ήδη τα πρώτα σημάδια κοινωνικών αναταραχών κάνουν την εμφάνιση τους στο Ηνωμένο Βασίλειο προκαλώντας γενικότερο προβληματισμό και ανησυχία. Η παρούσα στασιμότητα αν δεν αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά θα προκαλέσει ανεπιθύμητες καταστάσεις καθώς και άλλες χώρες θα κινδυνεύσουν να βυθιστούν στην περιχαράκωση και στην εσωστρέφεια. Οι κανόνες υπάρχουν για να τηρούνται αλλά και όταν χρειάζεται να αμφισβητούνται όταν διαπιστωθεί πως συσσωρεύουν περισσότερα προβλήματα από αυτά που δημιουργήθηκαν για να επιλύσουν. Οι νέοι καιροί χρειάζονται νέες προσεγγίσεις. Η Ευρώπη σε κάποιο βαθμό προσπάθησε να ανταποκριθεί στο κάλεσμα των καιρών χαλαρώνοντας το δημοσιονομικό πλαίσιο. Εκ των πραγμάτων όμως φαίνεται πως θα απαιτηθεί περισσότερο θάρρος.

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις **cashback**!

ΚΑΤΕΒΑΣΕ ΤΩΡΑ

HELLENIC BANK | μπλε

Σημαντικό ατού της μοναδικής ταινίας που έβγαλε η Marvel το 2024 είναι οι δύο πρωταγωνιστές της, οι Ράιαν Ρέινολντς (αριστερά) και Χιου Τζάκμαν στον ρόλο του Γούλβεριν.

Το πολυσύμπαν της Marvel σπάει επιτέλους τα ρεκόρ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Η αλήθεια είναι ότι η μετά την πανδημία εποχή ήταν για το στούντιο της Marvel περίπου καταστροφική. Το φιλόδοξο σχέδιο της πιο κερδοφόρας θυγατρικής της Ντίσνεϊ με το πολυσύμπαν (Multiverse) των υπερηρώων –σε μετάφραση: δεκάδες ταινίες και σειρές, οι πλοκές των οποίων συνδέονται μεταξύ τους– δεν απέδωσε ακριβώς τα αναμενόμενα. Με κάποιες εξαιρέσεις, όπως π.χ. το «Spider-Man: No Way Home» του 2021 που άγγιξε τα δύο δισ. δολάρια σε εισπράξεις, οι ταινίες αυτής της περιόδου ήταν αποτυχημένες είτε σε επίπεδο box-office, είτε σε ποιοτικό, είτε (συχνότερα) και στα δύο. Αποτέλεσμα ήταν ακόμα και πολλοί από τους ορκισμένους φαν των υπερηρώων να ψυχρανθούν και να χάσουν... επεισόδια.

Το «Deadpool & Wolverine» έκανε μέσα σε τρεις ημέρες προβολών το καλύτερο άνοιγμα της σεζόν, με 438 εκατ. δολάρια σε παγκόσμιες εισπράξεις.

Ολα αυτά βέβαια μέχρι την περασμένη Πέμπτη, οπότε, έφτασε στις αίθουσες του κόσμου το «Deadpool & Wolverine», η μοναδική ταινία που η Marvel αποφάσισε να κυκλοφορήσει μέσα στο 2024, παραδεχόμενη έτσι σε ένα βαθμό ότι ο καταιγισμός νέων κεφαλαίων μπορεί να κουράσει ακόμα και το δικό της φανατικό κοινό. Και το «κόλπο» έπιασε. Το φιλμ του Σον Λίβαϊ έφτασε ήδη τα 438 εκατ. δολάρια σε παγκόσμιες εισπράξεις μέσα στο πρώτο τριήμερο προβολών, πραγματοποιώντας (με μεγάλη άνεση) το καλύτερο άνοιγμα της σεζόν. Διέλυσε δε την αντίστοιχη επίδοση για οποιαδήποτε ταινία χαρακτηρισμένη ως «άνω των 17» (Rated-R) σε ολόκληρη την κινηματογραφική ιστορία.

Τα ρεκόρ όμως δεν σταματούν εδώ. Επειτα από το περασμένο Σαββατοκύριακο το κινηματογραφικό franchise του MCU (Marvel Cinematic Universe) έγινε το πρώτο που ξεπέρασε τα 30 δισ. δολάρια σε συνολικές εισπράξεις – χρειάστηκαν 15 χρόνια και 33 ταινίες για να το πετύχει. Η επιτυχία του «Deadpool & Wolverine» προφανώς δεν ήρθε κατά τύχη. Η σύμπραξη δύο σπουδαίων σύγχρονων σταρ, του Ράιαν Ρέινολντς και του Χιου Τζάκμαν –και των αντίστοιχων δημοφιλών χαρακτήρων τους– αποτελούσε ήδη σοβαρή εγγύηση γι' αυτήν. Επιπλέον, η Marvel χρησιμοποίησε την ταινία για να κάνει την αυτοκριτική της, να τερματίσει κάποιες «κουρασμένες» αφηγήσεις, να ξαναφέρει στο προσκήνιο αγαπημένους χαρακτήρες (μέσω των πολλών cameo) και να προαναγγείλει νέες περιπέτειες· όλα στην οικονομική συσκευασία ενός και μόνο φιλμ, το οποίο, καθώς φαίνεται, πρόκειται να δουν οι πάντες.

Η μεγαλύτερη είδηση ωστόσο δεν ήρθε στη σκοτεινή αίθουσα, αλλά στην κατάφωτη σκηνή του Comic Con που διεξάγεται αυτές τις μέρες στο Σαν Ντιέγκο. Εκεί επιβεβαιώθηκε αρχικά ότι τα αδέλφια Ρούσο επιστρέφουν για να σκηνοθετήσουν δύο καινούργια κεφάλαια των «Εκδικητών», τα «Avengers: Doomsday» και «Avengers: Secret Wars», προορισμένα να κυκλοφορήσουν το 2026 και 2027 αντίστοιχα. Εκείνο που δεν γνωρίζαμε ήταν η ταυτότητα του «κακού» των συγκεκριμένων ταινιών, μέχρι που μια φιγούρα, ντυμένη με τη χαρακτηριστική πράσινη στολή του Doctor Doom, ανέβηκε στη σκηνή. Οταν η μάσκα βγήκε, αποκαλύφθηκε το πρόσωπο του Ρόμπερτ Ντάουνι Τζούνιορ, ενώ το συγκεντρωμένο πλήθος ξέσπασε σε ζητωκραυγές. Ως γνωστόν, ο βραβευμένος με Οσκαρ Αμερικανός ηθοποιός έπαιζε έως τώρα τον Iron Man στις ταινίες του MCU, όπως ανέφερε όμως και ο Τζο Ρούσο, ο καινούργιος ρόλος του είναι απλώς μια απόδειξη των αδιανόητων δυνατοτήτων του πολυσύμπαντος της Marvel...

Η Αννα Νετρέμπκο ετοιμάζει βαλίτσες για Αμερική

Μετά την οριστική απομάκρυνσή της από τη Μητροπολιτική Οπερα της Νέας Υόρκης το 2022, η Αννα Νετρέμπκο θα ανέβει ξανά στη σκηνή της Αμερικής. Η παγκοσμίου φήμης σοπράνο θα εμφανιστεί τον Φεβρουάριο στη Φλόριντα, σε ένα γκαλά της Palm Beach Οπερα.

Μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, η Μητροπολιτική Οπερα διέκοψε οριστικά τη συνεργασία μαζί της, επειδή η Ρωσίδα σοπράνο δεν αποκήρυξε την επιθετική πολιτική του Ρώσου προέδρου Πούτιν. Η τελευταία της παράσταση στην Αμερική πραγματοποιήθηκε πριν από πέντε χρόνια, σε γκαλά για τον εορτασμό του νέου έτους.

Η επιστροφή στην ενεργό δράση είχε αρχίσει να διαφαίνεται δειλά, έπειτα από κάποιες εμφανίσεις της σε ευρωπαϊκές αίθουσες. Ανάμεσα στις διαμαρτυρίες που προκάλεσε, κέρδισε και ορισμένες θετικές κριτικές. Από την άλλη πλευρά, η πλειοψηφία των αμερικανικών ιδρυμάτων αρνούνταν κατηγορηματικά οποιαδήποτε συνεργασία μαζί της.

Ενώ η ίδια και ο επικεφαλής της Palm Beach Τζέιμς Μπάρμπατο δηλώνουν ενθουσιασμένοι για τη συμμετοχή της στο ετήσιο γκαλά, ο Πίτερ Γκελμπ, γενικός διευθυντής της Μητροπολιτικής Οπερας, χαρακτήρισε «άτυχη» αυτή την απόφαση, τονίζοντας την ανειλικρινή προσπάθεια της καλλιτέχνιδος να αποστασιοποιηθεί από τον Πούτιν.

Η Αννα Νετρέμπκο υποκλίνεται στο κοινό της Λα Σκάλα σε παράσταση της «Τόσκα» το 2019.

Σύμφωνα με τον Γκελμπ, η μόνη πιθανότητα να τραγουδήσει ξανά στη Met θα ήταν μόνο αν κάτι τέτοιο θα ωφελούσε την Ουκρανία.

ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΠΑΝΗ

Αγνωστοι στίχοι του Ευριπίδη βγαίνουν στο φως;

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Σε ένα καλοκαίρι που τα έργα του Ευριπίδη έχουν την τιμητική τους, δύο καθηγητές από το Πανεπιστήμιο Μπόλντερ του Κολοράντο στις ΗΠΑ φαίνεται πως έρχονται να προσθέσουν επιπλέον στίχους και σκηνές σε δύο έργα του τραγικού ποιητή που έχουν σωθεί αποσπασματικά: τις τραγωδίες «Πολύειδος» και «Ινώ».

Σύμφωνα με τα όσα έκανε γνωστά το επιστημονικό περιοδικό του πανεπιστημίου (Colorado Arts and Science Magazine), η καθηγήτρια ελληνικών σπουδών Ιβόνα Τρνκα-Αμρχάιν και ο κλασικιστής και ειδικός στον Ευριπίδη, Τζον Γκίμπερτ μελετούσαν από το 2022 έναν αιγυπτιακό πάπυρο που βρέθηκε σε μια ανασκαφή της αρχαίας Φιλαδέλφειας της Αιγύπτου και υποστηρίζουν ότι οι 98 στίχοι που προσπαθούσαν να αποκωδικοποιήσουν και να ερμηνεύσουν τους προηγούμενους μήνες είναι άγνωστα μέρη από τα δύο έργα του Ευριπίδη που σώζονται αποσπασματικά. «Θεωρούμε ότι δεν έχει ξαναβρεθεί ανάλογης σημασίας εύρημα από το 1960», αναφέρει σε δηλώσεις του στο περιοδικό ο καθηγητής Γκίμπερτ. Από τους 98 στίχους που εξέτασαν, οι 22 ήταν γνωστοί στους μελετητές του Ευριπίδη με μικρές παραλλαγές, αλλά οι υπόλοιποι, σύμφωνα με τον καθηγητή, «ήταν κάτι εντελώς καινούργιο».

Μελετητές υποστηρίζουν ότι αιγυπτιακός πάπυρος περιέχει αποσπάσματα από τις τραγωδίες «Πολύειδος» και «Ινώ».

Οι νέοι στίχοι συμπληρώνουν, σύμφωνα με τους μελετητές, τις σκηνές του Πολύειδου. Στην πλοκή της τραγωδίας ο βασιλιάς Μίνωας της Κρήτης και η βασίλισσα Πασιφάη ζητούν από τον Πολύειδο, τον περίφημο μάντη της Κορίνθου σύμφωνα με τον μύθο, να αναστήσει τον γιο τους Γλαύκο που πνίγηκε μέσα σε ένα πιθάρι με μέλι. Στους στίχους του παπύρου, κατά τους μελετητές, περιγράφεται μια σκηνή φιλονικίας μεταξύ του Μίνωα και του Πολύειδου για το κατά πόσον είναι ηθική η ανάσταση των νεκρών.

Στην περίπτωση της Ινούς, τα πράγματα έχουν άλλο ενδιαφέρον. Στη μυθολογία η Ινώ ήταν πριγκίπισσα της Θήβας, κόρη του βασιλιά Κάδμου και της θεότητας Αρμονίας. Ο μύθος της παρουσιάζει διάφορες παραλλαγές ανάλογα με τους ποιητές που έγραψαν για εκείνη. Σε μια παραλλαγή εμφανίζεται ως η κακιά μητριά του Φρίξου και της Ελλης, σε άλλη ως εκείνη που προστατεύει τον νεογέννητο Διόνυσο, ενώ σε μια τρίτη στήνει μια πλεκτάνη για να σώσει τα παιδιά της. Αυτή την εκδοχή υιοθετούν οι στίχοι του παπύρου, σύμφωνα με την καθηγήτρια Τρνκα-Αμρχάιν: «Η τρίτη σύζυγος του βασιλιά (σ.σ. Θεμιστώ) προσπαθεί να σκοτώσει τα παιδιά της Ινούς. Η Ινώ καταφέρνει και ανατρέπει το σχέδιό της και οδηγεί τη βασίλισσα να σκοτώσει τελικά τα δικά της παιδιά και εκείνη αυτοκτονεί». Σύμφωνα με τον μύθο, ο Ποσειδώνας σώζει την Ινώ και εκείνη γίνεται μια Νηρηίδα.

Η μελέτη των δύο ακαδημαϊκών για τον πάπυρο και ο συσχετισμός του με το έργο του Ευριπίδη θα τεθεί σύντομα υπ' όψιν της επιστημονικής κοινότητας. Οι μελετητές αναγνωρίζουν ότι διατυπώνουν «τολμηρούς» ισχυρισμούς και περιμένουν τον έλεγχο και τις παρατηρήσεις των συναδέλφων τους, αλλά εκτιμούν ότι η θεωρία τους έχει στέρεες βάσεις. Οπως αναφέρεται στο δημοσίευμα του Colorado Arts and Science Magazine, ήδη παρουσίασαν τα ευρήματά τους σε 13 ειδικούς στην Ουάσιγκτον τον Ιούνιο και η πρώτη επιστημονική δημοσίευσή τους θα γίνει εντός του μήνα. Η «Κ» επικοινώνησε με τους δύο μελετητές για περισσότερες διευκρινίσεις σχετικά με τα ευρήματά τους, αλλά δεν έλαβε απάντησή τους.

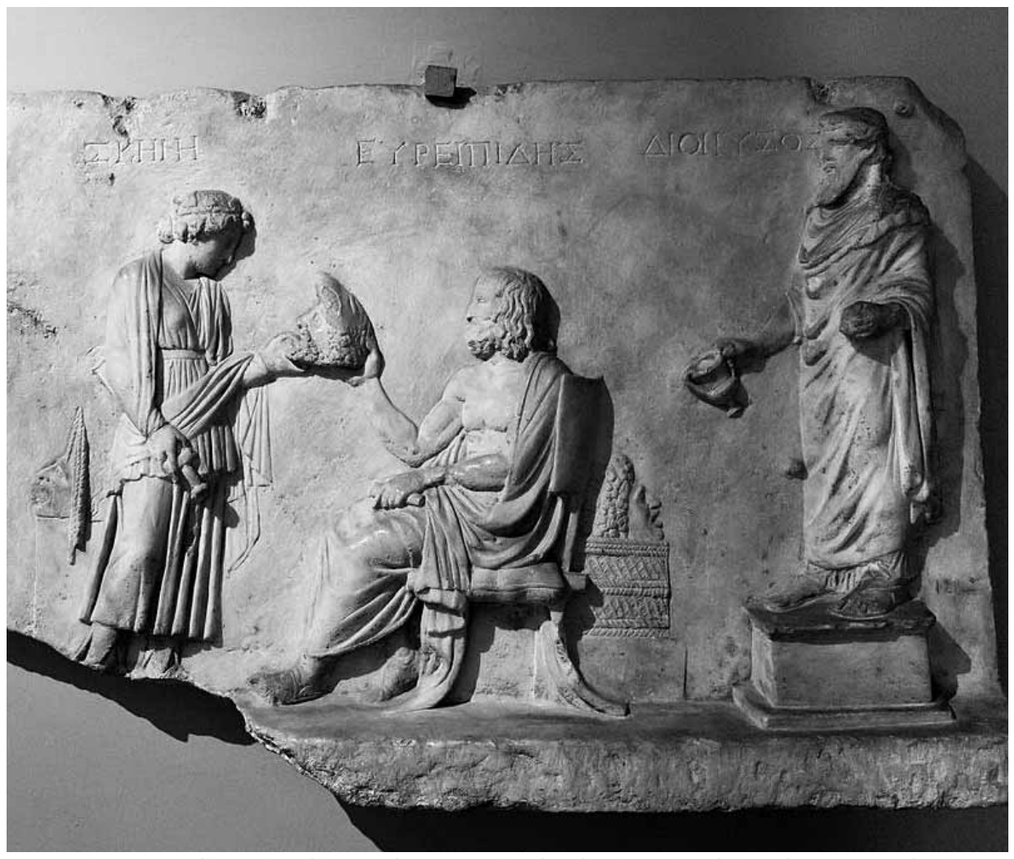

Επιγραφή που απεικονίζει τον Ευριπίδη, τον Διόνυσο και τη Σκηνή, από το Αρχαιολογικό Μουσείο Κωνσταντινούπολης.

ΕΝΤΝΑ Ο' ΜΠΡΑΙΕΝ (1930-2024)

«Το γράψιμο είναι προϊόν μιας βαθιά διαταραγμένης ψυχής»

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Η Εντνα Ο' Μπράιεν υπήρξε επί χρόνια το «μαύρο πρόβατο» της ιρλανδικής λογοτεχνίας. Ηταν η συγγραφέας που σκανδάλισε την Καθολική Εκκλησία από το πρώτο βιβλίο της «The Country Girl» (Κορίτσια από την επαρχία, 1960), το οποίο απαγορεύτηκε να πωλείται στα βιβλιοπωλεία και καταγγέλθηκε από τον άμβωνα των εκκλησιών στην πατρίδα της. Πρόκειται για την ιστορία της σεξουαλικής μύησης δύο κοριτσιών, στη συντηρητική, υπερβολικά θρησκευόμενη Ιρλανδία. Τα έξι επόμενα μυθιστορήματά της είχαν παρόμοια τύχη. «Ο παπάς της ενορίας μου παρότρυνε τους πιστούς να κάψουν τα βιβλία μου. Η μητέρα μου πήρε ένα μολύβι και μουντζούρωνε όλες τις "ακατάλληλες" λέξεις», θυμόταν η ίδια.

Η Ιρλανδή συγγραφέας χαρακτηρίστηκε για τον αντικομφορμισμό της, το πάθος και την κοφτερή της γλώσσα.

Η απάντησή της σε όλα αυτά ήταν περίπου «Δεν δίνω δεκάρα», αλλά αυτό ακριβώς το θάρρος της γνώμης, το πάθος, ο αντικομφορμισμός, η κοφτερή γλώσσα σε συνδυασμό με τη γραφή της είναι στοιχεία που την εντάσσουν στο λογοτεχνικό κληροδότημα μιας χώρας με τεράστια παράδοση σε μεγάλους και αυθεντικούς συγγραφείς. Αυτή η συγγραφέας, την οποία ο αυστηρός, μάλλον μισογύνης Φίλιπ Ροθ είχε χαρακτηρίσει κάποτε ως την «πιο ταλαντούχα γυναίκα που γράφει στην αγγλική γλώσσα», έφυγε από τη ζωή το Σάββατο σε ηλικία 93 ετών, ανακοίνωσαν η εκπρόσωπός της Καρολάιν Μισέλ και ο εκδοτικός οίκος Faber. Εγραψαν στο μήνυμά τους ότι πέθανε «ήσυχα, έπειτα από μακρά ασθένεια». Στα περίπου είκοσι μυθιστορήματά της παρουσίασε τη χώρα της ως ένα περιβάλλον βίαιο και οπισθοδρομικό. Με την ακατέργαστη και ταυτόχρονα λυρική γλώσσα της, διερεύνησε την ιδιωτικότητα των γυναικών που θυσιάστηκαν από μια εκπαίδευση την οποία χαρακτήριζε κατασταλτική και μεσαιωνική.

Γεννήθηκε στα δυτικά της Ιρλανδίας σε ένα μικρό χωριό που περιέγραφε «κλειστό, και μεγαλομανές». Ο πατέρας της ήταν ένας αγρότης που «συνέχισε την ένδοξη σειρά των άπλυτων Ιρλανδών». Η μητέρα της, που είχε δουλέψει ως υπηρέτρια στο Μπρούκλιν, πάντα λαχταρούσε να επιστρέψει στην Αμερική. Τα παιδικά χρόνια της Ο' Μπράιεν ήταν δυστυχισμένα, αλλά κατά την ίδια, της έδωσαν την ώθηση για να γράψει. «Το γράψιμο», είχε πει, «είναι προϊόν μιας βαθιά διαταραγμένης ψυχής και σε καμία περίπτωση δεν είναι θεραπευτικό». Αφού τελείωσε το δημοτικό σχολείο στο χωριό της, την έστειλαν σε μοναστήρι στο Γκαλγουέι και αργότερα στο Δουβλίνο. Σπούδασε χημεία και εκείνη την περίοδο γνώρισε και παντρεύτηκε τον Ερνστ Γκάμπλερ, μυθιστοριογράφο, με τον οποίο απέκτησε δύο γιους, και χώρισε δέκα χρόνια αργότερα. Το 1960, η οικογένεια μετακόμισε στο Λονδίνο, όπου η Ο' Μπράιεν άρχισε να γράφει. Στη δουλειά της –έγραψε εκτός των μυθιστορημάτων, διηγήματα, θεατρικά έργα και σενάρια– διερευνά τη σχέση μεταξύ των δύο φύλων, συχνά από τη σκοπιά των γυναικών που τρελαίνονται από έρωτα και αργότερα πρέπει να αγωνιστούν ώστε να ανακτήσουν την κυριαρχία της ζωής τους.

Χάρη στην ομορφιά και στο ταμπεραμέντο της, η Εντνα Ο' Μπράιεν θα μπορούσε να είναι μία από τις ηρωίδες της. Η φωτογραφία είναι από τη βράβευσή της στο Παρίσι για το βιβλίο της «Girl» το 2019.

Χάρη στην ιρλανδέζικη ομορφιά και στο ταμπεραμέντο της, θα μπορούσε να είναι μία από τις ηρωίδες της. Ποτέ δεν της έλειψε η τόλμη στην ιδιωτική και δημόσια ζωή της. «Το γράψιμο είναι ένα επάγγελμα, όπως το να είσαι καλόγρια ή ιερέας. Δουλεύω στη συγγραφή μου όπως κάνει ένας αθλητής στην προπόνησή του, παίρνοντάς την πολύ σοβαρά», είχε πει σε παλιότερη συνέντευξή της στο περιοδικό Paris Review καυτηριάζοντας τη σύγχρονη τάση του να γράφουν οι πάντες, γεγονός που καταλήγει στην «ωοτοκία κατώτερων μυθιστορημάτων». Αν και έγραψε για τις γυναίκες, δεν υπήρξε ποτέ αγαπημένη των φεμινιστριών. «Νομίζουν ότι είμαι πολύ απασχολημένη με παλιομοδίτικα θέματα όπως η αγάπη και η επιθυμία», έλεγε. «Φυσικά θα ήθελα οι γυναίκες να περνούν καλύτερα, αλλά δεν το βλέπω να συμβαίνει, και για έναν πολύ απλό και πρωταρχικό λόγο: οι άνθρωποι, άνδρες ή γυναίκες, είναι πολύ άγριοι μεταξύ τους».

Ο Απόστολος Κουρουπάκης απουσιάζει σε άδεια.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Σύμβουλος Εκδοσης: Αλκης Ανδρεου
Διευθύντρια: Μαρινα Οικονομιδου • Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νικόλαου Σαριπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **Αλεξης Παπαχελας** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **Κωστης Φαφουτης - Νωτης Παπαδοπουλος**

Γεγονότα, αφηγήσεις και παρασκήνια της Μεταπολίτευσης

Β΄ τόμος

Κυριακή

18/8

Μιλούν:

Η Α.Ε. η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου,
ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης,
ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος,
οι πρώην Πρωθυπουργοί Αλέξης Τσίπρας, Αντώνης Σαμαράς,
Γιώργος Παπανδρέου, Λουκάς Παπαδήμος, Παναγιώτης Πικραμμένος
και πλειάδα πρώην υπουργών και έγκριτων ακαδημαϊκών

Όσα μάθαμε στο μεγάλο συνέδριο της «Καθημερινής»

Ηλεκτρονικές απάτες με στόχο τον καταναλωτή

Πώς να τις αναγνωρίσετε και τι να κάνετε για να προστατευτείτε από τους επιτήδειους

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών συστήνει την προσοχή των καταναλωτών, επισημαίνοντας ότι υπάρχουν πολλές μορφές ηλεκτρονικής απάτης.

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Εντονη ανησυχία προκαλούν τα κρούσματα εξαπάτησης καταναλωτών από επιτήδειους, οι οποίοι σκαρφίζονται ένα σωρό τεχνάσματα, προκειμένου να αποσπάσουν χρήματα από τα θύματά τους. Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών (ΚΣΚ) έχει γίνει το τελευταίο διάστημα δέκτης καταγγελιών που αφορούν προσπάθειες εξαπάτησης των καταναλωτών μέσω μηνυμάτων SMS, ηλεκτρονικών μηνυμάτων (email) και εφαρμογών εγκατεστημένων στο κινητό. Ο σύνδεσμος συστήνει την προσοχή των καταναλωτών, επισημαίνοντας τις κυριότερες μορφές απάτης που καταγράφηκαν από τον ΚΣΚ και για τις οποίες οι καταναλωτές θα πρέπει να είναι προσεχτικοί.

Οι τύποι απάτης

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον ΚΣΚ καταγράφηκαν οι εξής κατηγορίες απάτης:

1. Phishing («ηλεκτρονικό ψάρεμα»): ηλεκτρονικά μηνύματα τα οποία παρουσιάζονται ότι προέρχονται από διάφορες επιχειρήσεις με την χρήση του λογοτύπου αυτών και στοχεύουν στην υποκλοπή προσωπικών στοιχείων του καταναλωτή. Τα ηλεκτρονικά αυτά μηνύματα λειτουργούν με τον εξής τρόπο: α) προσομοιάζουν με τα μηνύματα που στέλνει στους πελάτες της η αυθεντική εταιρεία, β) αντιγράφουν το λογότυπο, τα χαρακτηριστικά και το ύφος των πραγματικών μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, γ) κάνουν χρήση ορολογίας που δίνει την αίσθηση του κατεπείγοντος και δ) ζητούν από τους καταναλωτές να κάνουν κλικ σε έναν ηλεκτρονικό σύνδεσμο (link) ή να καλέσουν έναν αριθμό τηλεφώνου, προκειμένου να επαληθεύσουν, ενημερώσουν ή επαναεργοποιήσουν κάποιο λογαριασμό τους.

2. Ψευδείς διαγωνισμοί για απόκτηση δωροεπιταγών από αλυσίδες καταστημάτων: αφορά παραπλανητικά διαφημιστικά μηνύματα μέσω εφαρμογών ή και μέσω μηνυμάτων στο κινητό του καταναλωτή, όπου τον καλούν να ακολουθήσει το διαδικτυακό σύνδεσμο, να απαντήσει σε ερωτήσεις για να κερδίσει δωροεπιταγή προερχόμενη από αλυσίδες καταστημάτων ή υπεραγορών. Επιπρόσθετα, καλούν τον καταναλωτή να υποβάλει τα προσωπικά του στοιχεία ώστε να παραλάβει το δώρο του. Στην συνέχεια οι καταναλωτές καλούνται να διαδώσουν το διαγωνισμό αυτό σε επαφές τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Τα μηνύματα αυτά εκ πρώτης όψεως φαίνονται αξιόπιστα αφού περιλαμβάνουν το λογότυπο των αυθεντικών εταιρειών.

3. Απάτη για απόκτηση δωρεάν αεροπορικών εισιτηρίων: αφορά αναρτήσεις που χρησιμοποιούν ονόματα αυθεντικών εταιρειών σε χορηγούμενες αναρτήσεις, όπου υπόσχονται στους καταναλωτές δωρεάν εισιτήρια μέσω διαγωνισμού. Όταν ο χρήστης ακολουθήσει τον σύνδεσμο, του ζητείται να κοινοποιήσει στην προσωπική του σελίδα το σύνδεσμο του διαγωνισμού, στην συνέχεια να απαντήσει σε κάποιες ερωτήσεις και στο τέλος να υποβάλει τα προσωπικά του στοιχεία σε ένα ειδικό έντυπο (τηλέφωνο επικοινωνίας, ονοματεπώνυμο, κτλ). Συμπληρώνοντας το έντυπο, ο χρήστης εν αγνοία του συναινεί σε υπηρεσίες χρέωσης, με αποτέλεσμα οι επιτήδειοι να του στέλνουν μήνυμα για υποτιθέμενο δώρο που κέρδισε και έτσι να τον χρεώνουν.

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών έχει γίνει το τελευταίο διάστημα δέκτης καταγγελιών που αφορούν προσπάθειες εξαπάτησης των καταναλωτών μέσω μηνυμάτων SMS, email και εφαρμογών εγκατεστημένων στο κινητό.

4. Απάτες για χορήγηση δανείων από μη αδειοδοτούμενους φορείς: αφορά αναρτήσεις σε σελίδες κοινωνικής δικτύωσης, από άτομα ή ομάδες ατόμων πίσω από τα οποία κρύβονται επιτήδειοι, για δήθεν παραχώρηση δανείων ή άλλων οικονομικών διευκολύνσεων, με ευνοϊκούς όρους για τους καταναλωτές.

5. Απάτη με στοιχεία ξενοδοχειακών μονάδων που προσφέρουν υψηλά ποσοστά εκπτώσεων στους καταναλωτές: ο εντοπισμός των διαφημίσεων γίνεται κυρίως μέσω σελίδων κοινωνικής δικτύωσης, όπου σελίδες προωθούν διάφορες ξενοδοχειακές μονάδες για διακοπές, με υψηλό ποσοστό έκπτωσης (πέραν του 50%), εάν και εφόσον γίνει κράτηση, εντός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου.

Πώς αναγνωρίζονται

«Οι καταναλωτές οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί», υπογραμμίζει ο ΚΣΚ. Τονίζει ακόμη ότι σε περίπτωση που καταναλωτές λάβουν τέτοιου είδους μηνύματα μέσω του ηλεκτρονικού τους ταχυδρομείου, μέσω SMS ή μέσω εφαρμογών, θα πρέπει να ακολουθήσουν τις πιο κάτω οδηγίες:

- Αξιολόγηση του ηλεκτρονικού μηνύματος ή SMS.
- Πραγματοποίηση απαραίτητων ελέγχων, συγκρίνοντας τη διεύθυνση με τα προηγούμενα πραγματικά μηνύματα που ενδεχομένως να λήφθηκαν από τις αυθεντικές εταιρείες, προτού προβούν σε οποιαδήποτε ενέργεια.
- Προσεχτικός έλεγχος για τυχόν ορθογραφικά, γραμματικά ή και συντακτικά λάθη.
- Αν κάτι φαίνεται ύποπτο να αποφεύγουν να απαντούν στο μήνυμα ή να κάνουν απευθείας κλικ στον ηλεκτρονικό σύνδεσμο (link), όπως και να μην κάνουν πραγματοποίηση λήψης (download) του επισυναπτόμενου αρχείου ή εικόνας.
- Στην περίπτωση προώθησης διαφημίσεων για ξενοδοχειακές μονάδες, ενδεχομένως να συνιστά απάτη όταν ζητείται από τον καταναλωτή να πληρώσει σε μετρητά ή μέσω τραπεζικής μεταφοράς, όπως με MoneyWise ή Western Union, ή ακόμα και σε εικονικά νομίσματα όπως τα Bitcoin.

Αυτές οι μέθοδοι πληρωμής είναι δύσκολο να εντοπιστούν και τα χρήματα δεν επιστρέφονται, επισημαίνει ο ΚΣΚ και προτείνει:

- Έλεγχο ότι ο ιστότοπος προσφέρει πλήρη στοιχεία επικοινωνίας, όπως αριθμό σταθερού τηλεφώνου, ταχυδρομική διεύθυνση και οποιαδήποτε άλλη πληροφορία που θα διευκολύνει την επικοινωνία σε περίπτωση που κάτι πάει στραβά.
- Έλεγχο ότι ο ιστότοπος αναφέρει Όρους και Προϋποθέσεις, πολιτική επιστροφής χρημάτων και πολιτική απορρήτου.
- Άμεση επικοινωνία με την επιχείρηση για επιβεβαίωση ότι το μήνυμα προέρχεται από την ίδια την εταιρεία και ότι δεν αποτελεί προϊόν απάτης.

Καταγγελίες

Σύμφωνα ακόμη με τον ΚΣΚ, σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων οι καταναλωτές θα πρέπει να επικοινωνούν αμέσως με την επιχείρηση μέσω email ή τηλεφώνου, με τον ΚΣΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@katanalotis.org.cy και 22516112, καθώς και με την Αστυνομία Κύπρου στην ηλεκτρονική διεύθυνση police@police.gov.cy.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Τα ροζέ κρασιά Προβηγκίας κερδίζουν έδαφος στην Κύπρο

Ενδιαφέρον από ντόπιους παραγωγούς – Η παγκόσμια αγορά αυξάνεται ετησίως με ρυθμό ανάπτυξης περίπου 5,50%

ΤΗΣ ΑΝΝΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ

Ανοιχτόχρωμα, φίνα, με αρώματα λουλουδιών και φρούτων, είναι μερικές μόνο από τις φράσεις που μπορούν να περιγράψουν τα ροζέ κρασιά Προβηγκίας, τα οποία τα τελευταία χρόνια έχουν αναδειχθεί σε παγκόσμια τάση.

Εκτός της αγοράς δε θα μπορούσε να μείνει η Κύπρος, με προμηθευτές να εισάγουν από το εξωτερικό τα ροζέ κρασιά Προβηγκίας, αλλά και με παραγωγούς να παράγουν το συγκεκριμένο κρασί.

Το Miraval Rosé, από το οινοποιείο Chateau Miraval –που βρίσκεται στην περιοχή της Προβηγκίας-, χαρακτηρίζεται ως ένα χολιγουντιανό κρασί, καθώς ανήκει στους διάσημους ηθοποιούς, Brad Pitt και Angelina Jolie, και διευθύνεται από την οικογένεια Perrin. Πρόκειται για ένα μείγμα φρούτων και φρεσκάδας, το οποίο όπως και οι δημιουργοί του, σας μεταφέρει στον παλμό του Χόλιγουντ. Τα κρασιά Miraval εισάγει στην Κύπρο η εταιρεία Vassos Eliades. Εκπρόσωπος της εταιρείας σε ερώτηση για την πορεία των πωλήσεων του συγκεκριμένου κρασιού, απάντησε πως παρατηρείται αύξηση, επιβεβαιώνοντας την άνοδο των ροζέ κρασιών γενικά, και της Προβηγκίας ειδικότερα. Αναφορικά με τη διαφήμιση του κρασιού για να το γνωρίσουν οι καταναλωτές, μας ανέφερε πως η όλη προώθηση γίνεται μέσω του δικτύου της εταιρείας, της ιστοσελίδας και των κοινωνικών δικτύων της, ενώ και οι εκδηλώσεις παίζουν σημαντικό ρόλο, ειδικά όταν το κρασί πρόκειται να είναι το κύριο προϊόν.

Η παγκόσμια τάση του ροζέ Προβηγκίας, αύξησε τις εξαγωγές, οι οποίες ανήλθαν στο εντυπωσιακό 500% τα τελευταία περίπου 15 χρόνια.

Το Miraval Rosé, από το οινοποιείο Chateau Miraval, χαρακτηρίζεται ως ένα χολιγουντιανό κρασί. Το εισάγει στην Κύπρο η εταιρεία Vassos Eliades.

Το Whispering Angel πουλάει τα περισσότερα μπουκάλια στην Αμερική από οποιοδήποτε γαλλικό κρασί. Τα εισάγει η Photos Photiades Group.

Ροζέ κρασιά Προβηγκίας εισάγει και η Photos Photiades Group στην Κύπρο, με το Whispering Angel να είναι από τα πιο γνωστά. Πρόκειται για ένα ροζέ του Chateau D'Esclans με ιδιαίτερα αρώματα, που θυμίζουν φρούτα και λουλούδια ταυτόχρονα. Αξίζει να αναφερθεί πως στην Αμερική το Whispering Angel πουλάει τα περισσότερα μπουκάλια από οποιοδήποτε γαλλικό κρασί. Όπως μας ανέφερε ο κ. Μηνάς Μηνά, από τη Photos Photiades Group, πράγματι παρατηρείταιι η τάση στα ροζέ κρασιά, με τις πωλήσεις να σημειώνουν ανοδική πορεία.

Η αγορά του ροζέ κρασιού προβλέπεται να αναπτυχθεί αισθητά τα επόμενα χρόνια, λόγω της αυξανόμενης επέκτασης της οινοποιίας και του λιανικού εμπορίου γενικότερα. Αν και ξεκίνησε από την Ευρώπη, το ροζέ κρασί επεκτάθηκε και έγινε ιδιαίτερα δημοφιλές παγκόσμια. Ο αυξανόμενος αριθμός λανσαρισμάτων νέων ροζέ κρασιών, παράλληλα με την επέκταση των υφιστάμενων σε νέες αγορές, ωφελούν σημαντικά τον κλάδο της οινοποιίας, γεγονός που αναμένεται να αυξήσει την παγκόσμια παραγωγή. Σύμφωνα με τη Zion Market Research (εταιρεία που δημοσιεύει υψηλής ποιότητας και αναλυτικές εκθέσεις έρευνας αγοράς), η παγκόσμια αγορά του ροζέ κρασιού εκτιμάται ότι θα αυξάνεται ετησίως με Σύνθετο Ετήσιο Ρυθμό Ανάπτυξης (CAGR) περίπου 5,50%, κατά την περίοδο 2024 – 2032.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, αυξάνεται διαχρονικά η κατανάλωση ροζέ κρασιών. Σύμφωνα με τον μεγαλύτερο λιανοπωλητή κρασιών της Βρετανίας, Majestic, όταν η θερμοκρασία φτάσει και ξεπεράσει τους 26°C, οι πωλήσεις του ροζέ κρασιού ξεπερνούν αυτές του κόκκινου και του λευκού. Χαρακτηριστικά, κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του 2022, η εταιρεία πουλούσε ένα μπουκάλι κάθε 12 δευτερόλεπτα. Αυτό οφείλεται στο ότι το ροζέ έχει ταυτιστεί ως το απόλυτα καλοκαιρινό κρασί.

Η καρδιά του ροζέ

Η Προβηγκία, περιοχή της νοτιοανατολικής Γαλλίας, χαρακτηρίζεται ως η καρδιά των ροζέ κρασιών, με το κλίμα της να είναι ιδανικό για τη καλλιέργεια σταφυλιών. Το 35% της παραγωγής ροζέ κρασιών γίνεται στη Γαλλία, γεγονός που αναμφίβολα την τοποθετεί ως τον κορυφαίο παγκόσμιο παραγωγό των ροζέ, αλλά και τον κορυφαίο καταναλωτή, αφού το ένα τρίτο των μπουκαλιών ροζέ κρασιού καταναλώνονται στη Γαλλία. Ακολουθούν οι Η.Π.Α. με 20% της παγκόσμιας κατανάλωσης. Η παγκόσμια τάση του ροζέ Προβηγκίας, αύξησε τις εξαγωγές, οι οποίες ανήλθαν στο εντυπωσιακό 500% τα τελευταία περίπου 15 χρόνια.

Τα ταξίδια και ο τουρισμός, συνέβαλαν στην παγκόσμια διάδοση του ροζέ κρασιού Προβηγκίας, καθώς η Γαλλία ήταν -και είναι- ένας από τους κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς στον κόσμο. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, επιπρόσθετα, έπαιξαν ρόλο στην παγκόσμια τάση, ενώ σημαντικά φεστιβάλ και λαμπερές εκδηλώσεις (π.χ. Φεστιβάλ Καννών) βοήθησαν έτσι ώστε τα ροζέ κρασιά Προβηγκίας να γίνουν γνωστά και να θεωρηθούν φινετσάτα και εκλεπτυσμένα. Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός πως ένα ροζέ κρασί Προβηγκίας μπορεί να σερβιριστεί με οτιδήποτε, καθώς, λόγω της ευελιξίας στη γεύση του, ταιριάζει με πολλές κουζίνες και συνδυασμούς.

Ολο και περισσότεροι μπαίνουν στο χώρο της οινοποιίας, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, με τα προσφερόμενα προϊόντα να αυξάνονται συνεχώς.

Όπως φαίνεται, όλο και περισσότεροι μπαίνουν στο χώρο της οινοποιίας, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, με τα προσφερόμενα προϊόντα από τους παραγωγούς και τους προμηθευτές να αυξάνονται συνεχώς.

Οργιο λαθρεμπορίου τσιγάρων τον Ιούλιο

Συνεχίζεται η παράνομη μεταφορά και διάθεση αδασμολόγητων καπνικών από τα κατεχόμενα – Απώλειες εκατομμυρίων για την Κ.Δ.

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Την περασμένη Παρασκευή δύο Κύπριοι και ένας Βρετανός υπήκοος πιάστηκαν με παράνομα καπνικά προϊόντα, αξίας άνω των 30 χιλιάδων ευρώ, στις αποσκευές τους στο αεροδρόμιο της Πάφου προσπαθώντας να τα περάσουν στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ηταν η όγδοη πετυχημένη ανακοπή από το Τμήμα Τελωνείων. Η παράνομη μεταφορά και διανομή καπνικών και ατμιστικών προϊόντων από τα κατεχόμενα ανθίζει στην Κύπρο λόγω της «τρύπας» που υπάρχει. Οι επιτήδειοι ρισκάρουν το κέρδος (χωρίς ιδιαίτερες ποινές φυλάκισης) ακόμη και για πτήσεις προς την Αγγλία, όπου η τεράστια διαφορά μεταξύ της τιμής διάθεσης στην παράνομη αγορά (street value) και της τιμής αγοράς στα κατεχόμενα αφήνει την προοπτική ενός τεράστιου (παράνομου) κέρδους. Ενδεικτικά όπως αναφέρουν στην «Κ» πηγές, που είναι γνώστες του θέματος,

Πέραν των μεταφορών από τα οδοφράγματα του Αγίου Δομετίου, του Λιμνίτη/Κάτω Πύργου και της Πύλας οργανωμένα δίκτυα διακινητών δρουν και σε νεκρά σημεία χωρίς έλεγχο κατά μήκος της Πράσινης Γραμμής.

Από την 1η Ιουλίου έως τις 23 Ιουλίου το Τμήμα Τελωνείων της Κυπριακής Δημοκρατίας ανέκοψε επτά περιπτώσεις κατοχής, διάθεσης και απόπειρας μεταφοράς αφορολόγητων καπνικών προϊόντων από τα κατεχόμενα.

ένα πακέτο τσιγάρων το οποίο στο Ηνωμένο Βασίλειο κοστίζει περίπου 14-15 ευρώ αγοράζεται από τα κατεχόμενα για 2 με 2.5 ευρώ -με το κέρδος «ανά κομμάτι» να είναι τεράστιο.

Όργιο τον Ιούλιο

Από την 1η Ιουλίου έως τις 23 Ιουλίου το Τμήμα Τελωνείων της Κυπριακής Δημοκρατίας ανέκοψε επτά περιπτώσεις κατοχής, διάθεσης και απόπειρας μεταφοράς αφορολόγητων καπνικών προϊόντων με προέλευση από τα κατεχόμενα. Δύο από αυτές αφορούσαν αυτόφωρα αδικήματα κατά την διάρκεια απόπειρας επιβίβασης «διακινητών» (στις αποσκευές τους) σε πτήσεις από το αεροδρόμιο της Πάφου, με προορισμό το Ηνωμένο Βασίλειο. Πηγές αναφέρουν στην «Κ» πως το αεροδρόμιο Πάφου εμφανίζεται πιο συχνά σε τέτοιες ενέργειες ρίσκου λόγω της λανθασμένης αντίληψης των διακινητών για χαλαρότερους ελέγχους ασφάλειας.

Ο φετινός Ιούλιος παρουσιάζει μάλιστα ρεκόρ ως προς την αντιμετώπιση του φαινομένου με τον έτερο τρόπο μεταφοράς να συμβαίνει στο σημείο διέλευσης του οδοφράγματος Αγίου Δομετίου, όπου συνήθως τα παράνομα τσιγάρα κρύβονται σε ειδικά διαμορφωμένες κρύπτες από οχήματα «ΤΑΞΙ» εγγεγραμμένα στις ελεύθερες ή κατεχόμενες περιοχές.

Επιπλέον μια σημαντική αδυναμία που εντοπίζεται είναι το νομικό πλαίσιο που διέπει το λαθρεμπόριο σε τέτοιες περιπτώσεις με τους διακινητές ουσιαστικά να αφήνονται ελεύθεροι έναντι χρηματικής εγγύησης και τελικά κατά την εκδίκαση των αξιόποινων πράξεων τους να μην αντιμετωπίζουν ποινές φυλάκισης αλλά μόνο χρηματικά πρόστιμα ή γενικά εξώδικους συμβιβασμούς. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση 68χρονου, στις 11 Ιουλίου σε χωριό της επαρχίας Λευκωσίας, στο υποστατικό και το ιδιωτικό αυτοκίνητο του οποίου εντοπίστηκαν και κατασχέθηκαν 4.082 κούτες τσιγάρων των 200 τεμαχίων η κάθε μία, 125 κιλά καπνού για στριφτό τσιγάρο και 775 κούτες θερμαινόμενων τσιγάρων/ατμισμού, συνολικής αξίας άνω των 185.000 ευρώ. Ο εν λόγω ύποπτος είναι γνωστός στις αρχές μιας και έχει απασχολήσει σε πάρα πολλές περιπτώσεις το Τμήμα Τελωνείων και την Αστυνομία Κύπρου για την ενασχόλησή του με παράνομα καπνικά προϊόντα. Καταγράφονται επίσης και περιπτώσεις Βρετανών που διαμένουν μόνιμα στη Κύπρο και εμπλέκονται σε υποθέσεις μεταφορών παράνομων τσιγάρων στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Μεγάλες ποσότητες

Στις οκτώ συνολικά περιπτώσεις ανακοπής παράνομων αφορολόγητων καπνικών προϊόντων (Ιούλιο και αρχές Αυγούστου) οι κυπριακές αρχές κατάσχεσαν, συνολικά, 4.876 κούτες τσιγάρων (συνολικά 48.760 πακέτα τσιγάρων, ήτοι 975.200 τσιγάρα) και 155 συνολικά, περίπου, κιλά καπνού για στριφτό τσιγάρο. Η αξία των παράνομων αυτών καπνικών προϊόντων, με προέλευση από τα κατεχόμενα, εκτιμάται πως ξεπερνά σε αξία τις 400 με 500 χιλιάδες ευρώ -με την Κυπριακή Δημοκρατία να χάνει ένα σημαντικό μέρος εσόδων από την παράνομη διάθεση για πώληση τους στις ελεύθερες περιοχές.

Γύρω στα 50 εκατ. υπολογίζεται ότι ανέρχονται κατά μέσο όρο οι απώλειες εσόδων του κράτους κάθε χρόνο λόγω του λαθρεμπορίου τσιγάρων.

Καλά ενημερωμένες πηγές αναφέρουν στην «Κ» πως πέραν των μεταφορών από τα οδοφράγματα του Αγίου Δομετίου, του Λιμνίτη/Κάτω Πύργου και της Πύλας οργανωμένα δίκτυα διακινητών δρουν και σε νεκρά σημεία χωρίς έλεγχο κατά μήκος της Πράσινης Γραμμής όπου εκτελούνται παράνομες μεταφορές τόσο μέρα όσο και νύχτα. Η δε διάθεση παράνομων καπνικών προϊόντων γίνεται και μέσω νόμιμων σημείων πώλησης εκτός από μεταφορές τύπου «παράδοσης κατ' οίκον» -που είναι και η πιο συνηθισμένη μέθοδος για όσους επιλέγουν να αγοράσουν «φτηνά τσιγάρα». Μίνι-μάρκετ, περίπτερα και πρακτορεία στοιχηματισμού θεωρούνται -όπως αναφέρουν στην «Κ» καλά ενημερωμένες πηγές- βασικά σημεία που μπορεί κάποιος να βρει παράνομα αδασμολόγητα τσιγάρα προς πώληση με τις «συστάσεις» να γίνονται πάντα σε τοπικό επίπεδο με εμπιστευτικό τρόπο.

Τεράστιες απώλειες

Σύμφωνα με τελευταία έρευνα της KPMG για το 2022, που δημοσίευσε η «Κ» τον περασμένο Μάρτιο εκτιμάται ότι το μέγεθος του λαθρεμπορίου έτοιμων τσιγάρων αγγίζει το 12,8% της συνολικής αγοράς, το μέγεθος του λαθρεμπορίου για στριφτά (συσκευασμένος καπνός) αγγίζει το 52,6% της συνολικής αγοράς, ενώ το αντίστοιχο ποσό για τα θερμαινόμενα/ατμικά προϊόντα ανέρχεται στο 25%. Με βάση τους ελάχιστους φόρους κατανάλωσης – 121,5 ευρώ/χίλια τσιγάρα και 150 ευρώ για στριφτά και θερμαινόμενα– η απώλεια εσόδων για το 2022 εκτιμάται ότι ανήλθε σε 51,5 εκατ., ενώ γύρω στα 50 εκατ. υπολογίζεται ότι ανέρχονται κατά μέσο όρο οι απώλειες εσόδων του κράτους κάθε χρόνο λόγω του λαθρεμπορίου τσιγάρων. Σε αυτό το ποσό δεν υπολογίζεται η απώλεια εσόδων σε σημεία λιανικής πώλησης, όπως για παράδειγμα τα περίπτερα ή τις υπεραγορές. Σε αυτό προστίθενται και οι μειώσεις των πωλήσεων την τελευταία δεκαετία (2013-2023) τσιγάρων στις ελεύθερες περιοχές. Οι πωλήσεις καπνού για στριφτά φαίνεται να μειώθηκαν κατά 50% ενώ κατά 25% ήταν η μείωση στις πωλήσεις τσιγάρων.

Την τελευταία τριετία μάλιστα, με την αύξηση της κατανάλωσης σε θερμαινόμενα/ατμικά προϊόντα καπνού (εκτιμάται γύρω στο 20% το μερίδιο αγοράς) το λαθρεμπόριο επεκτάθηκε και σε αυτό το κομμάτι με τα Κατεχόμενα να αποτελούν, πάλι, τον κατεξοχήν τρόπο προέλευσης συσκευών και παρελκομένων για θερμαινόμενα και ατμικά.

Η Τράπεζα Κύπρου στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 125 χρόνια της παρουσιάζει το πολιτιστικό γεγονός της χρονιάς:

ΣΤΑΥΡΟΣ ΞΑΡΧΑΚΟΣ

ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ

40 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ' (ΣΧΟΛΗΣ ΤΥΦΛΩΝ)
ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΤΕΤΑΡΤΗ 11.09.2024

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ "Μ. ΤΟΚΑΣ"
ΛΕΜΕΣΟΣ, ΠΕΜΠΤΗ 12.09.2024

Τράπεζα Κύπρου ΚΟΙΝΟ ΚΥΠΡΙΩΝ 125 ΧΡΟΝΙΑ

Cricos

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ : ticketmaster.cy | ACS | 7777 7040

ΧΟΡΗΓΟΣ: UoL University of Limassol ever evolving ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ : AEGEAN ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ wizguide LOVE 100.7FM 98.1 & 105.7

Στο επίκεντρο ανησυχίες για το Κράτος Δικαίου

Οι συστάσεις της Κομισιόν για τον γενικό εισαγγελέα στις πρώτες συνεδριάσεις στη Βουλή

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ**

Η τελευταία Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το κράτος δικαίου στην Κύπρο, η οποία δημοσιεύτηκε τον περασμένο Ιούλιο θα είναι αντικείμενο συζήτησης σε μία από τις πρώτες συνεδριάσεις της Επιτροπής Θεσμών στην Βουλή τον Σεπτέμβριο. Μέλη της Επιτροπής προβληματίζονται για ορισμένα σημεία, ειδικά για αυτά που αφορούν την επανάληψη της σύστασης για διαχωρισμό του συμβουλευτικού και του εισαγγελικού ρόλου του Γενικού Εισαγγελέα και για έλεγχο των αποφάσεών του για τη μη άσκηση δίωξης ή διακοπή της διαδικασίας, λαμβάνοντας υπόψη τα ευρωπαϊκά πρότυπα σχετικά με την ανεξαρτησία και την αυτονομία της Γενικής Εισαγγελίας.

Όπως επισημαίνεται στην Έκθεση, στην παρούσα φάση η κυβέρνηση βρίσκεται σε νομοπαρασκευαστική διαδικασία με στόχο τον διαχωρισμό του συμβουλευτικού και του εισαγγελικού ρόλου της Νομικής Υπηρεσίας, γεγονός που, σύμφωνα με την Επιτροπή, αποτελεί θετικό βήμα προς την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της εισαγγελικής αρχής. Αυτά τα νομοσχέδια βρίσκονται στο τελικό στάδιο επεξεργασίας τους και αναμένεται να ολοκληρωθούν σύντομα, όπως αναφέρθηκε στην «Κ» από το Υπουργείο

«Μας προβληματίζει η αναφορά για τις εξουσίες του γενικού εισαγγελέα και τον έλεγχο των αποφάσεών του», δήλωσε στην «Κ» ο πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών, Δημήτρης Δημητρίου.

Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως. Υπενθυμίζεται ότι τα εν λόγω νομοσχέδια ήταν προεκλογική δέσμευση του Προέδρου της Δημοκρατίας, Νίκου Χριστοδουλίδη, ενώ τον περασμένο Φεβρουάριο, όταν το ζήτημα ήταν αντικείμενο συζήτησης στην Επιτροπή Θεσμών της Βουλής, γνωστοποιήθηκε ότι μετά από οδηγίες του υπουργού Δικαιοσύνης, Μάριου Χαρτσιώτη, λειτουργοί του Υπουργείου βρίσκονταν σε στάδιο έρευνας και μελέτης διαφόρων νομικών συστημάτων, παρόμοιων με αυτό της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως και άλλων μελετών σχετικών με το θέμα, για την ετοιμασία των νομοσχεδίων.

Αναμένουν ενημέρωση

Από την πλευρά του, ο πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών και βουλευτής του ΔΗΣΥ, Δημήτρης Δημητίου, σχολίασε στην «Κ» ότι θα αναμένουν με μεγάλο ενδιαφέρον ενημέρωση τόσο για τα νομοθετήματα που ετοιμάζει το Υπουργείο Δικαιοσύνης όσο και για τα σχέδια που ετοιμάζει η Νομική Υπηρεσία για θέσπιση εσωτερικής διαδικασίας για τον έλεγχο των αποφάσεων του Γενικού Εισαγγελέα, όπως ανακοινώθηκε από την Υπηρεσία στη Βουλή. Το δεύτερο αποτελεί την απάντηση της Νομικής Υπηρεσίας στις ανησυχίες της Κομισιόν για έλεγχο των αποφάσεών του Γενικού Εισαγγελέα για τη μη άσκηση δίωξης ή διακοπή της διαδικασίας. Σύμφωνα με τον κ. Δημητρίου, μετά από τη συνεδρίαση στη Βουλή τον περασμένο Φεβρουάριο όπου ενημερώθηκαν για τις πιο πάνω προθέσεις, δεν έχουν λαβει ακόμη σχετική ενημέρωση.

Όπως λέχθηκε τον περασμένο Φεβρουάριο στη Βουλή από εκπρόσωπο της Νομικής Υπηρεσίας, θα δημιουργηθεί μία διαδικασία εσωτερικής επανεξέτασης των αποφάσεων του Γενικού Εισαγγελέα σε ό,τι αφορά την προώθηση ή τη διακοπή ποινικών διώξεων, η οποία θα γίνεται εσωτερικά από τη Νομική Υπηρεσία. Όπως εξήγησε, κάθε παραπονούμενος θα μπορεί να ζητά επανεξέταση της απόφασης του Γενικού Εισαγγελέα για μη δίωξη ή διακοπή δίωξης. Η επανεξέταση θα γίνεται από νέα ομάδα νομικών λειτουργών της Νομικής Υπηρεσίας και η απόφαση, μαζί με το σκεπτικό, θα κοινοποιούνται στον παραπονούμενο. Επιπλέον, η Νομική Υπηρεσία θα κωδικοποιήσει τα κριτήρια, βάσει των οποίων λαμβάνονται οι αποφάσεις για δίωξη ή διακοπή δίωξης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι μερίδα βουλευτών εξέφρασε τότε προβληματισμό σε σχέση με τη συγκεκριμένη ρύθμιση, διότι ο Γενικός Εισαγγελέας θα διατηρεί το προνόμιο της δίωξης και του ανέλεγκτου, χωρίς ο έλεγχος να γίνεται από κάποιο δευτεροβάθμιο όργανο.

Ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης αποφάσισε να μην υπογράψει τη νομοθεσία για το Πόθεν Έσχες, που χαιρετίζει η Κομισιόν, αλλά προχώρησε σε αναφορά του Νόμου.

Σε ψηλό σημείο

Επιτρέφοντας στο περιεχόμενο της Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Κράτος Δικαίου, ο κ. Δημητρίου αναφέρει σήμερα ότι «μας προβληματίζει η αναφορά, και μάλιστα σε ψηλό σημείο και πολύ έντονα, για τις εξουσίες του Γενικού Εισαγγελέα και τον έλεγχο των αποφάσεών του. Είναι κάτι το οποίο αναφέραμε συχνά και το έχουμε συζητήσει και στην Επιτροπή, καταθέτοντας πρόταση Νόμου για συνταγματική τροποποίηση του άρθρου 113».

Το Πόθεν Εσχες

Την ίδια ώρα ο κ. Δημητρίου χαρακτήρισε θετική την αναφορά για «σημαντική πρόοδο ως προς τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τη δημοσιοποίηση περιουσιακών στοιχείων από τους αιρετούς αξιωματούχους, ώστε να καθιερωθεί η τακτική και ολοκληρωμένη υποβολή δηλώσεων, σε συνδυασμό με αποτελεσματικούς, τακτικούς και πλήρεις ελέγχους», μετά την ψήφιση από τη Βουλή της νέας νομοθεσίας για το Πόθεν Έσχες. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι την περασμένη εβδομάδα ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης αποφάσισε να μην υπογράψει τη νομοθεσία, που υπερψηφίστηκε και προνοεί τον έλεγχο των περιουσιακών στοιχείων του Γενικού Εισαγγελέα και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα ως πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα, αλλά να προχωρήσει σε αναφορά του Νόμου, με την υπόθεση να ορίζεται ενώπιον του Ανώτατου Συνταγματικού Δικαστηρίου για τις 4 Σεπτεμβρίου. Από τη Βουλή ανατέθηκε η υπεράσπιση στον δικηγόρο της Χρίστο Κληρίδη. Υπενθυμίζεται ότι στο στάδιο της συζήτησης της νομοθεσίας για το Πόθεν Έσχες, ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα εξέφρασαν την επιθυμία για αυτορρύθμιση όσον αφορά τον έλεγχο των περιουσιακών τους στοιχείων, όπως οι Δικαστές, κάτι το οποίο δεν πέρασε από την ψηφοφορία μεταξύ των μελών της Επιτροπής Θεσμών της Βουλής.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και το άρθρο 113 «1. ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας, βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας είναι ο νομικός σύμβουλος της Δημοκρατίας, του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, του Υπουργικού Συμβουλίου και των υπουργών, ασκεί δε πάσαν ετέραν εξουσίαν και εκτελεί πάσαν ετέραν υπηρεσίαν ή καθήκον καθοριζόμενον ή ανατιθέμενον εις αυτόν διά του Συντάγματος ή διά νόμου. 2. Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας έχει εξουσίαν κατά την κρίσιν αυτού προς το δημόσιον συμφέρον να κινεί, διεξάγει, επιλαμβάνηται και συνεχίζει ή διακόπτει οιανδήποτε διαδικασίαν ή διατάσσει δίωξιν καθ' οιουδήποτε προσώπου εν τη Δημοκρατία δι' οιονδήποτε α-

Τα νομοσχέδια για τον διαχωρισμό του συμβουλευτικού και εισαγγελικού ρόλου της Νομικής Υπηρεσίας βρίσκονται στο τελικό στάδιο επεξεργασίας και αναμένεται να ολοκληρωθούν σύντομα, αναφέρθηκε στην «Κ» από το υπ. Δικαιοσύνης.

δίκημα. Η τοιαύτη εξουσία δύναται να ασκείται υπό του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας είτε αυτοπροσώπως είτε δι' υπαλλήλων υπαγομένων εις αυτόν ενεργούντων υπό και συμφώνως προς τας οδηγίας αυτού». Όπως αναφέρεται στην Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το άρθρο 113 δεν αποτελεί μέρος των συνταγματικών διατάξεων που δεν επιδέχονται τροποποίηση. Ως εκ τούτου, προστίθεται, μπορεί να τροποποιηθεί με αυξημένη πλειοψηφία από τη Βουλή (Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, άρθρο 182). Από τη θέσπισή του το 1960, το Σύνταγμα τροποποιήθηκε 18 φορές.

Η ατζέντα

Κατά την εκτίμηση του κ. Δημητρίου, σε γενικές γραμμές είναι θετική η Έκθεση, καθώς σε σύγκριση με το 2023 έχουν μειωθεί οι συστάσεις, ωστόσο, τόνισε, τα ζητήματα που θίγονται στο μέρος των συστάσεων, θα είναι αντικείμενο συζήτησης σε μία από τις πρώτες συνεδριάσεις της Επιτροπής Θεσμών τον Σεπτέμβριο. Εκτός από τα θέματα που αφορούν τον Γενικό Εισαγγελέα, σημείωσε ότι θα τους απασχολήσουν και θα εξετάσουν εκτεταμένα στις πρώτες συνεδριάσεις και σημεία της Έκθεσης, όπως για «μηδενική πρόοδο ως προς τη θέσπιση νομοθεσίας για τη διασφάλιση δίκαιης και διαφανούς κατανομής των διαφημιστικών δαπανών από το κράτος και τις κρατικές επιχειρήσεις», για την περιορισμένη πρόσβαση της Ελεκτικής Υπηρεσίας σε πληροφορίες από Δημόσιες Υπηρεσίες και τις ελλείψεις της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς σε ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Της **ΣΡΙΤΑΜΑΣ ΜΠΟΣΕ / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Η Ινδία, πύλη της Κίνας για εξαγωγές προς τη Δύση

Η Ινδία δείχνει τις καλές της προθέσεις στη γείτονα χώρα του Βορρά. Η ετήσια έκθεση για την οικονομία της συνιστά την προσέλκυση επενδύσεων από την Κίνα αντί της ενσωμάτωσής της στον δικό της μηχανισμό εφοδιασμού. Αυτό σημαίνει ότι δημιουργείται ένα σύστημα για εταιρείες-κολοσσούς ανεξαρτήτως κλάδου, από τη Shein έως την BYD, για να συνεχίσουν να πωλούν στις δυτικές αγορές παρά την κλιμακούμενη καχυποψία προς τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας. Πολλά εξαρτώνται από το πώς θα εξελιχθεί ο σινοαμερικανικός εμπορικός πόλεμος.

Σε έρευνα η ανώτατη οικονομική σύμβουλος της Ινδίας Β. Ανάντα Ναασγκεσβαράν παρουσίασε τις δύο επιλογές για να επωφεληθεί η χώρα από τις εταιρείες που μεταφέρουν τις αλυσίδες εφοδιασμού τους μακριά από την Κίνα. Υποστηρίζει ότι είναι αποτελεσματικότερο να δοθούν κίνητρα στις εταιρείες αυτές να δημιουργήσουν εργοστάσια στην Ινδία και από εκεί να εξάγουν στις αγορές της Δύσης παρά να εισάγουν εξαρτήματα κατασκευασμένα στην Κίνα για συναρμολόγηση και επανεξαγωγή. Το στοίχημα σε επενδύσεις και όχι σε εισαγωγές χαμηλής αξίας θα περιόριζε το ετήσιο έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της Ινδίας με την Κίνα, το οποίο ανέρχεται σε 85 δισ. δολ. Συν τοις άλλοις, θα προστατεύσει

Η δημιουργία κινεζικών εργοστασίων στην Ινδία θα είχε οφέλη και για τις δύο μεγάλες ασιατικές χώρες.

την Ινδία έναντι οποιωνδήποτε μελλοντικών κινήσεων του Πεκίνου για περιορισμό των καίριων εξαγωγών. Οι ιδέες που περιέχονται στην έρευνα δεν μεταφράζονται απαραίτητα σε δράση πολιτικής.

Εντούτοις, η τάση να προσελκυσθούν άμεσες κινεζικές επενδύσεις βρήκε έναν συνήγορο στο πρόσωπο της υπουργού Οικονομικών Νιρμάλας Σιταραμάν. Είναι και το πρώτο μέλος της κυβέρνησης συνασπισμού του πρωθυπουργού Ναρέντρα Μόντι, που εγκολπώθηκε την ιδέα. Αυτή η θέση είναι σημαντική διότι διατυπώνεται τέσσερα χρόνια αφότου η Ινδία ενίσχυσε τον έλεγχο των επενδύσεων από τους γείτονές της, μετά μια αψιμαχία με τα κινεζικά στρατεύματα. Τα σημάδια της αποκλιμάκωσης, πάντως, είναι ορατά και αλλού. Ο γίγαντας της ταχείας μόδας Shein, ο οποίος ετοιμάζεται να εισαχθεί στο Λονδίνο, συνεργάζεται με την ινδική εταιρεία των 242 δισ. δολ. Reliance Industries για προμήθεια εμπορευμάτων. Η κινεζική αυτοκινητοβιομηχανία SAIC Motor συγκρότησε κοινοπραξία με τον όμιλο JSW του Μάρτιο για κατασκευή και πώληση ηλεκτρικών αυτοκινήτων στην Ινδία. Αυτές είναι ακόμη εξαιρέσεις, όμως. Από πέρυσι τον Μάρτιο, 54 προτάσεις άμεσων ξένων επενδύσεων από την Κίνα και το Χονγκ Κονγκ ανέμεναν επίσημη έγκριση. Είναι μια υπενθύμιση ότι κύκλοι του ινδικού κατεστημένου νιώθουν άβολα με το άνοιγμα προς την κινεζική πρωτεύουσα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Της **ΤΖΙΝΑ ΣΜΙΛΕΚ / THE NEW YORK TIMES**

Στο μικροσκόπιο της Fed η αγορά εργασίας

Ο τραπεζικός λογαριασμός του 35χρονου Ντέιβιντ Γκέρλι Τζούνιορ επωφελήθηκε από την υπερθέρμανση της αγοράς εργασίας κατά την πανδημία. Ως προγραμματιστής βιντεοπαιχνιδιών άλλαξε δουλειά δύο φορές διαδοχικά, αυξάνοντας τον μισθό του και εξασφαλίζοντας τηλεργασία. Στα τέλη του 2023 ανησυχούσε ότι μια υποχώρηση στον κλάδο της τεχνολογίας θα επιδείνωνε την εργασία του, αλλά αναφορικά με τις προοπτικές του λέει πως τα πράγματα φαίνονται μάλλον καλά. Η εμπειρία του αυτή από μια αγορά εργασίας, που αρχικά ήταν ισχυρή, μετά ταλαντευόταν και τώρα εξομαλύνεται, είναι η διαδρομή που πολλοί Αμερικανοί και Αμερικανίδες ακολούθησαν. Η διοίκηση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) δαπάνησε το 2022 και το 2023 δίνοντας έμφαση κυρίως στη χαλιναγώγηση του πληθωρισμού. Εχει αφήσει τα επιτόκια αμετάβλητα στο 5,3% περισσότερο από ένα χρόνο και τώρα είναι πιθανό να τα διατηρήσει ανέπαφα στη σημερινή συνεδρίασή της, καθιστώντας ακριβό τον δανεισμό και επιδιώκοντας να συγκρατήσει τη ζήτηση των καταναλωτών και την υπερθέρμανση. Ο πληθωρισμός, πάντως, επανέρχεται σε φυσιολογικά επίπεδα, οπότε οι αξιωματούχοι της Fed επικεντρώνονται και πάλι στο να επιτύχουν μια προσεκτική ισορροπία, όπου θα εξουδετερώσουν πλήρως τον πληθωρισμό, χωρίς να προκαλέσουν αύξηση

Η κεντρική τράπεζα θα μείωνε τα επιτόκια ταχύτερα εάν διαπίστωνε απροσδόκητα σημάδια εξασθένησης της απασχόλησης.

της ανεργίας. Τα νέα στοιχεία της Παρασκευής για τις θέσεις εργασίας αναμένεται να καταδείξουν ότι οι εργοδότες συνέχισαν να προσλαμβάνουν τον Ιούλιο, αν και με βραδύτερο ρυθμό. Ωστόσο, τα στελέχη της τράπεζας ολοένα και περισσότερο συντονίζονται με την πιθανότητα οι συνθήκες να επιδεινωθούν γρήγορα, επειδή οι αδυναμίες έχουν αρχίσει να εμφανίζονται. Οι θέσεις εργασίας μειώθηκαν απότομα, η μερική απασχόληση αυξήθηκε, λιγότερες εταιρείες στρέφονται σε προσωρινή βοήθεια για να καλύψουν τα κενά τους και λιγότεροι εργαζόμενοι αναζητούν θέσεις εργασίας. Αξιωματούχοι της κεντρικής τράπεζας έχουν καταστήσει σαφές ότι θα μείωναν τα επιτόκια περισσότερο άμεσα εάν διαπίστωναν απροσδόκητα σημάδια ότι η αγορά εργασίας εξασθενούσε. «Τα καλά νέα είναι ότι η αγορά εργασίας ψύχεται, αντί να καταρρέει», δήλωσε ο Νόα Γιόσιφ, επικεφαλής οικονομολόγος στην Αμερικανική Ενωση Προσωπικού. «Τα κακά νέα είναι ότι ο ρυθμός της ψύξης επιταχύνεται». Ο Μπιλ Κάσκο, επικεφαλής της Frontline Source Group, μιας εταιρείας στελέχωσης, σημείωσε επίσης επιβράδυνση στα τέλη του 2023 και στις αρχές του 2024. Αλλά αυτό έχει αρχίσει να αλλάζει, είπε, εν κατακλείδι. Μία εταιρεία-πελάτισσα αναζητάει υψηλόβαθμο στέλεχος στους ανθρώπινους πόρους –αυτό συνήθως δεν αποτελεί προτεραιότητα σε μια ήπια αγορά εργασίας– και άλλοι τομείς, όπως η χρηματοοικονομική ανάλυση και οι πωλήσεις, προσλαμβάνουν ξανά.

Διχάζουν οι αντιδράσεις στην Ευρώπη για τον υπερτουρισμό

Οι επιπτώσεις στις τοπικές κοινωνίες και τα αναγκαία έσοδα για την οικονομία

Από τη Βενετία μέχρι τη Σαντορίνη, ο αριθμός των τουριστών έχει αυξηθεί τόσο πολύ, που η υπομονή των ντόπιων έχει εξαντληθεί. Στην πρώτη γραμμή του πυρός βρίσκεται η Ισπανία, δεύτερος κορυφαίος προορισμός του πλανήτη μετά τη Γαλλία, με 85 εκατ. ξένους ταξιδιώτες μόνο πέρυσι. Τους τελευταίους τρεις μήνες οι διαδηλώσεις κατά του τουρισμού συγκέντρωσαν χιλιάδες ανθρώπους στη Βαρκελώνη, στα Κανάρια Νησιά και στη Μαγιόρκα.

Οργισμένοι διαδηλωτές «οπλισμένοι» με νεροπίστολα αποπειράθηκαν να διώξουν πρόσφατα τις ορδές των τουριστών από το κέντρο της Βαρκελώνης. Η «υδάτινη επίθεση» έκανε τον γύρο του κόσμου, από τις ΗΠΑ μέχρι την Κίνα, και δίχασε την ισπανική πόλη, με τα στελέχη της βιομηχανίας τουρισμού να καταδικάζουν τους διοργανωτές, πολλούς ντόπιους ωστόσο να κάνουν λόγο για μία δράση απόλυτα κατανοητή.

Οι αντιδράσεις κατά του μαζικού τουρισμού εκτείνονται πολύ πέρα από την πρωτεύουσα της Καταλωνίας, καθώς ολόκληρη η Ευρώπη μετατρέπεται σε «μουσείο του κόσμου» και η Μεσόγειος σε παραθαλάσσιο θέρετρο. Η Ευρώπη υποδέχθηκε 709 εκατ. διεθνείς επισκέπτες πέρυσι, κατά κύριο λόγο από τη Βόρεια Αμερική, σε ορισμένους προορισμούς ωστόσο, από τη Βενετία μέχρι τη Σαντορίνη, ο αριθμός των τουριστών έχει αυξηθεί τόσο πολύ, που η υπομονή των ντόπιων έχει εξαντληθεί. Στην πρώτη γραμμή του πυρός βρίσκεται η Ισπανία, δεύτερος κορυφαίος προορισμός του πλανήτη μετά τη Γαλλία, με 85 εκατ. ξένους ταξιδιώτες μόνο πέρυσι. Η πίεση συσσωρεύεται εδώ και χρόνια, φέτος όμως το ποτήρι ξεχείλισε. Οι κάτοικοι παραπονιούνται ότι η στέγαση έχει γίνει απρόσιτη, οι δημόσιες συγκοινωνίες λυγίζουν, τα μεσαιωνικά κέντρα των πόλεων θυμίζουν θεματικά πάρκα και τα αποθέματα νερού εξαντλούνται. Τους τελευταίους τρεις μήνες οι διαδηλώσεις κατά του τουρισμού συγκέντρωσαν 56.000 ανθρώπους στα Κανάρια Νησιά και 10.000 στη Μαγιόρκα, όπου οι κάτοικοι ξεσηκώθηκαν για να «καταλάβουν» μία από τις πιο δημοφιλείς παραλίες. Ο στόχος των διαμαρτυριών δεν είναι να κατηγορήσουν μεμονωμένους επισκέπτες, λένε οι διοργανωτές. Η ευθύνη ανήκει στην τουριστική βιομηχανία και στις κυβερνήσεις που επέτρεψαν στη βιομηχανία να κάνει ό,τι θέλει, τονίζουν, μιλώντας για τη «βία του τουρισμού» που καταλαμβάνει δημόσιους χώρους και διώχνει ανθρώπους από τα σπίτια τους.

Υπό αυτή την έννοια η Ισπανία γίνεται «πειραματόζωο» της Ευρώπης για το εάν η οργή μπορεί να μετατραπεί σε δύναμη ανανέωσης – και όχι αποσταθεροποίησης. Εδώ και έξι δεκαετίες, ο κλάδος δημιουργεί θέσεις εργασίας και κέρδη και αντιπροσωπεύει το 12%-13% του εθνικού ΑΕΠ. Το ρεκόρ επισκεπτών της χώρας πέρυσι ήταν «μια αδιαμφισβήτητη επιτυχία», ενώ φέτος ο αριθμός των τουριστών θα αυξηθεί κατά 13% σε σχέση με ένα χρόνο πριν, λέει ο υπουργός Τουρισμού της Ισπανίας Ζόρντι Ερέου, ο οποίος καλείται να βρει τη χρυσή τομή. Το ερώτημα είναι πώς μπορεί να διορθωθεί ο τουριστικός τομέας και με ποιο κόστος.

Πριν από δέκα χρόνια, εν μέσω της αναταραχής για τα μέτρα λιτότητας της Ευρωζώνης, η Βαρκελώνη βίωσε τις πρώτες διαδηλώσεις μεγάλης κλίμακας κατά του τουρισμού. Από τότε όμως η φύση του προβλήματος άλλαξε. Περισσότεροι τουρίστες άρχισαν να εγκαταλείπουν τις παραλίες και τα κέντρα των πόλεων και άρχισαν να συρρέουν σε φεστιβάλ γειτονιάς, απομονωμένα χωριά και φυσικά πάρκα. Μετά ήρθε η πανδημία. Οι κάτοικοι ήθελαν

Εδώ και έξι δεκαετίες, ο τουριστικός κλάδος στην Ισπανία δημιουργεί θέσεις εργασίας και αντιπροσωπεύει το 12%-13% του εθνικού ΑΕΠ.

ξανά τα σπίτια τους, οι κυβερνήσεις όμως που συγκέντρωσαν τεράστια χρέη για να αντισταθμίσουν την εξαφάνιση του τουριστικού εισοδήματος, καλωσόρισαν τους ταξιδιώτες που επέστρεψαν μαζικά μετά την πανδημία. «Δεν έχει να κάνει με τους αριθμούς αλλά με το γεγονός ότι οι πόλεις, περιφέρειες, ακόμη και ολόκληρες χώρες μετατρέπονται σε τουριστικές κοινωνίες. Που σημαίνει ότι τα τοπία τους, οι οικονομίες τους, λειτουργούν για να εξυπηρετήσουν τους τουρίστες. Είναι μια μορφή αποικισμού», σημειώνει ο Αγγελος Βαρβαρούσης, ακαδημαϊκός και πολεοδόμος με έδρα τη Βαρκελώνη και την Αθήνα.

Οι προτεινόμενες λύσεις για τον υπερτουρισμό μπορούν να χωριστούν σε τέσσερις κατηγορίες, καταλήγουν οι Financial Times. Η πρώτη, και φαινομενικά πιο απλή, είναι η καλύτερη εποπτεία και οι αυστηρότεροι έλεγχοι από τις αρχές. Στις Βαλεαρίδες Νήσους, ένα διάταγμα που εγκρίθηκε τον Μάιο απαγορεύει μεταξύ άλλων τα πάρτι στην ακτή. Και η Βαρκελώνη έχει στραφεί στην έκδοση εισιτηρίων μόνο μέσω Διαδικτύου. Η Λισσαβώνα ανέστειλε την έκδοση νέων αδειών βραχυπρόθεσμης μίσθωσης. Και η Βαρκελώνη έχει δεσμευθεί να κλείσει τα 10.000 διαμερίσματα Airbnb –τα οποία αντιπροσωπεύουν το 40% των κλινών επισκεπτών– έως το τέλος του 2028, αντιμετωπίζει όμως νομικές προκλήσεις από τους ιδιοκτήτες ακινήτων.

Η δεύτερη λύση είναι να αλλάξει ένας προορισμός το είδος των τουριστών που προσελκύει, με τη Βαρκελώνη λόγου χάρη να κάνει στροφή στο μάρκετινγκ υψηλής ποιότητας και τον ποιοτικό τουρισμό που ενδιαφέρεται για ακριβά εστιατόρια, μουσικά φεστιβάλ αλλά και την κληρονομιά του Πικάσο και του Γκαουντί.

Η τρίτη λύση που προωθείται από πολλούς στον ταξιδιωτικό κλάδο, βασίζεται στην ιδέα ότι η ρίζα του προβλήματος δεν είναι ο πολύς κόσμος, αλλά η μικρή χωρητικότητα. Οι προορισμοί «βουλιάζουν» μόνο εάν δεν έχουν προετοιμαστεί να αντεπεξέλθουν, σημειώνουν οι εμπνευστές της. Αυτό που χρειάζεται είναι συντονισμένες επενδύσεις σε κατοικίες, αστικές μεταφορές και συστήματα ύδρευσης.

Η τελευταία πιο ριζοσπαστική προτεινόμενη λύση είναι η αποανάπτυξη ή η συρρίκνωση του αριθμού των τουριστών. Η αντικαπιταλιστική εκδοχή απορρίπτει την έννοια των ταξιδιών στο εξωτερικό ως δικαίωμα, τονίζει την ανάγκη μείωσης των εκπομπών άνθρακα από τις μεταφορές και εφιστά την προσοχή σε όσους εξακολουθούν να μην μπορούν να αντέξουν οικονομικά οποιοδήποτε είδος διακοπών.

Κάτοικοι της Πάλμα στη νήσο Μαγιόρκα διαδήλωσαν κατά του υπερτουρισμού. Κρατώντας αυτοσχέδια μοντέλα αεροπλάνων και κρουαζιερόπλοιων, έκαναν πορεία στους δρόμους της πρωτεύουσας με πλακάτ που έγραφαν «Σταματήστε τα ιδιωτικά αεροσκάφη» και «Οχι στον υπερτουρισμό».

Η Κοπεγχάγη δίνει προνόμια σε οικολόγους επισκέπτες

Η Βενετία επιβάλλει εισφορά σε όσους την επισκέπτονται μόνο για μία ημέρα. Η Βαρκελώνη απαγορεύει τις βραχυχρόνιες μισθώσεις και η Μαγιόρκα τις πωλήσεις αλκοολούχων. Εν ολίγοις, όλες οι ευρωπαϊκές μητροπόλεις που έχουν κουραστεί από τον υπερτουρισμό και τις επιπτώσεις του επιβάλλουν περιορισμούς, εισφορές και πρόστιμα, αλλά η Κοπεγχάγη επιλέγει μια άλλη προσέγγιση: ανταμείβει όσους επισκέπτες συμπεριφέρονται υπεύθυνα. Από τις 15 Ιουλίου, όσοι τουρίστες επιδεικνύουν σεβασμό στο περιβάλλον και στο κλίμα και συμμετέχουν στις πράσινες πρωτοβουλίες της πόλης, τη μετακίνηση με ποδήλατο ή με τρένο, και στις προσπάθειες για πλήρη καθαριότητα, ανταμείβονται με δωρεάν είσοδο σε μουσεία, δωρεάν γεύματα και ενοικιάσεις καγιάκ και γενικώς με τέτοιες απολαβές.

Μιλώντας για το θέμα στους New York Times, ο Μικέλ Ααρ Χάνσεν, διευθύνων σύμβουλος του τουριστικού οργανισμού «Υπέροχη Κοπεγχάγη» για την πρωτεύουσα της Δανίας, τόνισε πως «πρέπει να μεταστρέψουμε τον τουρισμό από επιβάρυνση στο περιβάλλον σε δύναμη θετικής αλλαγής». Και συμπλήρωσε ότι ένα σημαντικό βήμα προς αυτήν τη θετική κατεύθυνση είναι «να αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίο μετακινούμεθα, όσα καταναλώνουμε και το πώς αλληλεπιδρούμε με τον ντόπιο πληθυσμό». Σύμφωνα με σχετική μελέτη της εταιρείας ερευνών Kanter, κατά μέσον όρο το 81% των καταναλωτών δηλώνει πως θα ήθελε να δρα πιο υπεύθυνα, αλλά μόλις το 22% έχει αλλάξει τη συμπεριφορά του. Η νέα πρωτοβουλία της Κοπεγχάγης στοχεύει στο να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στην επιθυμία για υπεύθυνη συμπεριφορά και στην πραγματική συμπεριφορά, μετατρέποντας τις φιλικές προς το περιβάλλον δράσεις σε ένα είδος νομίσματος που θα πληρώνει τις εμπειρίες από τον χώρο του πολιτισμού. Ετσι όσοι ανεβαίνουν με

Οσοι συμμετέχουν στις πράσινες πρωτοβουλίες της πόλης θα ανταμείβονται με δωρεάν είσοδο σε μουσεία, γεύματα και ενοικιάσεις καγιάκ.

ποδήλατο τον τεχνητό λόφο σκι Κόπενχιλ, έχουν τη δυνατότητα να τον κατέβουν δωρεάν. Επίσης η Εθνική Πινακοθήκη της Δανίας θα διοργανώνει καλλιτεχνικό εργαστήριο στο οποίο θα διδάσκει τη μετατροπή πλαστικών σε καλλιτεχνικά έργα, ενώ η σχολή σέρφινγκ της Κοπεγχάγης θα προσφέρει δωρεάν γεύματα σε όσους κάνουν μεν σέρφινγκ αλλά δέχονται μετά να συμμετάσχουν για 30 λεπτά στον καθαρισμό της παραλίας.

Η νέα πρωτοβουλία της Κοπεγχάγης για ανταμοιβή των τουριστών που σέβονται το περιβάλλον εγκαινιάστηκε στις 15 Ιουλίου.

«Λιγότερος τουρισμός, περισσότερη ζωή»

«Ο παράδεισός σας είναι ο εφιάλτης μας». Με συνθήματα σαν κι αυτό κάτοικοι της Πάλμα στη νήσο Μαγιόρκα διαδήλωσαν κατά του υπερτουρισμού. «Λιγότερος τουρισμός, περισσότερη ζωή» είναι το όνομα της οργάνωσης που βρίσκεται πίσω από την κινητοποίηση και ζητεί τη θέσπιση ορίων στον αριθμό των επισκεπτών. Κρατώντας αυτοσχέδια μοντέλα αεροπλάνων και κρουαζιερόπλοιων, οι ακτιβιστές έκαναν πορεία στους δρόμους της πρωτεύουσας του νησιού με αφίσες που έγραφαν «Σταματήστε τα ιδιωτικά αεροσκάφη» και «Οχι στον υπερτουρισμό».

Περίπου 20.000 συμμετείχαν, σύμφωνα με την αστυνομία, στη διαδήλωση, οι διοργανωτές έκαναν λόγο για 50.000, ενώ παρόμοιες ανακοινώσεις εξέδωσαν κι άλλα νησιά των Βαλεαρίδων. Κάποιοι από τους τουρίστες βρέθηκαν στο πλευρό των διαδηλωτών, άλλοι όμως παραδέχθηκαν ότι αισθάνονται άβολα. Πριν από οκτώ εβδομάδες είχαν επιστρατευθεί ακόμη πιο επιθετικά συνθήματα, όπως «Λέμε "μπάστα"» και «Η Μαγιόρκα δεν είναι προς πώληση», σε μια συγκέντρωση 10.000 ατόμων στην Πάλμα, αν και οι διοργανωτές μιλούσαν για υπερδιπλάσιο αριθμό. Η αγανάκτηση έχει απλωθεί σε πολλές ισπανικές μητροπόλεις, δημοφιλείς προορισμούς, από τη Βαρκελώνη και τη Μάλαγα έως τα Κανάρια Νησιά.

Η αγανάκτηση κατά του υπερτουρισμού έχει απλωθεί σε πολλές ισπανικές μητροπόλεις, δημοφιλείς προορισμούς, από τη Μαγιόρκα και τη Βαρκελώνη έως τα Κανάρια Νησιά.

Η αλήθεια είναι ότι για τη Μαγιόρκα ο τουρισμός είναι ζήτημα επιβίωσης: περίπου το 45% της οικονομίας της εξαρτάται από αυτόν. Γι' αυτό άλλωστε στελέχη του τομέα προειδοποιούν τους διαδηλωτές ότι κινδυνεύουν να «πριονίσουν το κλαδί πάνω στο οποίο κάθονται δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι». Οι διαδηλωτές, αντιθέτως, ισχυρίζονται ότι μόνο λίγοι κερδίζουν από τον τουρισμό, αφού η συντριπτική πλειονότητα απασχολείται σε θέσεις με μικρούς μισθούς, οι οποίοι δεν επαρκούν για την κάλυψη της στέγης, που διαρκώς ακριβαίνει. Σε αυτά προστίθενται η κίνηση, η ηχορύπανση και η βρώμα, παράγοντες που υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Περιορισμούς στον αριθμό των τουριστών διεκδικούν και οι κάτοικοι της Βαρκελώνης, που διαδήλωσαν στις αρχές του μηνός κατά του αυξανόμενου κόστους ζωής στην πόλη. Θαμώνες εστιατορίων δέχθηκαν επίθεση με νεροπίστολα και κραυγές όπως «τουρίστες πηγαίνετε στα σπίτια σας, δεν είστε ευπρόσδεκτοι» και «μείωση του τουρισμού τώρα!». Ανάλογες κινητοποιήσεις πραγματοποιήθηκαν στη Μάλαγα και στα Κανάρια Νησιά τις τελευταίες εβδομάδες. Ανάμεσα στα προβλήματα που έχει προκαλέσει ο υπερτουρισμός είναι η επιβάρυνση του περιβάλλοντος, η λειψυδρία, η δύσκολη διαχείριση του πρόσθετου όγκου απορριμμάτων και η υποβάθμιση της δημόσιας υγείας λόγω της εκτόξευσης των περιστατικών. Μέχρι τα τέλη Μαΐου είχαν καταγραφεί στην Ισπανία 33,2 εκατ. τουρίστες έναντι ενός πληθυσμού 48 εκατ. Με βάση εκτιμήσεις, μέχρι το τέλος του χρόνου υπολογίζεται ότι οι ταξιδιώτες θα υπερβούν τα 91 εκατ., αποφέροντας στα ταμεία 125 δισ. ευρώ. Την ίδια στιγμή, το ποσοστό των αστέγων στη χώρα αυξήθηκε κατά 24% από το 2012, σε 28.000 άτομα, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, ενώ με βάση έκθεση της Τράπεζας της Ισπανίας, περίπου το 45% των ανθρώπων που ζουν σε ενοίκιο κινδυνεύουν με φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό, ποσοστό που αποτελεί το μεγαλύτερο στην Ευρώπη.

Σε επίπεδα-ρεκόρ το χρέος των ΗΠΑ

Εφτασε στα 35 τρισ. δολ. - Αυξάνεται πολύ ταχύτερα από ό,τι προέβλεπαν οι οικονομολόγοι

Το χρέος των ΗΠΑ έφτασε αισίως στα 35 τρισ. δολ., εν μέσω της προεκλογικής εκστρατείας και των διαξιφισμών για τους φόρους και τις δημόσιες δαπάνες της υπερδύναμης. Το αμερικανικό υπουργείο Οικονομικών υπογράμμισε το νέο φράγμα που έσπασε το αμερικανικό χρέος και διευκρίνισε ότι στο διάστημα Απριλίου - Ιουνίου δανείστηκε 234 δισ. δολ., ποσό μικρότερο από αυτό που προέβλεπε. Προσέθεσε, ωστόσο, ότι εκτιμά πως στη διάρκεια του τριμήνου που διανύουμε θα δανειστεί 740 δισ. δολ. Οπως προκύπτει, το δημοσιονομικό έλλειμμα της υπερδύναμης αυξάνεται πολύ ταχύτερα από ό,τι προέβλεπαν πολλοί οικονομολόγοι, καθώς έχει υπερβεί τις αρχικές εκτιμήσεις το κόστος πολλών προγραμμάτων που υιοθέτησε το ομοσπονδιακό κράτος τα τελευταία χρόνια.

Από την πλευρά τους οι υποψήφιοι για την προεδρία των ΗΠΑ, η αντιπρόεδρος Κάμαλα Χάρις και ο τέως πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ, δεν αναφέρονται παρά ελάχιστα στο θέμα των ελλειμμάτων και αυτό προδίδει ότι τα οικονομικά προβλήματα θα επιδεινωθούν τα επόμενα χρόνια. Ανάμεσα στους Ρεπουμπλικανούς και τους Δημοκρατικούς υπάρχουν βαθιές διαφορές ως προς τις προτεραιότητες της πολιτικής τους και το πώς αξιολογούν τους κύριους μοχλούς αύξησης του αμερικανικού χρέους, όπως είναι οι δαπάνες για τα προγράμματα κοινωνικής ασφάλισης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Παράλληλα, στο εσωτερικό των κομμάτων υπάρχουν αντιστάσεις που σε συνδυασμό με αυτές τις διαφορές καθιστούν εξαιρετικά δύσκολη μια κοινή απόφαση για μείωση του δανεισμού της Αμερικής. Από τον περασμένο μήνα το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κογκρέσου έχει προειδοποιήσει πως το 2034 το χρέος των ΗΠΑ θα έχει φτάσει στα 56 τρισ. δολ. καθώς οι δαπάνες αυξάνονται διαρκώς, ενώ το ύψος των επιτοκίων για την εξυπηρέτηση του χρέους υπερβαίνει τα φορολογικά έσοδα.

Το ύψος των τόκων για την εξυπηρέτησή του ανέρχεται σήμερα στα 892 δισ. δολ.

Από τον περασμένο μήνα το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κογκρέσου έχει προειδοποιήσει πως το 2034 το χρέος των ΗΠΑ θα έχει φτάσει στα 56 τρισ. δολ. καθώς οι δαπάνες αυξάνονται διαρκώς.

Τα υψηλά επιτόκια δυσχεραίνουν περαιτέρω τη διαχείριση του χρέους των ΗΠΑ. Τον Ιούνιο η Αμερικανίδα υπουργός Οικονομικών Τζάνετ Γέλεν δήλωσε ότι το χρέος των ΗΠΑ παραμένει σε λογικά επίπεδα, δεδομένου του μεγέθους της μεγαλύτερης οικονομίας στον κόσμο. Προσέθεσε, πάντως, πως επικεντρώνεται στο πώς θα διατηρήσει σταθερό το κόστος από την καταβολή των επιτοκίων για την αποπληρωμή του. Το ύψος των τόκων για την εξυπηρέτηση του αμερικανικού χρέους από 892 δισ. δολ. που ανέρχεται σήμερα, αναμένεται να φτάσει στο 1,7 τρισ. δολ. το 2034. Τότε οι ΗΠΑ θα καταβάλλουν για την πληρωμή των τόκων περίπου όσα καταβάλλουν σήμερα για το πρόγραμμα κοινωνικής ασφάλισης Medicare.

Στο μεταξύ, ορισμένα από τα προγράμματα που υιοθέτησε η τότε κυβέρνηση εν μέσω πανδημίας αποδείχθηκαν τελικά πιο ακριβά από ό,τι προέβλεπαν οι ειδικοί επί του προϋπολογισμού, καθώς κατεγράφησαν περιπτώσεις απάτης και καταχρηστικής εκμετάλλευσης. Εχει υπάρξει, άλλωστε, απροσδόκητα μεγάλη ζήτηση για τις φοροαπαλλαγές που υποσχέθηκε από το 2022 το λεγόμενο «πακέτο Μπάιντεν» σε όσες πράσινες επενδύσεις γίνουν εντός της επικράτειας των ΗΠΑ. Εχουν, έτσι, διογκωθεί τα δημοσιονομικά ελλείμματα των τελευταίων ετών.

Στο τελευταίο σχέδιο προϋπολογισμού η κυβέρνηση Μπάιντεν πρότεινε μια μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κατά 3 τρισ. δολ. σταδιακά σε μια δεκαετία, κυρίως με την αύξηση των φόρων επί των πολύ υψηλών εισοδημάτων και επί των κερδών των επιχειρήσεων. Στο μεταξύ, ο Λευκός Οίκος σχολίασε ότι οι Ρεπουμπλικανοί θα επιδεινώσουν το χρέος των ΗΠΑ αν αναλάβουν τα ηνία της χώρας.

Ο εκπρόσωπος του Λευκού Οίκου Τζέρεμι Μ. Εντουαρντς τόνισε ότι «οι Ρεπουμπλικανοί θέλουν να διογκώσουν το χρέος με τις φοροαπαλλαγές ύψους 5 τρισ. δολ. που υπόσχεται ο Τραμπ και να αναγκάσουν τους σκληρά εργαζομένους να πληρώσουν για τα προγράμματα κοινωνικής ασφάλισης και περίθαλψης, ενώ ο προϋπολογισμός του προέδρου Μπάιντεν θα μειώσει το έλλειμμα κατά 3 τρισ. δολ. αναγκάζοντας τους δισεκατομμυριούχους και τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις να πληρώσουν αυτό που τους αναλογεί».

THE NEW YORK TIMES

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΤΣΑΪΤΑΝΙΑ ΚΟΥΜΑΡ***

Το μέλλον της βιομηχανίας χάλυβα στη Βρετανία

Η δέσμευση της νέας κυβέρνησης των Εργατικών για την ανάπτυξη της χαλυβουργίας του Ηνωμένου Βασιλείου είναι ευπρόσδεκτη, αλλά απαιτούνται πολύ περισσότερα από απλές δημόσιες επενδύσεις εάν πρόκειται να λειτουργεί βιώσιμα και ανταγωνιστικά. Μετά από περισσότερα από 150 χρόνια, η χώρα που πυροδότησε τη βιομηχανική επανάσταση με την έλευση του γαιάνθρακα κλείνει το τελευταίο της εργοστάσιο που χρησιμοποιεί το εν λόγω καύσιμο. Η παρακμή ήρθε γρήγορα με έναν συνδυασμό φόρων γαιάνθρακα και ΑΠΕ, που εξοστρακίζουν αυτή τη ρυπογόνο πηγή ενέργειας. Αν και αυτή η κατάληξη πρέπει να εορταστεί, η χώρα έχει επίσης μια άβολη ιστορία ως προς το πώς οι προηγούμενες κυβερνήσεις αντιμετώπισαν τους χιλιάδες εργαζομένους του κλάδου. Οι περιβόητες απεργίες των ανθρακωρύχων επί Θάτσερ έχουν αφήσει βαθιές πληγές στις κοινότητες που ζούσαν από τον γαιάνθρακα και είναι ακόμη ορατές.

Η τοποθεσία του χαλυβουργείου Πορτ Τάλμποτ στην Ουαλλία τίθεται εν αμφιβόλω και εκεί θα αποφασιστεί το μέλλον της βιομηχανίας χάλυβα του Ηνωμένου Βασιλείου. Ανήκει στον ινδικό όμιλο ετερογενών δραστηριοτήτων TATA. Η εταιρεία, διαθέτοντας μια γενναιόδωρη επιχορήγηση 500 εκατ. λιρών από την προηγούμενη κυβέρνηση, έχει δεσμευτεί η χαλυβουργία της να μην καίει οπτάνθρακα, αλλά να κάνει χρήση καμίνων ηλεκτρικού τόξου και να επεξεργάζεται παλιοσίδερα, όχι σιδηρομετάλλευμα. Το αποτέλεσμα είναι μια σημαντική μείωση του εργατικού δυναμικού κατά σχεδόν 3.000 εργαζομένους σε σύνολο 8.000 ατόμων – ενδεχομένως να υπάρξουν κι άλλες περικοπές. Η TATA ισχυρίστηκε ότι η λειτουργία των τεράστιων υψικαμίνων έχανε 1 εκατ. λίρες κάθε μέρα, ενώ τα συνδικάτα εύλογα απέρριψαν τα σχέδια αυτά και πρότειναν τα δικά τους. Εν μέσω της διαμάχης αυτής βρίσκεται η νέα κυβέρνηση των Εργατικών, η οποία υποσχέθηκε να επαναδιαπραγματευτεί αμέσως μια νέα συμφωνία με την TATA και να διασφαλίσει τις θέσεις εργασίας στο Πορτ Τάλμποτ, χωρίς να υπονομεύσει την πράσινη μετάβαση. Εάν είναι επιτυχής, θα δημιουργήσει ένα εξαιρετικά σημαντικό προηγούμενο για άλλους τομείς της οικονομίας, που θα αντιμετωπίσουν σημαντικές ανατροπές τα επόμενα χρόνια.

Η κατάσταση αναδεικνύει τρία ζητήματα για τον νέο υπουργό Επιχειρήσεων Τζόναθαν Ρέινολντς, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τις διαπραγματεύσεις. Το πρώτο είναι να τηρήσει τη δέσμευσή του ότι το εργατικό δυναμικό θα προστατεύεται μέσω μιας ένεσης 2,5 δισ. λιρών ως πρόσθετη επιχορήγηση. Το δεύτερο είναι να διασφαλιστεί η λειτουργία μιας ανταγωνιστικής επιχείρησης και το τρίτο είναι να μην τεθεί σε κίνδυνο η καθαρή μετάβαση στο μηδενικό αποτύπωμα ρύπων. Υπάρχουν εύλογες ανησυχίες ότι η διατήρηση της παραγωγής πρωτογενούς χάλυβα μέσω δημόσιων επιχορηγήσεων θα μπορούσε μόνο τεχνητά να υποστηρίξει μια βιομηχανία, που παραμένει μη ανταγωνιστική έναντι επιχειρήσεων στη Σουηδία, στην Ισπανία ή στις ΗΠΑ.

Ταυτόχρονα, η πρόταση των συνδικάτων για επέκταση των μονάδων που λειτουργούν με υψικάμινο υπονομεύει δυνητικά τον επείγοντα χαρακτήρα της κλιματικής μετάβασης. Η Βρετανία χρειάζεται πολύ χάλυβα εντός της δεκαετίας, ήτοι 25% περισσότερο από ό,τι σήμερα, κυρίως για νέες υποδομές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Αλλά η ανταγωνιστική εξυπηρέτηση αυτής της ζήτησης θα απαιτήσει κάποιο βαθμό αντίστοιχης υποστήριξης που λαμβάνει η παραγωγή χάλυβα σε άλλες χώρες, όπως ο νόμος για τη μείωση του πληθωρισμού στις ΗΠΑ. Η εθνικοποίηση της χαλυβουργίας, τέλος, θα επέτρεπε στη Βρετανία να αναπτύξει πιο αποτελεσματικά μια βιομηχανική στρατηγική, που δεν θα υπόκειται στις αποφάσεις των ιδιωτικών επιχειρήσεων.

* Ο κ. Τσαϊτάνια Κουμάρ είναι υπεύθυνος για τη Νέα Πράσινη Συμφωνία, τη Δίκαιη Μετάβαση και άλλα περιβαλλοντικά προγράμματα του Νέου Ιδρύματος Οικονομικών. Το άρθρο δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα https://www.ips-journal.eu του ινστιτούτου Φρίντριχ Εμπερτ.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 2023 – 2027

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ

Ενίσχυση επενδύσεων με στόχευση σε επαγγελματίες γεωργούς και σε παραγωγούς ορεινών και άλλων κοινοτήτων

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (Διαχειριστική Αρχή του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023-2027), σε συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών, ανακοινώνει την 1η προκήρυξη των Παρεμβάσεων **4.1.1 «Επενδύσεις για εκσυγχρονισμό, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των συνολικών επιδόσεων και της βιωσιμότητας των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων»** και **Α.Α 4.1.2 - «Επενδύσεις που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ευημερία των ζώων».**

Μέσω των Παρεμβάσεων παρέχεται ενίσχυση για επενδύσεις από **€5.000** μέχρι **€80.000** σε γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις. Το ποσοστό ενίσχυσης κυμαίνεται μεταξύ **60% - 80%** της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης.

Ενθαρρύνονται οι επενδύσεις επαγγελματιών γεωργών και κατοίκων σε ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές.

Η προκήρυξη περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες επενδύσεων:

Προτεραιότητα 1
Επενδύσεις σε περιοχές με υψόμετρο από 400 μέτρα και άνω, καθώς και περιοχές ΕΣΑΟΚ (επαγγελματίες και μη επαγγελματίες γεωργοί)

Προτεραιότητα 2
Επενδύσεις στην περιοχή της Τηλλυρίας

Προτεραιότητα 3
Επενδύσεις σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, καθώς και σε δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας (επαγγελματίες γεωργοί)

Προτεραιότητα 4
Επενδύσεις για συστήματα ενεργητικής προστασίας των καλλιεργειών, με έμφαση στην αντιχαλαζική και αντιβρόχινη προστασία

Προτεραιότητα 5
Ειδική στοχευμένη δράση για την αγορά συσκευών τεχνητού θηλασμού από αιγοπροβατοτρόφους

Προτεραιότητα 6
Επενδύσεις για δημιουργία δικτυοκηπίων στα Ορεινά και Ημιορεινά για παραγωγή λαχανικών, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες

Προτεραιότητα 7
Προώθηση της εφαρμογής έξυπνων συστημάτων άρδευσης

Ο συνολικός προϋπολογισμός της προκήρυξης ανέρχεται στα **€10.000.000**

Το Ενημερωτικό Έντυπο και όλο το συνοδευτικό υλικό είναι διαθέσιμα στις ιστοσελίδες **www.cap.gov.cy I www.capo.gov.cy**

Υποβολή αιτήσεων από 5 Αυγούστου μέχρι 29 Νοεμβρίου 2024.

Οι αιτήσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα **www.eas.capo.gov.cy** μόνο μέσω διαπιστευμένων φορέων – συμβούλων, οι οποίοι εγκρίθηκαν για το σκοπό αυτό από το Τμήμα Γεωργίας.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Διαχειριστική Αρχή Σ.Σ. ΚΑΠ 2023 – 2027

Διαφορετικές χρεώσεις βάσει της τεχνητής νοημοσύνης

Επιχειρήσεις διαχωρίζουν τους πελάτες γνωρίζοντας λεπτομερώς το προφίλ τους

Τον Φεβρουάριο ο όμιλος λιανικής Walmart εξαγόρασε την τεχνολογική εταιρεία «έξυπνης τηλεόρασης» Vizio έναντι άνω των 2 δισ. δολ., καθώς μέσω της εξαγοράς αποκτά τεχνολογική πρόσβαση σε ιδιαίτερα δεδομένα των πελατών. Οπως τονίζει το Business Insider, οι «έξυπνες τηλεοράσεις» καταγράφουν ποια προγράμματα προτιμάμε με τέτοια ακρίβεια, ώστε να θυμίζουν το «1984» του Οργουελ.

Είναι γνωστό εδώ και αρκετά χρόνια ότι πολλές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν ποικίλες μεθόδους με τις οποίες διαχωρίζουν τους πελάτες τους και έμμεσα τους χρεώνουν διαφορετικές τιμές. Μια έμμεση χρέωση διαφορετικών τιμών γνώριμη σε όλους εδώ και πολλά χρόνια είναι, για παράδειγμα, τα κουπόνια που μοιράζουν τα σούπερ μάρκετ ή οι κάρτες μέλους που προσφέρουν πολλές επιχειρήσεις σε τακτικούς πελάτες τους και συνοδεύονται από εκπτώσεις.

Ολες αυτές οι μέθοδοι αφήνουν στον καταναλωτή την επιλογή να ανήκει ή να μην ανήκει σε μια συγκεκριμένη κατηγορία πελάτη. Η σύγχρονη τεχνολογία όμως, και προπαντός η τεχνητή νοημοσύνη, δίνει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να καταγράφουν παραγγελίες που γίνονται μέσω Διαδικτύου από το κινητό του καταναλωτή και να γνωρίζουν πάρα πολλά για τον χρήστη και πελάτη τους. Και τον κατατάσσουν σε διαφορετικές κατηγορίες, του χρεώνουν διαφορετικές τιμές, αλλά αυτό γίνεται χωρίς τη συναίνεση του καταναλωτή και εν αγνοία του. Από τις κλήσεις στην Uber ή σε οποιαδήποτε εφαρμογή των κινητών για την κλήση ταξί μέχρι κάθε παραγγελία στην Amazon, οι επιχειρήσεις μπορούν να συμπεραίνουν πόσα είναι διατεθειμένος ο καθένας να πληρώσει για την κάλυψη μιας συγκεκριμένης ανάγκης.

Σχετικό ρεπορτάζ του Business Insider αναφέρει, για παράδειγμα, πρακτική που εφαρμόζει η Uber, αν και το αρνείται επίμονα: υπολογίζει τα επίπεδα της μπαταρίας του κινητού κάθε χρήστη και χρεώνει διαφορετικές τιμές. Χρεώνει δηλαδή περισσότερα σε όσους διαπιστώνει πως η μπαταρία τους βρίσκεται στο τέλος της, καθώς αυτοί δεν έχουν την πολυτέλεια να ψάξουν εναλλακτικές λύσεις και προσπαθούν αγωνιωδώς να βρουν ταξί προτού κλείσει το κινητό τους. Σύμφωνα πάντα με το εν λόγω ρεπορτάζ του Business Insider, η Amazon συγκεντρώνει πάρα πολλά στοιχεία για όσους χρησιμοποιούν την πλατφόρμα της και διαφοροποιεί τις τιμές. Το 2018 η Amazon γνώρισε μάλλον αρνητική δημοσιότητα όταν διέρρευσε πως άλλαζε τις τιμές της 2,5 εκατ. φορές μέσα σε μία ημέρα. Τον Φεβρουάριο ο όμιλος λιανικής Walmart εξαγόρασε την τεχνολογική εταιρεία «έξυπνης τηλεόρασης» Vizio έναντι άνω των 2 δισ. δολ., καθώς μέσω της εξαγοράς αποκτά τεχνολογική πρόσβαση σε ιδιαίτερα δεδομένα των πελατών. Οπως τονίζει το Business Insider, οι «έξυπνες τηλεοράσεις» καταγράφουν ποια προγράμματα προτιμάμε με τέτοια ακρίβεια ώστε να θυμίζουν το «1984» του Οργουελ: με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης και των υπερήχων καταγράφουν τις γειτονικές συσκευές και, θεωρητικά τουλάχιστον, μπορούν και να παρακολουθούν όσα λέμε μέσα στο σπίτι μας. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο οι αμερικανικές αρχές έχουν επιβάλει στη Vizio πρόστιμα ύψους πολλών εκατ. δολαρίων, καθώς κατηγορήθηκε ότι παρακολουθεί παρανόμως τους πελάτες της.

Τίποτα δεν είναι προσωπικό. Συχνά γνωρίζουν τι κάνουν οι πελάτες τους στη διάρκεια της ημέρας ή ακόμη και τι διάθεση έχουν.

Εν ολίγοις, με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης οι επιχειρήσεις λιανικής όχι μόνο γνωρίζουν λεπτομερώς τι αγοράζουν οι πελάτες τους και πόσα χρήματα διαθέτουν, αλλά συχνά γνωρίζουν ακόμη και πού βρίσκονται, τι κάνουν στη διάρκεια της ημέρας ή ακόμη και πώς είναι η διάθεσή τους. Και δεν υπάρχει τίποτε τόσο πολύ προσωπικό ώστε να μένει έξω από τους υπολογισμούς τους. Παίρνουν στοιχεία από τις εφαρμογές για γνωριμίες και γνωρίζουν όχι απλώς την ηλικία και το φύλο, αλλά και τις σεξουαλικές προτιμήσεις των πελατών.

Με λίγα λόγια, η τεχνητή νοημοσύνη χρησιμοποιείται ήδη με τρόπους επιζήμιους για πολλούς ανθρώπους. Αν δεν υπάρξει ρύθμιση αυτής της τακτικής της προσωποποιημένης τιμολόγησης, θα υπάρξουν κοινωνικές επιπτώσεις. Μιλώντας στο Business Insider ο Νικόλας Γκουγκενμπέργκερ, καθηγητής στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου του Χιούστον, τονίζει πως «η τακτική της μεροληψίας στις χρεώσεις θα κλονίσει την εμπιστοσύνη της κοινής γνώμης και θα υπονομεύσει την αγορά».

Ανάμεσα στις επιπτώσεις που εύκολα μπορεί να φανταστεί κανείς είναι ότι οι πλέον απελπισμένοι και πλέον ευάλωτοι θα πληρώνουν τα περισσότερα από όλους. Και το χειρότερο όλων είναι πως οι άνθρωποι ενδέχεται να καταλήξουν να τιμωρούνται για την ηλικία τους, την κοινωνική τους τάξη ή τη φυλή στην οποία ανήκουν. Στην περίπτωση των εφαρμογών για την ανεύρεση ταξί και των κατηγοριών κατά της Uber πως χρεώνει περισσότερα σε όσους την καλούν ενώ έχουν λίγη μπαταρία, οι ηλικιωμένοι μπορεί να είναι τα θύματα. Οι ηλικιωμένοι έχουν συνήθως παλαιότερα κινητά από τους νεότερους, αλλά οι μπαταρίες των παλαιότερων κινητών διαρκούν λιγότερο.

Επομένως, θα καταλήγουν να πληρώνουν περισσότερα για την ίδια υπηρεσία από την Uber ή από εφαρμογές ταξί. Και το χειρότερο είναι το πόσο δύσκολα μπορεί να αντιδράσει κανείς. Αν, για παράδειγμα, ένα κατάστημα μιας αλυσίδας λιανικών πωλήσεων χρεώνει στις γειτονιές των μειονοτήτων περισσότερα από όσα στις γειτονιές των γηγενών, μπορεί κανείς να κάνει καταγγελία. Πώς μπορεί, όμως, να αποδείξει πως κάνει διακρίσεις εναντίον του ένας αλγόριθμος μιας εφαρμογής; Δεν υπάρχουν ούτε καταστήματα ούτε ετικέτες με τιμές, παρά μόνον εκατομμύρια οθόνες κινητών.

Ο πλούτος στις ΗΠΑ αυξάνεται, οι μετοχές ανεβαίνουν, η ανισότητα μεγαλώνει

Καθώς η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ δίνει μάχη για τη μείωση του πληθωρισμού, τα συνεπακόλουθά του βαθαίνουν το χάσμα στην καρδιά της αμερικανικής οικονομίας. Οπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ της αμερικανικής εφημερίδας Wall Street Journal, οι τιμές των μετοχών ανεβαίνουν, ο πλούτος των νοικοκυριών βρίσκεται σε επίπεδα-ρεκόρ και οι αποδόσεις των επενδύσεων δεν ήταν ποτέ μεγαλύτερες. Την ίδια στιγμή, όμως, πολλές αμερικανικές οικογένειες βλέπουν να έχουν εξανεμιστεί οι αποταμιεύσεις που συγκέντρωσαν την περίοδο της πανδημίας, όλο και περισσότεροι Αμερικανοί δεν μπορούν να πληρώσουν τις πιστωτικές τους κάρτες, ενώ έχουν κάνει άλμα οι δόσεις για την εξόφληση της αγοράς αυτοκινήτου.

Ο κώδωνας του κινδύνου χτυπά για όλο και περισσότερους Αμερικανούς χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος και γίνεται όλο και πιο ορατή η διχοτόμηση της αμερικανικής κοινωνίας. Μια διχοτόμηση ανάμεσα σε όσους χάνουν όσα κέρδισαν εξαιτίας του πληθωρισμού και

Ο σωρευτικός αντίκτυπος της ακρίβειας και του υψηλού κόστους δανεισμού χτυπάει όλο και περισσότερους Αμερικανούς χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος.

του υψηλού κόστους του δανεισμού και σε εκείνους που έχουν ωφεληθεί τα μέγιστα από την άνοδο της αξίας των περιουσιακών στοιχείων και τις αποδόσεις των ομολόγων. Σύμφωνα με το αμερικανικό υπουργείο Εργασίας, οι αυξήσεις μισθών όσων έχουν εργασία πλήρους απασχόλησης βοήθησαν το μέσο εισόδημα να παραμείνει σχετικά σταθερό από τις αρχές του 2020 έως σήμερα λαμβανομένων υπ' όψιν και των αυξήσεων των τιμών. Για κάποιους άλλους, όμως, οι αυξήσεις των μισθών τους δεν ήταν αρκετές, με αποτέλεσμα ακόμη και σήμερα να αγωνίζονται με το σοκ του πληθωρισμού. Οι Αμερικανοί χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος συνήθως αντιμετωπίζουν έναν μεγαλύτερο πληθωρισμό από αυτόν που αντιμετωπίζουν οι πιο ευκατάστατοι, σύμφωνα με το υπουργείο Εργασίας που αποδίδει τη διαφορά μερικώς στο κόστος της στέγασης και της κοινωνικής ασφάλισης.

Σύμφωνα με το αμερικανικό υπουργείο Εργασίας, οι αυξήσεις μισθών όσων έχουν εργασία πλήρους απασχόλησης βοήθησαν το μέσο εισόδημα να παραμείνει σχετικά σταθερό από τις αρχές του 2020 έως σήμερα, λαμβανομένων υπόψη και των αυξήσεων των τιμών.

Ο πληθωρισμός στις ΗΠΑ είχε ήδη υπονομεύσει τις πιθανότητες επανεκλογής του προέδρου Μπάιντεν πολύ προτού αναγκαστεί να αποσύρει την υποψηφιότητά του για άλλους λόγους. Και στο μεταξύ, οι δύο υποψήφιοι πρόεδροι έχουν οικονομικά προγράμματα που αναμένεται να επιταχύνουν τον πληθωρισμό. Η αντιπρόεδρος Κάμαλα Χάρις αναμένεται πρωτίστως να συνεχίσει το οικονομικό πρόγραμμα του Τζο Μπάιντεν που πολλοί ψηφοφόροι θεωρούν υπεύθυνο για την επιτάχυνση των πληθωριστικών πιέσεων. Επίσης, ο τέως πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ έχει προτείνει πολιτικές όπως οι φοροαπαλλαγές και οι δασμοί που σύμφωνα με πολλούς οικονομολόγους θα δώσουν νέα ώθηση στις αυξήσεις των τιμών και θα ανατροφοδοτήσουν τον πληθωρισμό.

Κι ενώ οι ψηφοφόροι προσπαθούν να αποφασίσουν σε ποιον θα επιρρίψουν την ευθύνη για τις αυξήσεις των τιμών και από ποιον ελπίζουν να βρουν τη λύση, η αμερικανική οικονομία εξακολουθεί να διαψεύδει όσες Κασσάνδρες προέβλεψαν επιβράδυνση και να προηγείται άλλων πλούσιων και ανεπτυγμένων οικονομιών. Η συνεχής δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΗΠΑ έχει δώσει ώθηση στους μισθούς που προσφάτως αυξήθηκαν περισσότερο από τον πληθωρισμό. Και οι επενδυτές αισιοδοξούν όλο και περισσότερο πως η Federal Reserve θα μπορέσει να δαμάσει το τέρας του πληθωρισμού χωρίς να χρειαστεί να προκαλέσει πόνο στους Αμερικανούς. Αυτό, όμως, μάλλον θα εξαρτηθεί από τις αντοχές των καταναλωτών και από το κατά πόσον όσοι έχουν υψηλά εισοδήματα μπορούν να υπερκαλύψουν την επιβράδυνση σε άλλα κλιμάκια της οικονομίας. Οι οικονομολόγοι προσβλέπουν στις μειώσεις των επιτοκίων και στον ευεργετικό τους αντίκτυπο στην οικονομία, αλλά τελικά ο σωρευτικός αντίκτυπος της ακρίβειας και του υψηλού κόστους του δανεισμού έχει αρχίσει να κάμπτει τις δυνατότητες αρκετών Αμερικανών να διατηρήσουν τα ίδια επίπεδα κατανάλωσης.

Ηλιακά πάνελ στα μπαλκόνια τους βάζουν οι Γερμανοί

Οι ηλιακοί συλλέκτες, που τοποθετούνται εύκολα σε αυλές και μπαλκόνια, εμφανίζονται ολοένα και συχνότερα στη Γερμανία, διότι οι τιμές είναι προσιτές και οι κανονισμοί έχουν χαλαρώσει. Σε εμπορική έκθεση του Βερολίνου με θέμα τη βιωσιμότητα μία νέα συσκευή τράβηξε την προσοχή της Βαλτράουντ Μπεργκ. Δεν ήταν άλλη από ένα ηλιακό πάνελ αρκετά μικρό για να τοποθετηθεί εύκολα στο πλάι ενός μπαλκονιού, να συνδεθεί σε μια πρίζα και να τροφοδοτήσει με ενέργεια από τον ήλιο απευθείας το σπίτι της. «Ενθουσιάστηκα, όταν έμαθα ότι μπορείς μόνη σου να παράγεις το δικό σου ρεύμα και να έχεις ανεξαρτησία», είπε η ίδια μιλώντας στους New York Times. Η κ. Μπεργκ είναι συνταξιούχος και εγκατέστησε μόνη της πολλά πάνελ στο μπαλκόνι του διαμερίσματός της με νότιο προσανατολισμό στο Βερολίνο. Κάθε ένας από αυτούς τους ελαφρούς συλλέκτες παράγει ηλεκτρική ενέργεια αρκετή για έναν φορητό υπολογιστή ή ένα μικρό ψυγείο. Ωστόσο πολλά σπίτια σε όλη τη Γερμανία συμμετέχουν σε μία αθόρυβη μεταμόρφωση, φέρνοντας την πράσινη επανάσταση πολύ κοντά στους ανθρώπους χωρίς τεράστιες επενδύσεις, χωρίς την αναζήτηση ηλεκτρολόγων ή τη χρήση βαρέων εργαλείων. «Δεν χρειάζεσαι τρυπάνι ή σφυρί», είπε η κ. Μπεργκ. «Απλώς τα κρεμάς από το μπαλκόνι σαν την μπουγάδα στην Ιταλία».

Περισσότερα από 500.000 από τα συστήματα αυτά έχουν ήδη εγκατασταθεί στη χώρα και η νέα πιο χαλαρή νομοθεσία για την τοποθέτησή τους έχει συμβάλει στην τεράστια διάδοσή τους. Το πρώτο εξάμηνο η Γερμανία προσέθεσε εννέα γιγαβάτ φωτοβολταϊκής ισχύος, σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Δικτύων, την αρμόδια ρυθμιστική αρχή. «Βλέπουμε μια συνεχή αύξηση ιδίως στους ηλιακούς συλλέκτες», δήλωσε ο Κλάους Μίλερ, πρόεδρος της Αρχής. «Σε σύγκριση με τη συνολική παραγωγική δυνατότητα στα τέλη του 2023 έχει προστεθεί ένα 10%, εκ του οποίου τα δύο τρίτα προήλθαν από συστήματα τοποθετημένα σε κτίρια, άρα και σε μπαλκόνια». Ορισμένα από τα πάνελ κατασκευάζονται από ευρωπαϊκές εταιρείες, αλλά τα περισσότερα παράγονται στην Κίνα, της οποίας η κυριαρχία στη συγκεκριμένη αγορά της επιτρέπει να τα πωλεί σε προσιτές τιμές. Η Ευρωπαϊκή Ενωση επιδιώκει να τετραπλασιάσει την ποσότητα ενέργειας μέσω φωτοβολταϊκών έως το 2030 στα 600 γιγαβάτ, ενώ η Γερμανία έως τότε θα καλύψει τα 200 γιγαβάτ. Τέλος, σύμφωνα με την ενεργειακή εταιρεία Rystad Energy, φέτος η Γερμανία αναμένεται να προσθέσει τη μεγαλύτερη παραγωγική δυνατότητα από τον ήλιο από οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα.

THE NEW YORK TIMES

Το πρώτο εξάμηνο, η Γερμανία προσέθεσε εννέα γιγαβάτ φωτοβολταϊκής ισχύος, σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Δικτύων.

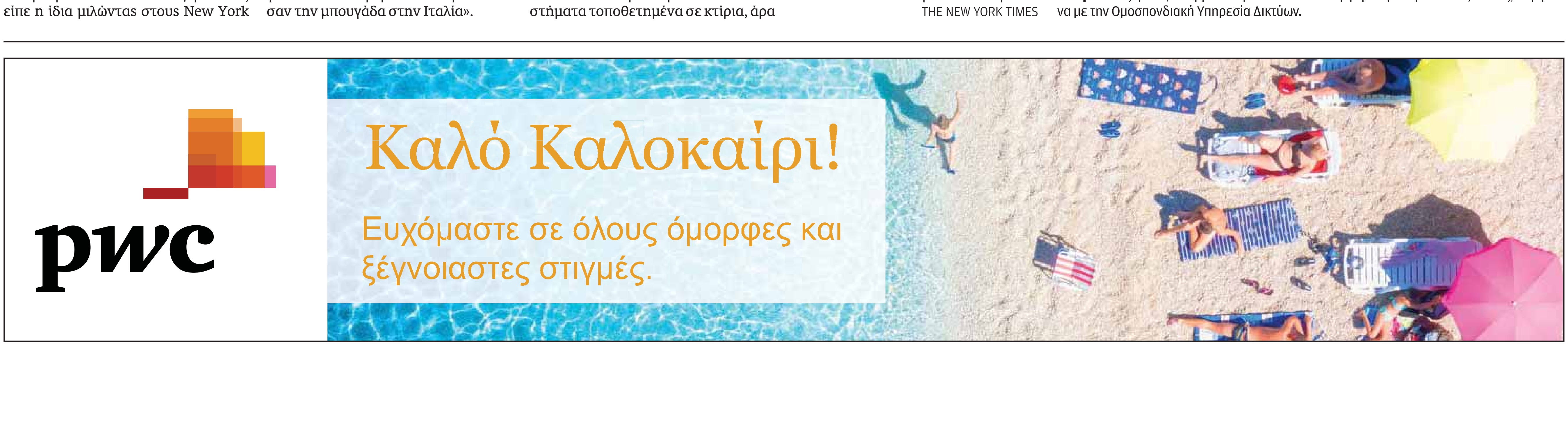

Η Ινδία πλησιάζει την Κίνα ως η μεγαλύτερη αναδυόμενη αγορά

Σπαζοκεφαλιά για τους επενδυτές η μείωση της ψαλίδας μεταξύ των δύο χωρών

Μαίνεται το «μπρα ντε φερ» Ινδίας - Κίνας, με τις δύο πολυπληθέστερες χώρες στον πλανήτη να δίνουν μάχη για τη θέση τους στο διεθνές στερέωμα. Σύμφωνα με τους Financial Times, η Ινδία πλησιάζει πλέον την Κίνα ως η μεγαλύτερη αναδυόμενη αγορά, ενισχύοντας το ήδη υπάρχον δίλημμα για τους επενδυτές που εκτίθενται ολοένα και περισσότερο στην ελκυστική, πλην όμως ακριβή, χρηματιστηριακή της αγορά. Η άνοδος στις τιμές των μετοχών, οι πωλήσεις μετοχών και η αύξηση των εταιρικών κερδών ώθησαν την Ινδία να φτάσει στο ένα πέμπτο του δείκτη των αναδυόμενων αγορών MSCI Emerging Market, την ώρα που η Κίνα έχει διολισθήσει στο ένα τέταρτο, από 40% και πλέον το 2020. Μια ανασκόπηση του δείκτη MSCI που έχει προγραμματιστεί για τον επόμενο μήνα θα μπορούσε να ανεβάσει την Ινδία πάνω από το 20%, επισκιάζοντας την Ταϊβάν και τοποθετώντας την ακριβώς πίσω από

Η άνοδος στις τιμές των μετοχών και η αύξηση των εταιρικών κερδών ώθησαν την Ινδία να φτάσει στο ένα πέμπτο του δείκτη MSCI Emerging Market, την ώρα που η Κίνα έχει διολισθήσει στο ένα τέταρτο.

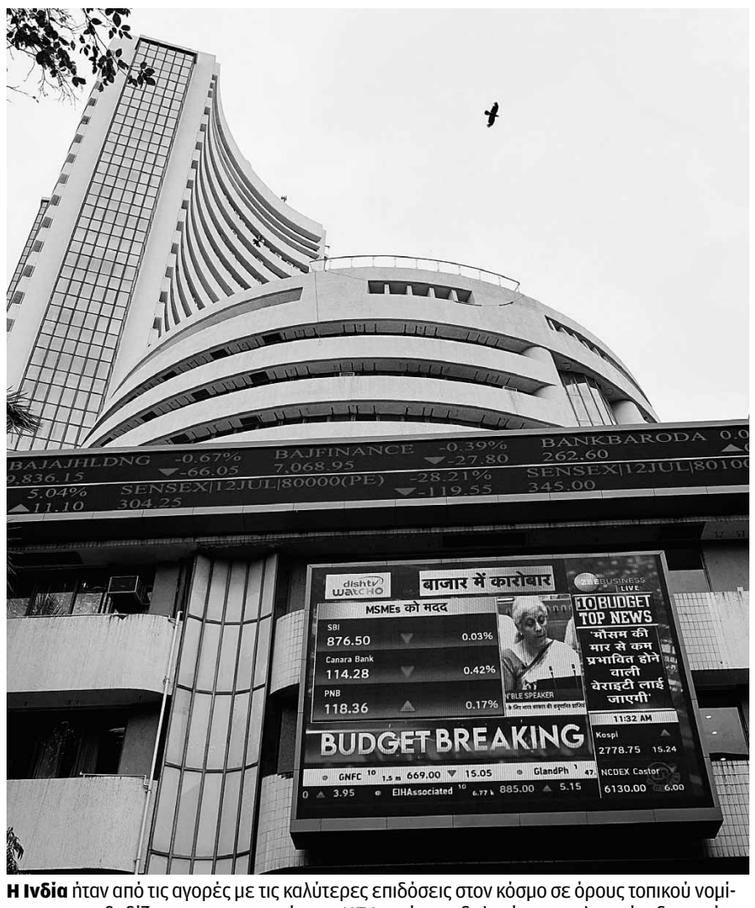

Η Ινδία ήταν από τις αγορές με τις καλύτερες επιδόσεις στον κόσμο σε όρους τοπικού νομίσματος, συμβαδίζοντας με τις αγορές των ΗΠΑ σε όρους δολαρίου τις τελευταίες δεκαετίες.

τον έτερο οικονομικό γίγαντα της Ασίας, λένε οι επενδυτές.

Η μείωση της ψαλίδας μεταξύ των δύο χωρών αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες «σπαζοκεφαλιές» φέτος για τους επενδυτές στις αναδυόμενες αγορές, καθώς εξετάζουν εάν θα τοποθετήσουν κεφάλαια σε μια ήδη «καυτή» ινδική αγορά ή σε κινεζικές μετοχές που είναι σχετικά φθηνές, αλλά πλήττονται από την οικονομική επιβράδυνση. «Οι δύο διαδοχικές συναλλαγές στις αναδυόμενες αγορές σήμερα είναι η Ινδία και η Κίνα», επισημαίνει ο Βαρούν Λαϊτζαβάλα, διαχειριστής χαρτοφυλακίου αναδυόμενων αγορών στη Ninety One. Η διαφορά αποτίμησης μεταξύ τους, όμως, είναι μεγαλύτερη από ποτέ. Οι ινδικές μετοχές διαπραγματεύονται 24 φορές πάνω από τα αναμενόμενα κέρδη τους το επόμενο έτος, ενώ της Κίνας 10 φορές πάνω. «Πριν από μια δεκαετία η Ινδία ήταν στο 6% με 7% του δείκτη. Τώρα είναι κοντά στο 20%», υπερθεμάτισε ο Κουντζάλ Γκάλα, επικεφαλής των παγκόσμιων αναδυόμενων αγορών της Federated Hermes. Επειδή οι ινδικές μετοχές είναι ήδη σχετικά ακριβές, η μετατόπιση του δείκτη «δημιουργεί ένα ενδιαφέρον δίλημμα για μακροπρόθεσμους επενδυτές ή για επενδυτές που επικεντρώνονται περισσότερο στις αποτιμήσεις περιθωρίου ασφάλειας. Προφανώς υποτιμάμε κάπως την Ινδία αυτή τη στιγμή, όχι επειδή δεν εκτιμάμε τη μακροοικονομική της προοπτική, αλλά λόγω αυτής της εστίασης στο περιθώριο ασφαλείας ή της προσπάθειας να αγοράσουμε μετοχές σε τιμές πολύ χαμηλότερες από την εγγενή τους αξία», πρόσθεσε.

Οι εγχώριες εισροές σε μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια ήταν ένας κρίσιμος παράγοντας. Η μέση ετήσια καθαρή ροή σε μετοχές ήταν 12 δισ. δολάρια μεταξύ 2016 και 2020, ενώ μεταξύ 2021-2023 είχαν διογκωθεί σε 29 δισ. δολάρια. Παρά τον σκεπτικισμό σχετικά με τη βιωσιμότητα αυτών των ροών και των αποτιμήσεων, μέρος του διλήμματος για τους επενδυτές είναι ότι στο παρελθόν ήταν πολύ δαπανηρό να χάσουν τις ινδικές μετοχές. Η Ινδία ήταν από τις αγορές με τις καλύτερες επιδόσεις στον κόσμο σε όρους τοπικού νομίσματος, συμβαδίζοντας με τις αγορές των ΗΠΑ σε όρους δολαρίου τις τελευταίες δεκαετίες. Υπήρξε επίσης η καλύτερη αγορά στον κόσμο για τις μετοχές που έχουν δεκαπλασιαστεί, σύμφωνα με τον Βίκας Πέρσαντ, διαχειριστή χαρτοφυλακίου στην M&G Investments. «Ενας από τους λιγότερο σχετικούς χρηματοοικονομικούς δείκτες οπουδήποτε, αλλά ειδικά στην Ινδία, είναι η αναλογία προθεσμιακής τιμής προς κέρδη ενός έτους», τόνισε. «Αυτός είναι ο λόγος που για 20 χρόνια οι επενδυτές έχασαν τις αποδόσεις στην Ινδία». Ενώ τα κέρδη των ινδικών εταιρειών αυξάνονται, ο ρυθμός δεν είναι ταχύτερος από άλλες αναδυόμενες αγορές. «Στην πραγματικότητα η αύξηση των κερδών στην Ινδία είναι συνηθισμένη», εξηγούν αναλυτές της UBS. Όμως, ενώ οι αποτιμήσεις των κινεζικών εταιρειών έχουν ξεφουσκώσει τα τελευταία δύο χρόνια, η Ινδία έκανε το αντίθετο, εν μέρει λόγω της έκρηξης των επενδύσεων λιανικής.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΠΟΛ ΚΡΟΥΓΚΜΑΝ / THE NEW YORK TIMES**

Θέσεις εργασίας και μετανάστευση

Την παραμονή των εκλογών του 2020 ο Ντόναλντ Τραμπ, σε ανάρτηση στην πλατφόρμα την τότε γνωστή ως Twitter, είπε στους ψηφοφόρους του ότι «αυτές οι εκλογές είναι μια επιλογή ανάμεσα σε μια ανάκαμψη της οικονομίας με Τραμπ ή μια ύφεση με Μπάιντεν». Δεν είναι έτσι ακριβώς τα πράγματα. Από τότε που ανέλαβε ο Μπάιντεν, οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν εξασφαλίσει 15,7 εκατ. νέες θέσεις εργασίας. Ο Τραμπ ισχυρίζεται ότι όλες οι θέσεις εργασίας πηγαίνουν στους παράτυπους μετανάστες. Είναι αλήθεια πως η μεγάλη πρόσφατη αύξηση της απασχόλησης αφορούσε τους μετανάστες. Μήπως τα κέρδη αυτά πραγματοποιήθηκαν εις βάρος των γηγενών; Οχι. Πώς το ξέρουμε αυτό και πώς πρέπει να σκεφτόμαστε τις επιπτώσεις της πρόσφατης μετανάστευσης στις θέσεις εργασίας; Πρώτον, αν κι έχουμε μηνιαίες εκτιμήσεις για την απασχόληση, όπου γίνεται διάκριση μεταξύ εργαζομένων γεννηθέντων στις ΗΠΑ και των γεννηθέντων στο εξωτερικό συνολικά, αυτοί οι αριθμοί δεν προσαρμόζονται εποχικά. Αντί να προσπαθήσω να κάνω τη δική μου εποχική προσαρμογή, θα χρησιμοποιήσω απλώς μέσους όρους 12 μηνών. Δεύτερον, πολλοί ειδικοί πιστεύουν ότι οι τυπικοί αριθμοί με βάση την έρευνα τρέχοντος πληθυσμού υποτιμούν την πρόσφατη αύξηση της μετανάστευσης. Τρίτον, όταν εξετάζετε την πρόσφατη αύξηση της απασχόλησης, έχει σημασία τι επιλέγετε ως σημείο εκκίνησης.

Ο Τζο Μπάιντεν κληρονόμησε μια οικονομία που εξακολουθεί να βρίσκεται σε ύφεση λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας, ενώ μέρος της ενίσχυσης των θέσεων εργασίας δείχνει την ανάκαμψή της. Οπότε είναι αναμφισβήτητα πιο λογικό να συγκρίνουμε την τρέχουσα οικονομία με την οικονομία την παραμονή του κορωνοϊού. Ας συγκρίνουμε τη μέση απασχόληση στους 12 μήνες Ιουλίου 2023 - Ιουνίου 2024 με το 2019 και το έτος της πανδημίας, το 2020. Από το 2020 έχουν σημειωθεί μεγάλες αυξήσεις στις θέσεις εργασίας των εργαζομένων που έχουν γεννηθεί και στην ημεδαπή και στην αλλοδαπή, λόγω ανάκαμψης μετά την ύφεση της πανδημίας. Σε σύγκριση με την προπανδημική οικονομία, τα κέρδη των θέσεων εργασίας ήταν πολύ μικρότερα, ειδικά για τους γηγενείς. Ετσι, οι μετανάστες πιστώνονται τη μεγαλύτερη αύξηση των θέσεων εργασίας, αλλά όχι το σύνολό της. Το ερώτημα, εντούτοις, συνίσταται στο εάν οι θέσεις εργασίας των μεταναστών θα πήγαιναν σε γηγενείς εργαζομένους, σε περίπτωση μειωμένης μετανάστευσης. Λοιπόν, εάν οι μετανάστες μάς έκλεβαν τις δουλειές, θα περιμέναμε απότομη άνοδο της ανεργίας μεταξύ των γηγενών. Δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο όμως, εφόσον ο δείκτης μεταξύ των γηγενών τείνει προς ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Οι σταυροφόροι κατά των μεταναστών υποστηρίζουν ότι η ανεργία είναι χαμηλή, επειδή οι ίδιοι εξεδίωξαν τους Αμερικανούς εκτός εργατικού δυναμικού.

Πράγματι, το μερίδιο των γηγενών ενηλίκων στο εργατικό δυναμικό –απασχολούμενοι ή άνεργοι– έχει μειωθεί ελαφρώς από το 2019. Πρόκειται για κάτι προβλεπόμενο όχι λόγω μετανάστευσης αλλά λόγω γήρανσης. Τι γίνεται με τον αντίκτυπο της μετανάστευσης στους μισθούς; Σήμερα οι οικονομολόγοι που ειδικεύονται στην απασχόληση, πιστεύουν ότι οι μετανάστες δεν ανταγωνίζονται τους γηγενείς, διότι φέρουν διαφορετικές δεξιότητες και αναλαμβάνουν διαφορετικές δουλειές. Τα δε τελευταία χρόνια της αυξημένης μετανάστευσης ήταν μία εποχή σημαντικών αυξήσεων για τους χειρότερα αμειβόμενους.

Μακροπρόθεσμα η ιστορία είναι δημοσιονομική. Οι ενήλικοι μετανάστες τείνουν να βρίσκονται σε ηλικία εργασίας, συνεπώς θα περάσουν χρόνια πληρώνοντας φόρους, προτού γίνουν επιλέξιμοι για επιδόματα και κοινωνική ασφάλιση, που αποτελούν μεγάλο μέρος των ομοσπονδιακών δαπανών. Και ενώ αυτό το σημείο είναι λίγο βάρβαρο, οι μετανάστες χωρίς νόμιμα έγγραφα ευνοούν ιδιαιτέρως τον προϋπολογισμό, επειδή πληρώνουν φόρους μισθοδοσίας (που εισπράττονται από τους εργοδότες), χωρίς να δικαιούνται μελλοντικά επιδόματα.

Πάνω από 100 δισ. ευρώ τα δηλωθέντα εισοδήματα

Για πρώτη φορά βεβαιώνονται μέσω των εκκαθαριστικών των φυσικών προσώπων κοντά στα 4,5 δισεκατομμύρια ευρώ

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Σε χρονιά πολλαπλών ρεκόρ για τον φοροεισπρακτικό μηχανισμό εξελίσσεται το 2024. Για πρώτη φορά τα δηλωθέντα εισοδήματα ξεπερνούν τα 100 δισ. ευρώ, για πρώτη φορά βεβαιώνονται μέσω των εκκαθαριστικών των φυσικών προσώπων κοντά στα 4,5 δισ. ευρώ και για πρώτη φορά φτάνει το μέσο χρεωστικό σημείωμα να επιβαρύνει τον αποδέκτη του με σχεδόν 2.000 ευρώ.

Ο συνδυασμός μη τιμαριθμοποίησης της φορολογικής κλίμακας, ενίσχυσης των ηλεκτρονικών συναλλαγών και διασταυρώσεων, αλλά και εφαρμογής των «τεκμαρτών εισοδημάτων» οδήγησε στην κατάρριψη αυτών των ρεκόρ, ενώ η προοπτική είναι του χρόνου να καταγραφούν ακόμη μεγαλύτερα ρεκόρ. Το ζητούμενο πλέον για το υπουργείο Οικονομικών είναι τριπλό:

– Πρώτον, να εντοπίσει πιθανές εστίες μεγάλων αδικιών ειδικά όσον αφορά το νέο σύστημα φορολόγησης των αυτοαπασχολούμενων.

– Δεύτερον, να παρακολουθήσει την εισπραξιμότητα των φόρων που βεβαιώθηκαν προκειμένου να αποφευχθεί η συσσώρευση ακόμη περισσότερων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.

– Τρίτον, να καταγραφούν οι αντιδράσεις της αγοράς μετά την παραλαβή των εκκαθαριστικών: κλείσιμο βιβλίων, μετατροπές ατομικών εταιρειών σε προσωπικές με στόχο την αποφυγή των τεκμηρίων, είναι μερικές από τις πιθανές αντιδράσεις.

Χωρίς καν να έχει ολοκληρωθεί η εκκαθάριση όλων των δηλώσεων –σημαντικός αριθμός ομόρρυθμων εταίρων έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν τη δήλωσή τους μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου χωρίς αυτή να θεωρηθεί εκπρόθεσμη–, η ΑΑΔΕ έχει ήδη βεβαιώσει φόρους 4,37 δισ. ευρώ στους παραλήπτες των χρεωστικών εκκαθαριστικών, ενώ με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αναμένεται ότι θα σπάσει και το φράγμα των 4,5 δισ. ευρώ. Το 2023 είχαν βεβαιωθεί 3,8 δισ. ευρώ και το 2022 3,2 δισ. ευρώ, κάτι που σημαίνει ότι μέσα σε δύο χρόνια έχουμε αύξηση άνω του 1,2 δισ. ευρώ, η οποία αποδίδεται σε τρεις λόγους:

1. Στη μη προσαρμογή –με βάση τον τιμάριθμο– των κλιμακίων της φορολογικής κλίμακας. Επηρεάζει κυρίως τους έχοντες δύο πηγές εισοδημάτων, καθώς σε αυτές τις περιπτώσεις η παρακράτηση δεν είναι ίση με τον φόρο που αναλογεί. Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται και οι μισθωτοί που συμπληρώνουν το εισόδημά τους με ελεύθερο επάγγελμα (π.χ. μπλοκάκι), οι συνταξιούχοι που συνεχίζουν να απασχολούνται είτε ως μισθωτοί είτε ως ελεύθεροι επαγγελματίες (ο αριθμός τους έχει αυξηθεί κατακόρυφα μετά την κα-

Το μέσο χρεωστικό σημείωμα φτάνει στις 2.000 ευρώ – Μέσα σε δύο χρόνια οι βεβαιωθέντες φόροι αυξήθηκαν κατά 1,2 δισ.

τάργηση της περικοπής της σύνταξης και αυτό θα φανεί περισσότερο στις φορολογικές δηλώσεις της επόμενης χρονιάς) και φυσικά οι μισθωτοί που έχουν δύο δουλειές πλήρους ή μερικής απασχόλησης. Η μη τιμαριθμοποίηση της κλίμακας αποδίδει πολύ περισσότερους φόρους σε χρονιές που καταγράφεται αύξηση των εισοδημάτων. Το 2023 ήταν μια τέτοια χρονιά για συνταξιούχους, δικαιούχους κατώτατου μισθού κ.λπ. Τη μεγαλύτερη αύξηση εισοδημάτων είχαν βέβαια οι αυτοαπασχολούμενοι λόγω των τεκμηρίων (το πρόσθετο εισόδημα υπολογίζεται σε περίπου 5 δισ. ευρώ). Αλλος ένας λόγος για τον οποίο επομένως το 2025 θα έχουμε ακόμη μεγαλύτερη βεβαίωση φόρου είναι ότι το 2024 είναι χρονιά αύξησης εισοδήματος για περισσότερους. Εχουν μπει

Βεβαίωση φόρου στα χρεωστικά εκκαθαριστικά

	Αριθμός	Σύνολο φόρου	Μέσος φόρος
2022	2.329.674	€3,207 δισ.	€1.377
2023	2.394.516	€3,796 δισ.	€1.585
2024*	2.244.007	€4,369 δισ.	€1.947

* Σε σύνολο 6,44 εκατ. εκκαθαριστικών από τα περίπου 6,6 εκατ. εκκαθαριστικά

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

στη λίστα οι δημόσιοι υπάλληλοι, έχουν υπογραφεί περισσότερες συμβάσεις στον ιδιωτικό τομέα, έχουν αυξηθεί και πάλι ο κατώτατος μισθός αλλά και οι συντάξεις. Και για τους αυτοαπασχολούμενους θα προκύψει του χρόνου περαιτέρω αύξηση εισοδήματος, καθώς το δικό τους θεωρητικό εισόδημα είναι συνδεδεμένο με τον κατώτατο μισθό, ο οποίος έχει αυξηθεί κατά 6,5% από τον περασμένο Απρίλιο.

2. Στην καλύτερη χρήση της τεχνολογίας για τον εντοπισμό των εισοδημάτων. Ενα από τα ρεκόρ που αναμένονται φέτος είναι και το ποσό εισοδημάτων από ενοίκια, το οποίο για πρώτη φορά αναμένεται να προσεγγίσει ή και να ξεπεράσει τα 9-10 δισ. ευρώ. Κομβικής σημασίας η συνεργασία των φορολογικών αρχών με τις πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης, καθώς στη χρονιά της μεγάλης εξάπλωσης των ενοικιάσεων τύπου Airbnb περιορίζονται τα περιθώρια φοροδιαφυγής.

3. Στην ενεργοποίηση του τεκμαρτού τρόπου φορολόγησης των αυτοαπασχολούμενων. Το νέο σύστημα φορολόγησης εκτιμάται ότι θα αποδώσει τουλάχιστον 500-600 εκατ. ευρώ σε επίπεδο φόρων.

Η υπεραπόδοση του φόρου εισοδήματος και φέτος εντοπίζεται προς το παρόν σε επίπεδο βεβαίωσης, οπότε το ζητούμενο είναι να καταγραφεί και σε επίπεδο είσπραξης. Ηδη στο 5μηνο παρατηρείται σημαντική αύξηση στην παραγωγή πρόσθετου ληξιπρόθεσμου χρέους και είναι «στοίχημα» το τι θα δείξουν τα στοιχεία ειδικά του Αυγούστου, που είναι και μήνας καταβολής δύο δόσεων φόρου εισοδήματος ύψους άνω του 1,1 δισ. ευρώ (περίπου 550 εκατ. ευρώ είναι η πρώτη δόση που έπρεπε να καταβληθεί μέχρι την Παρασκευή και άλλα 550 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος του μηνός).

Εκτός από το συνολικό ποσό της βεβαίωσης, το ζητούμενο φέτος για το υπουργείο Οικονομικών είναι να εντοπίσει και εκείνα τα εκκαθαριστικά που έχουν φέρει πολύ μεγάλη αύξηση της επιβάρυνσης, δυσανάλογα υψηλή σε σχέση με τα δηλωθέντα εισοδήματα. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται κυρίως στο νέο σύστημα φορολόγησης των ελευθέρων επαγγελματιών και των αυτοαπασχολούμενων, καθώς εκεί έχουν καταγραφεί και οι μεγάλες αυξήσεις βεβαίωσης φόρου. Η κυβέρνηση έχει αφήσει ανοιχτό το ενδεχόμενο αλλαγών σε αυτό το επίπεδο. Και φαίνεται ότι θα είναι και το μοναδικό πεδίο στο οποίο θα δρομολογηθούν αλλαγές, καθώς τουλάχιστον για φέτος δεν είναι στις προτεραιότητές της να δρομολογηθούν αλλαγές στα τεκμήρια διαβίωσης τουλάχιστον για το επόμενο φορολογικό έτος.

Ποιοι μπορούν να συνταξιοδοτηθούν εντός του 2024

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Συνεχίζεται και το 2024 η «μεγάλη έξοδος» της γενιάς των baby boomers, με τους ειδικούς να εκτιμούν ότι φέτος θα βρεθούν εκτός αγοράς εργασίας περίπου 220.000 άτομα. Βέβαια, κάποιοι από αυτούς θα συνεχίσουν να εργάζονται, καθώς το ευνοϊκό νέο καθεστώς της απασχόλησης συνταξιούχων, ανατροφοδοτεί μεν το σύστημα με νέες εισφορές, δημιουργεί δε ένα σημαντικό κίνητρο για συνταξιοδότηση. Οσοι ασχολούνται με την κοινωνική ασφάλιση εκτιμούν ότι το κύμα μαζικής συνταξιοδότησης που ξεκίνησε το 2022 θα διαρκέσει έως το 2030, με περίπου 165.000 έως 200.000 άτομα να συνταξιοδοτούνται ετησίως. Μάλιστα, σημειώνουν πως ο μεγαλύτερος όγκος των συνταξιοδοτήσεων θα γίνει από το 2025 και μετά. Αλλωστε, με τα σενάρια για αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης από το 2027 και μετά να είναι συνεχώς στο τραπέζι, θεωρείται φυσικό όσοι έχουν τη δυνατότητα αποχώρησης να το κάνουν.

Σύμφωνα με τα πλέον διαθέσιμα στοιχεία, η φετινή χρονιά είναι πολύ πιθανό να «σπάσει» το ρεκόρ των προηγούμενων ετών, με τον αριθμό των αιτήσεων για συνταξιοδότηση να φτάνει ακόμη και τις 220.000. Ηδη, άλλωστε, στον προϋπολογισμό έχουν εγγραφεί επιπλέον 300 εκατ. ευρώ για το 2024, προκειμένου να πληρωθούν οι επιπλέον συνταξιοδοτούμενοι. Γεγονός που προβληματίζει τόσο το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας όσο και το Εργασίας, αφού εκτιμάται ότι θα υπάρξει περαιτέρω πίεση στην προσπάθεια μείωσης των εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης.

Οπως εξηγεί στην «Κ» ο εξειδικευμένος στα συνταξιοδοτικά θέματα δικηγόρος Διονύσης Ρίζος, χιλιάδες ασφαλισμένοι μπορούν να ανοίξουν την πόρτα της συνταξιοδότησης βασισμένοι σε όρια ηλικίας που ήδη έχουν κατοχυρώσει. Συγκεκριμένα στο Δημόσιο υπάρχουν 3 κατηγορίες:

1. Ασφαλισμένοι του Δημοσίου (άνδρες και γυναίκες) μπορούν να συνταξιοδοτηθούν με 35ετία εφόσον έχουν συμπληρώσει μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του 2021 τόσο τα 35 έτη ασφάλισης ακόμη και με εξαγορά πλασματικών ετών, τέκνων ή και στρατού, αλλά και τα 58. Ετσι μπορούν να αποχωρήσουν με όριο ηλικίας που ανάλογα με την περίπτωση φτάνει μέχρι τα 61 και 6 μήνες, εφόσον αυτό το όριο έχει ήδη συμπληρωθεί ή συμπληρώνεται εντός του 2024.

2. Ασφαλισμένοι του Δημοσίου (άνδρες και γυναίκες) μπορούν να συντα-

Οι έξι κατηγορίες ασφαλισμένων που έχουν τη δυνατότητα αποχώρησης βάσει των ορίων ηλικίας τα οποία ήδη έχουν κατοχυρώσει.

ξιοδοτηθούν με 36ετία, με κατοχύρωση το 2011, εφόσον έχουν συμπληρώσει μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2021 τόσο τα 36 έτη ασφάλισης, ακόμη και με εξαγορά πλασματικών ετών σπουδών, τέκνων, στρατού κ.λπ., αλλά και τα 58. Ετσι μπορούν να αποχωρήσουν με όριο ηλικίας που ανάλογα με την περίπτωση φτάνει μέχρι τα 61 και 6 μήνες εφόσον αυτό το όριο έχει ήδη συμπληρωθεί ή συμπληρώνεται εντός του 2024.

3. Ασφαλισμένοι του Δημοσίου (άνδρες και γυναίκες) μπορούν να συνταξιοδοτηθούν με 37ετία εφόσον έχουν συμπληρώσει 25ετία έως την 31.12.2010, πλην όμως θα πρέπει η 37ετία να έχει

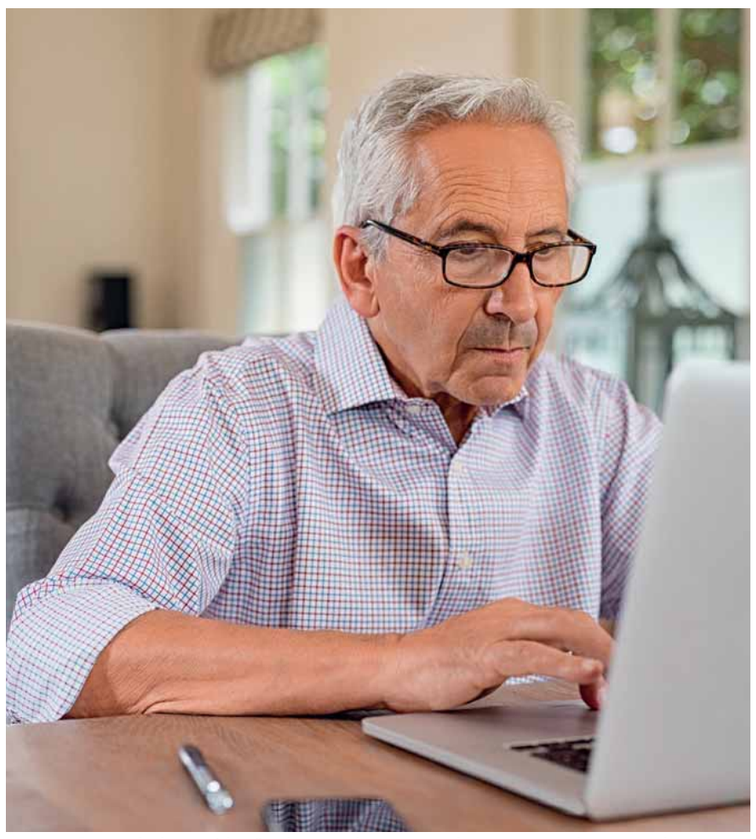

Η φετινή χρονιά είναι πολύ πιθανό να «σπάσει» το ρεκόρ των προηγούμενων ετών, με τον αριθμό των αιτήσεων για συνταξιοδότηση να φτάνει ακόμη και τις 220.000.

συμπληρωθεί ακόμη και με εξαγορά πλασματικών ετών (μόνο στρατού ή τέκνων) έως την 31.12.2021. Ετσι ο ασφαλισμένος κατοχυρώνει το αντίστοιχο όριο ηλικίας που έχει τεθεί με τον ν. 4336/2015, δηλαδή το 61ο και 2 μήνες και μπορεί να αποχωρήσει με το εν λόγω όριο εφόσον το συμπλήρωσε ήδη ή θα το συμπληρώσει εντός του 2024.

Υπάρχει και η δυνατότητα πρόωρης συνταξιοδότησης για τις εξής ομάδες ασφαλισμένων:

4. Ασφαλισμένοι του Δημοσίου (άνδρες και γυναίκες) μπορούν να συνταξιοδοτηθούν με πρόωρη - μειωμένη σύνταξη εφόσον έχουν συμπληρώσει 25 έτη ασφάλισης, ακόμη και με εξαγορά πλασματικών ετών έως την 31.12.2012 και το όριο ηλικίας έως την 31.12.2022. Ετσι:

– Οι γυναίκες (μόνο) που συμπλήρωσαν 25ετία το 2010 μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από τα 55 εάν έχουν συμπληρώσει το εν λόγω όριο έως την 31.12.2022.

– Οι γυναίκες και οι άνδρες που συμπλήρωσαν 25ετία το 2011 μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από τα 56 εάν έχουν συμπληρώσει το εν λόγω όριο έως την 31.12.2022.

– Οι γυναίκες και οι άνδρες που συμπλήρωσαν 25ετία το 2012 μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από τα 57 εάν έχουν συμπληρώσει το εν λόγω όριο έως την 31.12.2022.

Σε όλες τις περιπτώσεις που το εν λόγω όριο ηλικίας συμπληρώνεται μετά την 1.1.2023, τότε για τη λήψη πρόωρης - μειωμένης σύνταξης θα πρέπει να συμπληρωθεί το 62ο έτος της ηλικίας.

5. Για τους ασφαλισμένους στο ΙΚΑ, πλέον η μοναδική περίπτωση εξόδου πριν από τα γενικά όρια ηλικίας είναι η ασφάλιση στα βαρέα και ανθυγιεινά. Στο καθεστώς των ΒΑΕ η κατοχύρωση γίνεται με 7.500 ημέρες ασφάλισης στο καθεστώς των βαρέων και με συμπληρωμένες ακόμη και με εξαγορά πλασματικών ετών τις 10.500 ημέρες ασφάλισης συνολικά. Ετσι η δυνατότητα εξόδου δίνεται για το 60ό τους έτος για μειωμένη σύνταξη και το 62ο για πλήρη. Η μείωση στην επιλογή της μειωμένης στα 60 είναι 51 ευρώ σε σύγκριση με την αντίστοιχη πλήρη. Οσο για τους ασφαλισμένους του ΙΚΑ στα βαρέα που κατοχυρώνουν δικαίωμα με 3.600 ημέρες ασφάλισης στο καθεστώς των βαρέων και με συμπληρωμένες ακόμη και με εξαγορά πλασματικών ετών τις 4.500 ημέρες ασφάλισης συνολικά, η δυνατότητα εξόδου δίνεται για το 62ο έτος για πλήρη σύνταξη.

Για τις γυναίκες ασφαλισμένες στο ΙΚΑ στα βαρέα που κατοχυρώνουν δικαίωμα με 3.600 ημέρες ασφάλισης στο καθεστώς των βαρέων και με συμπληρωμένες ακόμη και με εξαγορά πλασματικών ετών τις 4.500 ημέρες ασφάλισης συνολικά, η δυνατότητα εξόδου δίνεται με βάση το έτος θεμελίωσης:

– Οι γυναίκες που συμπλήρωσαν 4.500 ημέρες συνολικά και 3.600 ημέρες στα βαρέα το 2010 μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από τα 55 με πλήρη σύνταξη.

– Οι γυναίκες που συμπλήρωσαν 4.500 ημέρες συνολικά και 3.600 ημέρες στα βαρέα το 2011 μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από τα 56 με πλήρη σύνταξη.

– Οι γυναίκες που συμπλήρωσαν 4.500 ημέρες συνολικά και 3.600 ημέρες στα βαρέα το 2012 μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από τα 57 με πλήρη σύνταξη.

– Οι γυναίκες που συμπλήρωσαν 4.500 ημέρες συνολικά και 3.600 ημέρες στα βαρέα από την 1.1.2013 κι έπειτα μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από τα 62 με πλήρη σύνταξη.

Στις περιπτώσεις των βαρέων χρειάζεται προσοχή από τους ασφαλισμένους, καθώς είναι απαραίτητη προϋπόθεση να έχουν συμπληρωθεί 1.000 βαρέα ένσημα τα τελευταία 17 χρόνια πριν από την αίτηση για σύνταξη.

6. Τέλος, μια μεγάλη κατηγορία ασφαλισμένων με δυνατότητα εξόδου πριν από τα γενικά όρια ηλικίας είναι οι ασφαλισμένοι μισθωτοί που κατοχύρωσαν συνταξιοδοτικό δικαίωμα ως γονείς ανηλίκων στο Δημόσιο, στα ταμεία των ΔΕΚΟ - τραπεζών και στο ΙΚΑ.

Στα αζήτητα επιστροφές φόρων ύψους 280 εκατ. ευρώ

Αφαντοι δεκάδες χιλιάδες φορολογούμενοι

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Αναζητούνται δεκάδες χιλιάδες φορολογούμενοι και επιχειρήσεις από την εφορία. Οχι για να τους ελέγξει, αλλά αντιθέτως για να τους επιστρέψει φόρους. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, το ποσό που έχουν λαμβάνειν οι «αγνοούμενοι» φορολογούμενοι ανέρχεται στα 280 εκατ. ευρώ και αφορά επιστροφές ΦΠΑ και φόρου εισοδήματος.

Συγκεκριμένα, από την εκκαθάριση των φετινών φορολογικών δηλώσεων η εφορία αναζητάει 92.150 δικαιούχους

Μόνο από την εκκαθάριση των φετινών δηλώσεων, 92.150 δικαιούχοι επιστροφής φόρου δεν έχουν δηλώσει IBAN.

επιστροφής φόρου ύψους 45 εκατ. ευρώ οι οποίοι δεν έχουν δηλώσει το IBAN τους. Από αυτούς, οι 85.866 είναι φυσικά πρόσωπα και το ποσό επιστροφής τους ανέρχεται στα 13,5 εκατ. ευρώ και οι υπόλοιπες επιχειρήσεις που τους αναλογεί και το μεγαλύτερο τμήμα των επιστροφών.

Επίσης, η ΑΑΔΕ για διάστημα μεγαλύτερο των 90 ημερών ψάχνει φυσικά και νομικά πρόσωπα που δικαιούνται 235 εκατ. ευρώ αλλά είτε δεν υπάρχουν στοιχεία επικοινωνίας είτε δεν έχουν υποβάλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για να τους πιστωθούν τα σχετικά ποσά που τους αναλογούν.

Σημειώνεται ότι με ανακοίνωση που εξέδωσε η φορολογική διοίκηση, είναι πλέον προαιρετική για τους πολίτες η γνωστοποίηση IBAN του λογαριασμού τους πριν από την υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, εφόσον δεν δικαιούνται επιστροφή φόρου. Σε όσους φορολογουμένους προκύπτει επιστροφή φόρου εισοδήματος, πρέπει να προχωρήσουν σε δήλωση του IBAN πριν από την υποβολή της δήλωσης προκειμένου να τους επιστραφεί το ποσό. Υπενθυμίζεται ότι το IBAN μπορεί να δηλωθεί στην:

• Ψηφιακή πύλη myAADE (myaade.gov.gr), ακολουθώντας τη διαδρομή Μητρώο & Επικοινωνία > Δήλωση Λογαριασμού IBAN.

• Εφαρμογή για κινητές συσκευές myAADEapp, επιλέγοντας Στοιχεία Επικοινωνίας > IBAN.

Στο επιχειρησιακό σχέδιο της ΑΑΔΕ για τη φετινή χρονιά υπάρχει πρόβλεψη για επιστροφές ΦΠΑ με ταχύτατες διαδικασίες με την αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης. Πάντως, από τη φορολογική διοίκηση αναφέρουν ότι στόχος είναι να μηδενισθούν οι εκκρεμείς αιτήσεις άνω των 90 ημερών και όλες οι επιστροφές να γίνονται ταχύτερα και αυτοματοποιημένα. Το νέο σχέδιο της εφορίας προβλέπει επιστροφές ΦΠΑ χωρίς την παρέμβαση των εφοριακών. Με βάση τα στοιχεία του προϋπολογισμού, στο πρώτο πεντάμηνο του έτους έχουν γίνει επιστροφές φόρων

Η ΑΑΔΕ αναζητεί χιλιάδες φορολογουμένους, αλλά είτε δεν υπάρχουν στοιχεία επικοινωνίας είτε δεν έχουν υποβάλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για να τους πιστωθούν τα σχετικά ποσά που τους αναλογούν.

(όχι μόνο ΦΠΑ) ύψους 2,6 δισ. ευρώ, ενώ μέχρι το τέλος του έτους έχει υπολογισθεί να επιστραφούν ποσά ύψους 6,58 δισ. ευρώ. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω των εξής:

• Διεκπεραίωση των αιτημάτων επιστροφής ΦΠΑ εντός 90 ημερών σε ποσοστό τουλάχιστον 95%.

• Αξιολόγηση αιτημάτων επιστροφών ΦΠΑ αυτοματοποιημένα σε περιοδική βάση.

• Αξιοποίηση «χρυσής λίστας» δικαιούχων για την επίσπευση επιστροφής πιστωτικού υπολοίπου ΦΠΑ.

• Επέκταση της ψηφιοποίησης του κυκλώματος επιστροφών φόρου - Διαλειτουργικότητα με ΕΦΚΑ / ΗΔΙΚΑ.

• Υπηρεσία διαλειτουργικότητας στους δήμους για ψηφιακή δέσμευση και άρση δέσμευσης ενημερότητας.

Ο σχεδιασμός της ΑΑΔΕ προβλέπει αυτοματοποιημένες διαδικασίες επιστροφής ΦΠΑ, με περιορισμό της ανθρώπινης παρέμβασης, μέσω ψηφιακών συναλλαγών με στόχο να αντιμετωπιστούν οι καθυστερήσεις στις επιστροφές ΦΠΑ. Η μεταρρύθμιση, όπως τονίζεται, πρέπει να είναι σύμφωνη με την οδηγία σχετικά με την επιστροφή του ΦΠΑ (οδηγία 2008/9/ΕΚ του Συμβουλίου). Ειδικότερα, το νέο πλαίσιο εστιάζει στα εξής:

• Επιτάχυνση των επιστροφών ΦΠΑ που σήμερα παρουσιάζουν συχνά σημαντικές καθυστερήσεις.

• Αντιμετώπιση της απάτης που σχετίζεται με τις επιστροφές ΦΠΑ, στηριζόμενοι σε αρχές ανάλυσης κινδύνου.

• Αυτοματοποίηση και ψηφιοποίηση των διαδικασιών επιστροφής ΦΠΑ χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση.

• Επίτευξη του στόχου για άμεση επιστροφή ΦΠΑ, χωρίς έλεγχο, στο 97% των αιτήσεων.

• Υποστήριξη των συνεπών επιχειρήσεων και αύξηση της διαφάνειας.

Αισιόδοξη η UBS για την ελληνική οικονομία

Για ένα «συναρπαστικό story ανάκαμψης» κάνει λόγο η UBS, τονίζοντας ότι αισιοδοξεί για τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας. Εκτιμά πως η ανάπτυξη της Ελλάδας φέτος θα κινηθεί στο 2,5%, κοντά στις εκτιμήσεις της ελληνικής κυβέρνησης, αλλά αρκετά υψηλότερα από τις μέσες εκτιμήσεις της αγοράς και επισημαίνει τους πέντε λόγους πίσω από αυτή την πολύ θετική της άποψη.

Πρώτος λόγος αισιοδοξίας είναι η πολύ καλή βάση που δίνει η ανάπτυξη του α΄ τριμήνου (+2,1% ετησίως), ενώ και στο β΄ τρίμηνο αναμένεται να υπάρξει περαιτέρω ενίσχυση του ΑΕΠ, της τάξης του 0,9% (σε τριμηνιαία βάση).

Δεύτερον, η UBS συνεχίζει να αναμένει ότι τα έσοδα από τον τουρισμό θα ξεπεράσουν το ρεκόρ του 2023 (20,5 δισ. ευρώ) κατά περίπου 5%-10%, δεδομένης της ισχυρής αύξησης της επιβατικής κίνησης των αεροδρομίων το διάστημα Ιανουαρίου - Απριλίου και των θετικών τάσεων στις προκρατήσεις. Τους πρώτους τέσσερις μήνες του έτους τα έσοδα από τον τουρισμό αυξήθηκαν κατά 22% ετησίως, σε επίπεδα ρεκόρ, τη στιγμή που αυτό το διάστημα αντιπροσωπεύει μόνο το 6%-7% της συνολικής εικόνας του τουρισμού για το έτος, τονίζει.

Τρίτος λόγος αισιοδοξίας για την ελληνική οικονομία είναι το πιο θετικό σκηνικό που αναμένεται για την κατανάλωση, λόγω του χαμηλότερου πληθωρισμού, καθώς και της βελτίωσης της δυναμικής της αγοράς εργασίας και του δανεισμού.

Τέταρτος «καταλύτης» είναι τα υψηλότερα οφέλη από τα κονδύλια της Ε.Ε. με προγραμματισμένες εισροές από το Ταμείο Ανάκαμψης (RRF) ύψους 6,9 δισ. ευρώ – από τα οποία η Ελλάδα έχει ήδη υποβάλει αιτήματα για 2,3 δισ. ευρώ τον Απρίλιο και άλλο 1 δισ. ευρώ στις αρχές Ιουνίου. Επιπλέον, δεδομένης της καθυστερημένης εκταμίευσης της τελευταίας δόσης του 2023, ύψους 3,64 δισ. ευρώ, στις 28 Δεκεμβρίου 2023, αυτό το ποσό θα χρησιμοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό για τα έργα του τρέχοντος έτους. Μέχρι στιγμής η Ελλάδα έχει ήδη λάβει 15 δισ. ευρώ από τα συνολικά διαθέσιμα κεφάλαια ύψους 36 δισ. ευρώ, και με τα δύο αιτήματα που έχουν ήδη υποβληθεί φέτος βρίσκεται σε καλό δρόμο για χρήση άνω του 50% των πόρων του RRF. Ο ελβετικός οίκος πάντως επισημαίνει πως σε ό,τι αφορά το σκέλος της χρήσης των δανείων του RRF, η Ελλάδα πρέπει να επιταχύνει το βήμα της: έχει εκταμιεύσει δάνεια 7,3 δισ. ευρώ μέχρι στιγμής, αλλά μόνο τα 4,75 δισ. ευρώ έχουν διατεθεί σε 290 δανειακές συμβάσεις συνολικής αξίας 11,2 δισ. ευρώ.

Και πέμπτος λόγος, η UBS δεν βλέπει κανένα ουσιαστικό δημοσιονομικό βάρος: Η Ελλάδα πέρυσι πέτυχε πρω-

Ανοδος τουρισμού, μείωση του πληθωρισμού και Ταμείο Ανάκαμψης οδηγούν σε ανάπτυξη 2,5% φέτος, λέει ο ελβετικός οίκος.

τογενές πλεόνασμα 1,9% του ΑΕΠ, ενώ στοχεύει στο 2,1% του ΑΕΠ το 2024, κάτι που με βάση τον υπολογισμό του διαρθρωτικού πρωτογενούς προϋπολογισμού συνεπάγεται στην πραγματικότητα μια δημοσιονομική χαλάρωση κατά 20 μονάδες βάσης του ΑΕΠ, σύμφωνα με προβλέψεις της Κομισιόν.

Τέλος, ο οίκος παραμένει πολύ αισιόδοξος για την πορεία των ελληνικών ομολόγων και εκτιμά πως η απόδοση του 10ετούς θα υποχωρήσει στο 3% στα τέλη του 2024 και στο 2,7% έως τα τέλη του 2025, από περίπου 3,7% σήμερα. Αν και η αβεβαιότητα σχετικά με τη Γαλλία αναμένεται να ασκήσει πιέσεις στα ομόλογα της Ευρωζώνης βραχυπρόθεσμα, ωστόσο ανοίγει μια σημαντική επενδυτική ευκαιρία για τοποθετήσεις στα ελληνικά ομόλογα, λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές και πιστωτικές προοπτικές της Ελλάδας και τη σταθερή κυβέρνηση.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΚΥΝΑΙΚΕΣ

Η ειδική έκδοση επιστρέφει για 3η χρονιά και βάζει στο τραπέζι ακόμα περισσότερα θέματα

Οι πολλές όψεις της κακοποίησης | Οι «άγνωστες» γυναίκες της επαρχίας και οι γυναίκες που μεγαλώνουν μόνες παιδιά | Ο μύθος και η πραγματικότητα του γυναικείου ανταγωνισμού | Πώς μπορεί κανείς να αναγνωρίσει το σεξιστικό εργασιακό περιβάλλον

ΚΥΡΙΑΚΗ 18/8

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Εκτίναξη παραγωγής πράσινης ενέργειας το πρώτο εξάμηνο

Αυξήθηκε κατά 24,20% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Το ηλεκτρικό σύστημα της Ελλάδας «πρασινίζει» με μεγάλες ταχύτητες, χωρίς όμως να αποχωρίζεται και τα ορυκτά καύσιμα, που συνεχίζουν να καταλαμβάνουν ένα σημαντικό μερίδιο στο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής, με τη συμμετοχή μάλιστα του φυσικού αερίου να αυξάνεται.

Το πρώτο εξάμηνο του 2024 οι ΑΠΕ βρέθηκαν στην πρώτη θέση σημειώνοντας αύξηση παραγωγής κατά 24,20% σε σχέση με το αντίστοιχο εξάμηνο πέρυσι. Τον Ιούνιο μάλιστα πέτυχαν ιστορικό υψηλό μηνιαίας παραγωγής με 2.252 GWh. Συμπεριλαμβανομένων και των υδροηλεκτρικών, η καθαρή ενέργεια σημείωσε στο εξάμηνο ρεκόρ συνεισφοράς στην κάλυψη της ζήτησης, φτάνοντας στο 52,9%, ξεπερνώντας τη συνεισφορά όλων των ορυκτών μαζί (λιγνίτης, αέριο και πετρέλαιο).

ΑΠΕ και υδροηλεκτρικά ξεπέρασαν στο μείγμα της ηλεκτροπαραγωγής τη συνεισφορά όλων των ορυκτών μαζί (λιγνίτης, αέριο και πετρέλαιο).

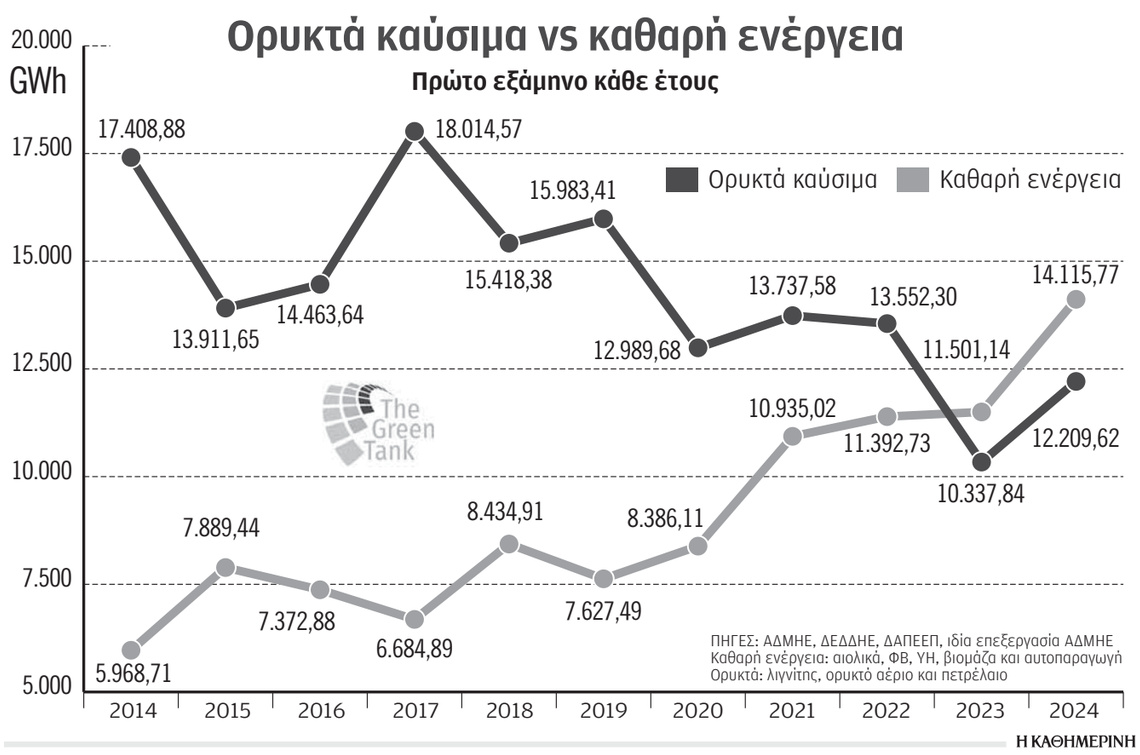

Ωστόσο, παρά τις θετικές επιδόσεις της πράσινης ενέργειας, σημαντική ήταν και η αύξηση του φυσικού αερίου κατά 36,9% στο πρώτο εξάμηνο έναντι του αντίστοιχου περυσινού εξαμήνου, έχοντας μάλιστα την πρωτοκαθεδρία στην κάλυψη της ζήτησης, καταγράφοντας υψηλό δεκαετίας για την περίοδο του εξαμήνου (+34,3%).

Σύμφωνα με το The Green Tank, αυτό θα μπορούσε να έχει περιοριστεί αν είχαν αποφευχθεί οι περικοπές των ΑΠΕ που έφτασαν τις 494 GWh στο εξάμηνο. Με βάση τα στοιχεία του διαχειριστή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (ΑΔΜΗΕ) που αναλύει το Green Tank, με παραγωγή 12.306 GWh το πρώτο εξάμηνο του έτους, οι ΑΠΕ (χωρίς τα μεγάλα υδροηλεκτρικά) ξεπέρασαν για πρώτη φορά την παραγωγή και των τριών ορυκτών καυσίμων μαζί (ορυκτό αέριο, λιγνίτης και πετρέλαιο) κατά 96 GWh. Την ίδια περίοδο το 2023 οι ΑΠΕ συνεισέφεραν λιγότερο από τα ορυκτά καύσιμα κατά 423 GWh.

Στη δεύτερη θέση βρέθηκε το ορυκτό αέριο (9.148 GWh), το οποίο επέστρεψε στα επίπεδα του 2022 και παρουσίασε αύξηση 36,9% σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο του 2023.

Τα μεγάλα υδροηλεκτρικά βρέθηκαν στην τρίτη θέση με 1.810 GWh, για δεύτερη φορά την τελευταία δεκαετία, μετά το πρώτο εξάμηνο του 2021.

Ακολούθησε στην τέταρτη θέση το πετρέλαιο στα μη διασυνδεδεμένα νησιά (1.564 GWh), εκτοπίζοντας μάλιστα για πρώτη φορά τον λιγνίτη στην πέμπτη θέση (1.498 GWh).

Τη μικρότερη συνεισφορά στην κάλυψη της ζήτησης το πρώτο εξάμηνο του 2024 είχαν οι καθαρές εισαγωγές (342 GWh), οι οποίες ήταν οι χαμηλότερες της τελευταίας δεκαετίας για αυτή την περίοδο, με μεγάλη διαφορά από το προηγούμενο χαμηλό του 2021 (2.188 GWh).

Με 14.116 GWh, η καθαρή ενέργεια (ΑΠΕ και μεγάλα υδροηλεκτρικά μαζί) το πρώτο εξάμηνο του 2024 ήταν η υψηλότερη της δεκαετίας, αυξημένη κατά 22,7% σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο του 2023 (11.501 GWh). Μάλιστα ξεπέρασε κατά σχεδόν 2 TWh (1.906 GWh) την ηλεκτροπαραγωγή από τα τρία ορυκτά καύσιμα μαζί (12.210 GWh), η οποία σημείωσε μικρότερη αύξηση κατά 18,1% σε σχέση με την ίδια χρονική περίοδο του 2023. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της διαδικασίας του ενοποιημένου προγραμματισμού που δημοσιεύει καθημερινά ο ΑΔΜΗΕ, περικόπηκαν 494 GWh ΑΠΕ συνολικά το πρώτο εξάμηνο του έτους. Από αυτές, 122 GWh απορρίφθηκαν τον Μάιο, ενώ τον Απρίλιο περικόπηκε η περισσότερη καθαρή ενέργεια (259 GWh) συγκριτικά με τους υπόλοιπους μήνες του έτους αλλά και με το σύνολο των περικοπών του 2023 (228 GWh). Τον Ιούνιο περικόπηκαν 64 GWh, ενώ οι υπόλοιπες 49 GWh τον Μάρτιο.

Το πρώτο εξάμηνο του 2024, πάντως, η χώρα είχε το καθαρότερο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής (262 γρ. CO2/kWh). Εκπέμφθηκαν 6,74 εκατ. τόνοι CO2, μειωμένοι όμως μόνο κατά 2,6% σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2023. Η μικρή μείωση οφείλεται στην αύξηση των εκπομπών από τις μονάδες ορυκτού αερίου, οι οποίες ξεπέρασαν το 50% των συνολικών εκπομπών από τους θερμικούς σταθμούς της επικράτειας.

«Τρέχει» το σχέδιο υπογειοποίησης του δικτύου ρεύματος

Στην επιτάχυνση του προγράμματος υπογειοποίησης του δικτύου του προχωρεί ο ΔΕΔΔΗΕ, ενώ σε πλήρη εξέλιξη βρίσκεται το mega project των ηλεκτρικών διασυνδέσεων των νησιών με το ηπειρωτικό σύστημα της χώρας που υλοποιεί ο ΑΔΜΗΕ.

Προ ημερών ο ΔΕΔΔΗΕ ολοκλήρωσε την υπογειοποίηση του δικτύου από την είσοδο του Λαυρίου μέχρι και τον οικισμό του Αγίου Κωνσταντίνου στην Καμάριζα. Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση του διαχειριστή, το εναέριο δίκτυο της γραμμής του Λαυρίου, το οποίο τροφοδοτούσε την περιοχή της Αναβύσσου και διερχόταν από το δασικό τμήμα κατά μήκος του Εθνικού Δρυμού Σουνίου, έχει πλέον απενεργοποιηθεί, καθώς τις προηγούμενες ημέρες ηλεκτροδοτήθηκε το νέο υπόγειο καλώδιο μήκους 6 χλμ. Ο ΔΕΔΔΗΕ υλοποιεί το πρόγραμμα υπογειοποίησης του δικτύου του, με προτεραιότητα τις περιοχές με δασικές εκτάσεις στις οποίες ο κίνδυνος εκδήλωσης βλαβών και πυρκαγιών είναι μεγαλύτερος. Τα τελευταία τέσσερα χρόνια η υπογειοποίηση του δικτύου υλοποιείται με ταχύτατους ρυθμούς συγκριτικά με το παρελθόν. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το υπόγειο δίκτυο από 26.075 χλμ. το 2018 πανελλαδικά έφτασε στα 27.500 χλμ. το 2022 και έως το τέλος του α΄ εξαμήνου 2024 έχει αγγίξει τα 29.531 χλμ. Το 2022 ο ρυθμός υλοποίησης νέου υπόγειου δικτύου ήταν διπλάσιος από αυτόν του 2019, με 158% αύξηση, ενώ και το 2023 ήταν διπλάσιος σε σχέση με το 2022 παρουσιάζοντας αύξηση 108%.

Σημειώνεται ότι στο επιχειρησιακό πλάνο του ΔΕΔΔΗΕ 2023-2030 έχει προβλεφθεί ποσό ύψους 267 εκατ. ευρώ για έργα υπογειοποιήσεων, μέρος των οποίων χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF).

Διασυνδέσεις με νησιά

Στο μεταξύ, και σύμφωνα με τα όσα ανακοίνωσε ο ΑΔΜΗΕ, τρεις υποψήφιοι κατέθεσαν προσφορές στην πρώτη φάση του διαγωνισμού για τη σύναψη συμφωνίας-πλαισίου σε ό,τι αφορά τα υποβρύχια καλωδιακά έργα εναλλασσόμενου ρεύματος των διασυνδέσεων των Δωδεκανήσων και των νησιών του Βορειοανατολικού Αιγαίου. Η διαγωνιστική διαδικασία αφορά την ανάδειξη αναδόχων για το έργο «Μελέτη, Προμήθεια & Εγκατάσταση υποβρύχιων και υπόγειων καλωδίων στο πλαίσιο έργων διασύνδεσης νήσων με το ΕΣΜΗΕ», με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα, από οικονομικής άποψης, προσφορά. Και οι τρεις προσφορές αξιολογήθηκαν θετικά και τις επόμενες ημέρες ο ΑΔΜΗΕ θα εκκινήσει τη β΄ φάση του διαγωνισμού για την ανάδειξη των αναδόχων. Η διάρκεια της συμφωνίας-πλαισίου ορίζεται στα έξι έτη από την υπογραφή της σχετικής σύμβασης, ενώ ο αρχικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 1,717 δισ. ευρώ (πλέον ΦΠΑ). Υπενθυμίζεται πως είναι η πρώτη φορά που ο ΑΔΜΗΕ προχωρεί στη συγκεκριμένη διαγωνιστική πρακτική, που ακολουθείται και από άλλους Ευρωπαίους διαχειριστές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς η διαθεσιμότητα χρονοθυρίδων για την παραγωγή υποβρύχιων καλωδίων, τόσο στην ελληνική όσο και στη διεθνή αγορά, είναι εξαιρετικά περιορισμένη. Η διασύνδεση των νησιών του Αιγαίου με το ηπειρωτικό σύστημα αποτελεί βασική προτεραιότητα στο νέο δεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης του ΑΔΜΗΕ 2025-2034. Οι κρίσιμες αυτές ενεργειακές υποδομές του διαχειριστή τερματίζουν την ηλεκτρική απομόνωση των μη διασυνδεδεμένων νησιών και αυξάνουν την αξιοπιστία της τροφοδότησής τους, μειώνοντας παράλληλα το κόστος της παραγόμενης ενέργειας.

ΧΡΥΣΑ ΛΙΑΓΓΟΥ

Ολοκληρώθηκε το έργο από την είσοδο του Λαυρίου μέχρι και τον οικισμό του Αγίου Κωνσταντίνου, στην Καμάριζα.

Νέα προγράμματα απασχόλησης νέων

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Η ένταξη των νέων ηλικίας έως 29 ετών, κυρίως αυτών που δεν σπουδάζουν, ούτε καταρτίζονται, στην εγχώρια αγορά εργασίας, με τις πάνω από 260.000 κενές θέσεις εργασίας, αποτελεί έναν από τους πρωταρχικούς στόχους της κυβέρνησης και δη του υπουργείου Εργασίας. Το πρόβλημα είναι μεγάλο, όμως υπάρχουν σημάδια που δείχνουν ότι με τον κατάλληλο σχεδιασμό είναι εφικτή η μείωση του ποσοστού ανεργίας των νέων παράλληλα με την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών για τις επιχειρήσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι το πρόγραμμα προεργασίας που υλοποιούν η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ) και το υπουργείο Εργασίας, και «άνοιξε» για αιτήσεις τον Ιούνιο, ήδη έχει προωθήσει σε εργασία 6.140 νέους ηλικίας έως 29 ετών. Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσιάζει η «Κ», για το συγκεκριμένο πρόγραμμα που αφορά 25.000 θέσεις εργασίας έχουν ήδη υποβληθεί 38.600 αιτήσεις και έχουν εγκριθεί 28.000. Εχει δηλαδή καλυφθεί ήδη μία στις τέσσερις θέσεις εργασίας και βάσει των εγκρίσεων στελέχη της διοίκησης της ΔΥΠΑ εκτιμούν ότι το σύνολο των θέσεων θα καλυφθεί έως τα μέσα Σεπτεμβρίου. Να σημειωθεί ότι, βάσει των στοιχείων που διαθέτει η κυβέρνηση, προκειμένου να προχωρήσει σε στοχευμένες παρεμβάσεις, εκτός αγοράς εργασίας παραμένει σχεδόν ένας στους τέσσερις Ελληνες νέους, με το ποσοστό ανεργίας τον Ιούνιο να ανέρχεται στο 22,5% και την απασχόληση να παραμένει σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, της τάξης του 41,2%, έναντι 56% στην Ε.Ε. Το ποσοστό των νέων 15-29 ετών που είναι σε κάποια μορφή εκπαίδευσης ανέρχεται σε 55,5% του πληθυσμού. Βάσει των στοιχείων, οι σπουδές αποτελούν τη βασική αιτία για την οποία οι νέοι παραμένουν εκτός αγοράς εργασίας, όμως ενώ κατά μέσον όρο το 25% των Ευρωπαίων νέων που σπουδάζει, εργάζεται παράλληλα, στην Ελλάδα εργάζεται μόνο το 6,3%. Και από αυτούς που δεν εκπαιδεύονται, μόλις το 65% εργάζεται. Τέλος υπάρχει και ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό νέων, της τάξης του 15,7% του πληθυσμού, που ούτε εργάζεται, ούτε σπουδάζει, ούτε καταρτίζεται (NEETs).

Εκτός αγοράς εργασίας παραμένει σχεδόν ένας στους τέσσερις Ελληνες νέους, με το ποσοστό ανεργίας τον Ιούνιο να ανέρχεται στο 22,5%.

Και όλα αυτά ενώ τα τελευταία πέντε χρόνια μέσω των προγραμμάτων απασχόλησης της ΔΥΠΑ το 40% των θέσεων απασχόλησης έχει καλυφθεί από νέους.

Το πρόγραμμα προεργασίας (πρόγραμμα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας για άνεργους νέους 18-29 ετών) στοχεύει στην εύρεση εργασίας για 25.000 νέους που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης και κατάρτισης. Ειδικά για φέτος το πρόγραμμα ενισχύθηκε και έτσι προβλέπεται να καλύψει έως 10.000 περισσότερους ωφελουμένους σε σχέση με πέρυσι, ενώ απευθύνεται πια στο σύνολο των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα. Αφορά ανέργους που είναι το λιγότερο απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης, έχει διάρκεια επτά μήνες και η ΔΥΠΑ θα καταβάλλει στους ωφελουμένους μηνιαία αποζημίωση ίση με τον νόμιμο κατώτατο μισθό (με πλήρεις ασφαλιστικές εισφορές), αναλογία δώρων εορτών, επιδόματος αδείας, ενώ οι ωφελούμενοι θα έχουν πλήρη ιατροφαρμακευτική κάλυψη του e-ΕΦΚΑ. Οι επιχειρήσεις που θα συμμετάσχουν στη διαδικασία μπορούν με μηδενικό κόστος να αποκτήσουν πρόσθετο εργατικό δυναμικό και με την πάροδο των επτά μηνών λειτουργίας του προγράμματος έχουν τη δυνατότητα να κρατήσουν τους εργαζομένους επεκτείνοντας τη συνεργασία τους. Η διαδικασία της προεργασίας διαρκεί οκτώ ώρες την ημέρα, πέντε ημέρες την εβδομάδα για επτά μήνες. Με δεδομένο, μάλιστα, ότι οι εργαζόμενοι που θα προσληφθούν είναι νέοι σε ηλικία, παρέχεται μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για μια επαγγελματική αποκατάσταση που θα μπορούσε να διαρκέσει αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, εάν το επιθυμούν οι δύο πλευρές.

Περιθώριο για περαιτέρω αυξήσεις μισθών δείχνει μελέτη της ΤτΕ

Περιθώριο για αυξήσεις μισθών στην Ελλάδα, χωρίς σημαντικές πληθωριστικές πιέσεις, διαπιστώνει μελέτη που δημοσιεύει η Τράπεζα της Ελλάδος στο οικονομικό δελτίο της. Σύμφωνα με τις συντάκτριες της μελέτης για τη στενότητα στην αγορά εργασίας κατά τη μεταπανδημική εποχή, Αναστασία Θεοφιλάκου και Μελίνα Βασαρδάνη, οι πραγματικές αμοιβές εργασίας ανά εργαζόμενο υστερούν του επιπέδου παραγωγικότητας της εργασίας, ενώ παραμένουν κάτω από τα προπανδημικά επίπεδά τους, γεγονός που υποδηλώνει ότι θα μπορούσε να γίνει ανεκτή κάποια περαιτέρω αναπροσαρμογή των πραγματικών μισθών βραχυπρόθεσμα χωρίς πληθωριστικές επιπτώσεις.

Ειδικότερα, η μελέτη αναλύει τον βαθμό στενότητας της αγοράς εργασίας και τις επιπτώσεις του στους μισθούς, τον πληθωρισμό και τη νομισματική πολιτική σε δύο μεγάλες ανοιχτές οικονομίες, των ΗΠΑ και της Ευρωζώνης, και σε μια μικρή ανοιχτή οικονομία, της Ελλάδας, όπου έχουν γίνει σημαντικές μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας, για να διερευνηθεί αν οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας μετά την πανδημία έχουν κοινά ή ιδιοσυγκρασιακά χαρακτηριστικά. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης δείχνουν ότι τα μέτρα στήριξης για την αντιμετώπιση της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης έχουν συμβάλει στην αποσύνδεση της ανεργίας από τις κυκλικές διακυμάνσεις, με τη μεταξύ τους απόκλιση να μειώνεται το 2023. Η στενότητα της αγοράς εργασίας στη μεταπανδημική εποχή οφείλεται κυρίως στη σταθερή αύξηση της ζήτησης εργασίας, ενώ η προσφορά εργασίας έχει επανέλθει στα προπανδημικά επίπεδα ή τα έχει υπερβεί στις ΗΠΑ, στην Ευρωζώνη και στην Ελλάδα. Οι πραγματικές αμοιβές εργασίας ανά εργαζόμενο υστερούν του επιπέδου παραγωγικότητας της εργασίας και στις τρεις οικονομίες, ενώ παραμένουν κάτω από τα προπανδημικά επίπεδά τους στην Ευρωζώνη και στην Ελλάδα. Συνεπώς εκτιμάται ότι στις οικονομίες αυτές θα μπορούσε να γίνει ανεκτή κάποια περαιτέρω αναπροσαρμογή των πραγματικών μισθών βραχυπρόθεσμα χωρίς πληθωριστικές επιπτώσεις.

Οι πραγματικές αμοιβές εργασίας ανά εργαζόμενο υστερούν του επιπέδου παραγωγικότητας.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΣΗ**

Τιμές: μεταρρύθμιση ή κρατισμός;

Με τι περιθώριο κέρδους δούλεψε η επιχείρησή σας στην τελευταία οικονομική χρήση; Αυτό ήταν ένα από τα ερωτήματα που έθεσε η PwC στους περίπου 4.700 διευθύνοντες συμβούλους μεγάλων εταιρειών σε όλο τον κόσμο, στο πλαίσιο της 27ης παγκόσμιας έρευνας που κάνει κάθε χρόνο με θέμα τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις τους για την οικονομία και για την επιχείρηση που διευθύνουν. Στην έρευνα συμμετείχαν και 78 διευθύνοντες σύμβουλοι ελληνικών εταιρειών. Εχουν ένα ενδιαφέρον οι απαντήσεις τους: Παγκοσμίως, το περιθώριο κέρδους που δήλωσαν ήταν 10,8%, στη δυτική Ευρώπη 11,1%, στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη 10,5% και, ειδικά στην Ελλάδα, 15,8%. Σχεδόν 50% πάνω από τον παγκόσμιο μέσο όρο. Βεβαίως, το δείγμα δεν ήταν αντιπροσωπευτικό, τα περιθώρια μπορεί να μην αντανακλούν με ακρίβεια την πραγματικότητα στις άλλες χώρες ή καθ' ημάς. Ωστόσο, η έρευνα της PwC έρχεται να αποτυπώσει και ενισχύσει μια εικόνα που συνομολογείται ευρύτερα: ότι στην Ελλάδα είναι υψηλότερα τα περιθώρια κέρδους, γιατί πολλές επιχειρήσεις λειτουργούν σε καθεστώς προστασίας από τον ανταγωνισμό, κι έχουν τη δυνατότητα να δουλεύουν με περιθώρια που δεν συναντάς σε άλλη, και δη ευρωπαϊκή, χώρα. Διότι ο υγιής ανταγωνισμός (αυτός, δηλαδή, που μέσα από επενδύσεις σε εξοπλισμό, γνώση και ανθρώπους αυξάνει την παραγωγικότητα και παράγει καλύτερης ποιότητας προϊόντα με φθηνότερες τιμές) δεν είναι το φόρτε μας.

Είναι ισχνός σε αρκετούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας λένε η Τράπεζα της Ελλάδας με διαδοχικές μελέτες της, το ΙΟΒΕ, το ΚΕΠΕ – ισχυροί, υπεράνω υποψίας οργανισμοί. Εδώ, λένε, βρίσκεται μια βασική αιτία τόσο για το διαχρονικά υψηλό επίπεδο τιμών σε είδη πρώτης ανάγκης συγκριτικά με τις τιμές τους σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όσο και των συγκριτικά υψηλότερων ανατιμήσεων καθ' ημάς τα τελευταία χρόνια, μετά την ενεργειακή κρίση το 2021 και τον πόλεμο στην Ουκρανία από το 2022. Η κατάσταση επιδεινώνεται σε ορισμένους τομείς, όπου δεν έχουμε απλώς αδύναμο ανταγωνισμό αλλά ισχυρά ιδιωτικά ολιγοπώλια. Ενίοτε, δε, ολιγοπώλια που προέκυψαν από τις αποκρατικοποιήσεις, που έγιναν για να... ενισχυθεί ο ανταγωνισμός. Σε όλο τον δυτικό κόσμο καθιερώθηκε να λέγεται «πληθωρισμός απληστίας», ο πληθωρισμός που προκαλείται από τη δυσανάλογη αύξηση των περιθωρίων κέρδους. Και το επίκαιρο ερώτημα είναι, εφόσον θέλεις να περιορίσεις ή σταματήσεις τη διάβρωση της αγοραστικής δύναμης των εισοδημάτων των λαϊκών στρωμάτων κυρίως, πώς αντιμετωπίζεις αυτόν τον πληθωρισμό; Μπορεί κανείς να διακρίνει δύο τύπους απάντησης. Ενας, με την ενίσχυση δομών ανταγωνισμού, απελευθέρωση των αγορών από εμπόδια εισόδου σε αυτές, αυστηρή ρύθμιση κι έλεγχο στις αγορές βάσης (π.χ., ενέργειας), Επιτροπές Ανταγωνισμού πανίσχυρες, για να είναι σε θέση να αναμετρηθούν με τα χρυσοπληρωμένα επιτελεία νομικών/λογιστών των μεγάλων εταιρειών, προοδευτική νομοθεσία και ενίσχυση καταναλωτικού κινήματος και συνδικάτων. Είναι η προοδευτική απάντηση της μεταρρύθμισης. Ο άλλος τύπος απάντησης έχει περιορισμένες φιλοδοξίες: Κάνεις ένα ξεσκόνισμα στις αγορές, χωρίς να θίγεις δομές, χωρίς αλλαγές που θα επιφέρουν σταθερά αποτελέσματα, ίσα ίσα για να πετύχεις άμεσες και πρόσκαιρες εντυπώσεις, έως ότου το καράβι περάσει τον κάβο – μετά, όλα επανέρχονται στην προτεραία κατάσταση. Φωνάζεις, για παράδειγμα, εμπορικές επιχειρήσεις, σούπερ μάρκετ, μεταποιητικές μονάδες, τους λες «δεν με ενδιαφέρει τι θα κάνετε, αλλά θέλω να δω μειωμένες τιμές», αφήνετε να νοηθεί ότι σε διαφορετική περίπτωση θα 'χουν πρόβλημα με το κράτος, προς επίρρωση αποστέλλονται και συνεργεία για ελέγχους απανωτά, και περιμένεις να δρέψεις τους καρπούς του μόχθου σου. Π.χ., να πέσει ο πληθωρισμός έως ότου γράψουν οι δημοσκοπήσεις ποσοστά αποδοχής του κόμματος, που θα αρχίζουν όχι με «2» αλλά με «3». Είναι η συντηρητική απάντηση του κρατισμού.

Ενίσχυση των δομών του ανταγωνισμού ή ένα ξεσκονισματάκι στις αγορές;

kallitsiskostas@yahoo.com

Εγχειρίδιο «επιβίωσης» στη μέση ηλικία

Τι απαντούν οι ειδικοί στις επτά βασικές ανησυχίες ανδρών και γυναικών και τι συνιστούν για «καλά γεράματα»

Της **ΝΤΑΝΑ ΣΜΙΘ**

Ως μέση ηλικία ορίζεται συνήθως η περίοδος μεταξύ 40 και 60 ετών, και αποτελεί σημείο καμπής. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου εμφανίζονται οι επιπτώσεις των προηγούμενων συνηθειών μας και παρατηρούμε σημάδια γήρανσης στο σώμα και στο μυαλό μας, τα οποία συχνά είναι απογοητευτικά ή ανησυχητικά. Ωστόσο, στη μέση ηλικία μάς δίνεται και μια ευκαιρία: το πώς θα είναι τα γεράματά μας δεν είναι προδιαγεγραμμένο, καθώς υπάρχει ακόμη χρόνος να κάνουμε αλλαγές για να βελτιώσουμε τη μελλοντική υγεία και ευεξία μας. «Οσα κάνουμε ή όσα μας συμβαίνουν στη μέση ηλικία μπορούν να έχουν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στη μετέπειτα ζωή μας», λέει η Μάρτζι Λάχμαν, καθηγήτρια ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο του Μπραντάις, η οποία ειδικεύεται στη μέση ηλικία. «Επομένως, αυτή η περίοδος είναι εξαιρετικά σημαντική για να φροντίσουμε το σώμα μας».

Οι New York Times κάλεσαν τους αναγνώστες να υποβάλουν τις σημαντικότερες ερωτήσεις τους σχετικά με τη μέση ηλικία και έλαβαν πάνω από 800 για ευρύ φάσμα θεμάτων. Αν και ο καθένας βιώνει τη διαδικασία της γήρανσης με διαφορετικό τρόπο, επτά ζητήματα επανέρχονταν επανειλημμένως στις ερωτήσεις αυτές. Δείτε τι είπαν οι ειδικοί για αυτές τις κοινές ανησυχίες: πώς και γιατί προκύπτουν, ποιες μπορούμε να επιβραδύνουμε ή να καθυστερήσουμε και γιατί δεν είναι όλες οι αλλαγές αρνητικές.

Περιεμμηνόπαυση. Τι συμβαίνει;

Η περιεμμηνόπαυση μπορεί να αιφνιδιάσει τις γυναίκες. Η εμμηνόπαυση ορίζεται ως η απουσία περιόδου για ένα χρόνο και εμφανίζεται κατά μέσον όρο γύρω στην ηλικία των 51. Ομως οι γυναίκες μπορεί να αντιμετωπίσουν σημαντικές διακυμάνσεις στη λειτουργία των ωοθηκών και στα επίπεδα των οιστρογόνων τους έως και 10 χρόνια πριν διακοπεί η έμμηνος ρύση.

Οι εξάψεις και οι νυχτερινές εφιδρώσεις είναι τα συμπτώματα που αναφέρονται συχνότερα, αλλά η ευερεθιστότητα και το αίσθημα άγχους και κατάθλιψης είναι επίσης συχνά.

Η ορμονοθεραπεία μπορεί να βοηθήσει και οι κίνδυνοι παρενεργειών είναι μικρότεροι όταν την ξεκινάμε νωρίς. Θεωρητικά, η θεραπεία είναι εγκεκριμένη για τις εξάψεις, την κολπική ξηρότητα και την πρόληψη της απώλειας οστικής μάζας, αλλά η Φομπιόν αναφέρει ότι μπορεί επίσης να βοηθήσει με τη διάθεση και τον ύπνο.

ALBERT TERCERO / THE NEW YORK TIMES

Μυϊκοί πόνοι και άλλες ενοχλήσεις

Κάποιοι ίσως είναι απλοί μυϊκοί πόνοι. Οι άνθρωποι τείνουν να είναι λιγότερο δραστήριοι στη μέση ηλικία. Αν δεν έχετε συνηθίσει να κινείτε συγκεκριμένες μυϊκές ομάδες, θα υπάρξουν εργασίες όπως το τσουγκράνισμα της αυλής ή το φτυάρισμα του χιονιού που μπορεί να σας προκαλέσουν πόνους, λέει ο Σκοτ Τράπι, καθηγητής βιοενεργητικής στον άνθρωπο και διευθυντής του Εργαστηρίου Ανθρώπινης Απόδοσης στο Πολιτειακό Πανεπιστήμιο Μπολ.

Η μυϊκή μάζα μειώνεται φυσιολογικά στη μέση ηλικία και αυτό μπορεί να προκαλέσει πόνους στις αρθρώσεις. «Οι μύες βοηθούν φέροντας μέρος του φορτίου που κουβαλάμε, ανακουφίζοντας έτσι τις αρθρώσεις από τον πόνο», λέει ο δρ Αρούν Καρλαμάνγκλα, καθηγητής ιατρικής στο UCLA, ο οποίος ειδικεύεται στη γηριατρική.

Επιπλέον, οι αρθρώσεις μας γίνονται πιο δύσκαμπτες με την ηλικία λόγω της συσσωρευμένης φθοράς, που μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία ουλώδους ιστού. «Οι τένοντες και οι μύες χάνουν λίγη από την ελαστικότητά τους», λέει ο Τράπι. Ο κίνδυνος τραυματισμού είναι μεγαλύτερος στις γυναίκες, καθώς τα οστά τους γίνονται πιο αδύναμα λόγω της μείωσης των οιστρογόνων κατά την εμμηνόπαυση. «Η απώλεια οστικής πυκνότητας δεν γίνεται αντιληπτή. Δεν προκαλεί πόνο», λέει η δρ Στεφανί Φομπιόν, διευθύντρια του Κέντρου Γυναικείας Υγείας της Mayo Clinic και ιατρός διευθύντρια της Εταιρείας για την Εμμηνόπαυση. «Δεν αισθάνεστε τίποτα μέχρι να σπάσετε κάτι».

Η προπόνηση δύναμης είναι σημαντική για την αντιστάθμιση της μείωσης της μυϊκής μάζας και της οστικής πυκνότητας, ενώ η αερόβια άσκηση έχει σημαντικά καρδιαγγειακά και άλλα οφέλη για την υγεία.

Γιατί ξαφνικά παίρνω βάρος;

Για δεκαετίες υπήρχε η γενική παραδοχή ότι οι άνθρωποι δυσκολεύονται περισσότερο με το βάρος τους στη μέση ηλικία επειδή ο μεταβολισμός τους ξαφνικά επιβραδύνεται. Ομως, μια μελέτη του 2021 που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Science έδειξε ότι η ποσότητα των θερμίδων που καίμε, τόσο μέσω του βασικού μεταβολισμού όσο και μέσω των καθημερινών δραστηριοτήτων, παραμένει στην πραγματικότητα αρκετά σταθερή από την ηλικία των 20 έως τα 60.

«Ολοι θεωρούσαν ότι θα έπεφτε κατά τη μέση ηλικία, αλλά αυτό δεν συμβαίνει», λέει ο Χέρμαν Πόντζερ, καθηγητής εξελικτικής ανθρωπολογίας στο Πανεπιστήμιο Ντιουκ, ο οποίος ηγήθηκε της έρευνας. Αντιθέτως, εξηγεί ο Πόντζερ, αυτό που μοιάζει με ξαφνική αύξηση βάρους στη μέση ηλικία είναι πιθανότατα η συσσώρευση μισού ή ενός κιλού τον χρόνο κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών.

Δεν συμφωνούν όλοι με τον Πόντζερ. Η Σούζαν Ρόμπερτς, ανώτερη αναπληρώτρια κοσμήτορας θεμελιώδους έρευνας στην Ιατρική Σχολή Γκάιζελ του Ντάρτμουθ, λέει ότι στη μέση ηλικία αρχίζουν να συμβαίνουν κάποιες βιολογικές αλλαγές που μπορεί να επηρεάσουν τη σύνθεση και τον μεταβολισμό του σώματος.

Πρώτον, η φυσική μείωση της μυϊκής μάζας μπορεί να επηρεάσει την εικόνα κάποιου στον καθρέφτη, ειδικά αν έχει αποκτήσει επιπλέον σωματικό λίπος με τα χρόνια. Αυτή η αλλαγή δεν επηρεάζει σημαντικά τον μεταβολισμό, καθώς μισό κιλό μυών καίει μόνο 4 θερμίδες παραπάνω την ημέρα από ό,τι μισό κιλό λίπους.

Ενας σημαντικότερος παράγοντας που συμβάλλει στην επιβράδυνση του μεταβολισμού είναι ο εγκέφαλος, ο οποίος καταναλώνει περίπου το 20% της ενέργειας του σώματος. Ο εγκέφαλός μας αρχίζει να συρρικνώνεται σταδιακά κατά την ενηλικίωση και η μείωση του όγκου του μπορεί να σημαίνει ότι καίγονται λιγότερες θερμίδες, αναφέρει η Ρόμπερτς.

Τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες παραπονιούνται για την αύξηση του λίπους στην κοιλιά, ιδίως στη μέση ηλικία. Υπάρχουν ενδείξεις ότι, για τις γυναίκες τουλάχιστον, το παράπονο αυτό είναι δικαιολογημένο: για λόγους που οι επιστήμονες δεν έχουν ακόμη κατανοήσει πλήρως, καθώς τα επίπεδα των ορμονών αλλάζουν με την έναρξη της εμμηνόπαυσης, το λίπος αρχίζει να συσσωρεύεται περισσότερο στην κοιλιά και λιγότερο στους γοφούς ή στους μηρούς. Μετατρεπόμαστε από αχλάδια σε μήλα, λέει η Φομπιόν. «Αυτό δεν συνεπάγεται απαραιτήτως αλλαγή βάρους», προσθέτει.

Πού πήγε η λίμπιντό μου;

Τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες μπορεί να βιώσουν μείωση της σεξουαλικής διάθεσης κατά τη μέση ηλικία, για διάφορους λόγους.

Στους άνδρες κάποιες φορές ευθύνονται οι ορμόνες. Η μείωση της τεστοστερόνης έχει μπει στο μικροσκόπιο των ειδικών, καθώς τα επίπεδα πέφτουν με την ηλικία. Ωστόσο, «οι περισσότεροι άνδρες θα συνεχίσουν να διατηρούν φυσιολογικά επίπεδα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους», αναφέρει ο δρ Σάλεντερ Μπασίν, ενδοκρινολόγος στο Νοσοκομείο Brigham and Women's στη Βοστώνη, ο οποίος ερευνά τη θεραπεία με τεστοστερόνη.

Η λίμπιντο, ωστόσο, εξαρτάται από περισσότερους παράγοντες πέρα από την τεστοστερόνη. Σύμφωνα με μια πρόσφατη εκτίμηση, περίπου το ένα τέταρτο των ανδρών ηλικίας 45 έως 54 ετών αντιμετωπίζει δυσκολία στη στύση και το ποσοστό αυτό αυξάνεται με την ηλικία. Η στυτική δυσλειτουργία μπορεί να προκαλέσει στους άνδρες αμηχανία και να μειώσει την επιθυμία τους για σεξ, εξηγεί ο δρ Αλαν Σίντελ, καθηγητής ουρολογίας στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Σαν Φρανσίσκο.

Η στυτική δυσλειτουργία μπορεί να οφείλεται σε διάφορους παράγοντες – οι συνήθεις περιλαμβάνουν προβλήματα υγείας, όπως υπέρταση, υψηλή χοληστερόλη και διαβήτης– και μπορεί να αντιμετωπιστεί με φαρμακευτική αγωγή ή αλλαγές στον τρόπο ζωής, όπως άσκηση και υγιεινή διατροφή.

Στις γυναίκες, η αλλαγή των επιπέδων των ορμονών στη μέση ηλικία μπορεί επίσης να επηρεάσει τη σεξουαλική διάθεσή τους, αν και πιο έμμεσα. Οι λίγες διαθέσιμες μελέτες δεν έχουν δείξει σαφή και συνεπή συσχέτιση ανάμεσα στη μείωση των οιστρογόνων και στη χαμηλή λίμπιντο, ενώ η θεραπεία με οιστρογόνα δεν φαίνεται να αυξάνει τη σεξουαλική διάθεση, λέει η δρ Χόλι Τόμας, επίκουρη καθηγήτρια ιατρικής, κλινικών επιστημών και μεταγραφικής ιατρικής στο Πανεπιστήμιο του Πίτσμπουργκ.

Οι γυναίκες που παρουσιάζουν συχνά εξάψεις και διαταραχές ύπνου είναι πιο πιθανό να αναφέρουν μειωμένη λίμπιντο. Οι ψυχοκοινωνικοί παράγοντες παίζουν πιθανότατα μεγαλύτερο ρόλο, λέει η Τόμας. Ερευνες έχουν δείξει ότι η ποιότητα της σχέσης, το άγχος, η κόπωση και άλλα θέματα υγείας, όπως η κατάθλιψη, επηρεάζουν σημαντικά τη σεξουαλική διάθεση των μετεμμηνοπαυσιακών γυναικών.

Ψυχοκοινωνικά θέματα μπορεί να ταλαιπωρούν και τους άνδρες, αναφέρει ο Σίντελ, παρόλο που μάλλον «δυσκολεύονται να αποδεχθούν ότι υπάρχει οποιαδήποτε ψυχοκοινωνική διάσταση στα σεξουαλικά ζητήματα».

Αν προβληματίζεστε με τη σεξουαλική σας διάθεση, μιλήστε με τον/τη σύντροφό σας και σκεφτείτε την πιθανότητα να απευθυνθείτε σε ένα σεξολόγο. Και παρόλο που η λίμπιντο τείνει να μειώνεται καθώς μεγαλώνουμε, ο Σίντελ λέει: «Δεν χάνεται ποτέ. Ποτέ δεν είσαι πολύ μεγάλος για σεξ».

Είναι ιδέα μου ή έχω αρχίσει να ξεχνάω;

Η μνήμη σας πιθανότατα δεν είναι τόσο καλή όσο ήταν στα 20 και στα 30 σας. Ο όγκος του εγκεφάλου φτάνει στο μέγιστο στη δεκαετία των 20 και στη συνέχεια συρρικνώνεται σταδιακά καθώς γερνάμε. Η μείωση αυτή αρχίζει να επιταχύνεται στη δεκαετία των 50 και 60. Οι περιοχές του εγκεφάλου που σχετίζονται με την προσοχή, τη μνήμη και την εκτελεστική λειτουργία επηρεάζονται ιδιαίτερα, γεγονός που με τη σειρά του μπορεί να αλλάξει ορισμένες πτυχές της γνωστικής λειτουργίας, όπως η ταχύτητα σκέψης. «Οι αλλαγές που παρατηρούμε στη μνήμη κατά τη μέση ηλικία συνήθως δεν υποδηλώνουν κάποιο είδος άνοιας», λέει η Λάχμαν.

Η υγεία και οι συνήθειές μας, ειδικότερα η άσκηση, η διατροφή, ο ύπνος, οι κοινωνικές σχέσεις και οι πνευματικές προκλήσεις που θέτουμε στον εαυτό μας, συμβάλλουν στην υγιή γήρανση του εγκεφάλου. Αν και σπάνια, η πρώιμη εκδήλωση άνοιας είναι υπαρκτή και μπορεί να συνδέεται με γενετικούς παράγοντες. Το κύριο σημάδι ότι κάτι δεν πηγαίνει καλά είναι αν η μνήμη σας είναι πολύ χειρότερη σε σύγκριση με τους συνομηλίκους σας ή αν παρουσιάζει γρήγορη επιδείνωση, λέει ο Γκάγκαν Ουίγκ, αναπληρωτής καθηγητής νευροεπιστήμης και επιστήμης της συμπεριφοράς στο Πανεπιστήμιο του Τέξας στο Ντάλας.

Στα θετικά υπάρχουν κάποιες γνωστικές διεργασίες που όντως βελτιώνονται με την ηλικία, και αυτή η βελτίωση είναι «υποτιμημένη», λέει ο Ουίγκ. «Παρόλο που η ταχύτητά σας μπορεί να μειώνεται, οι λεκτικές σας γνώσεις, οι γνώσεις σας για τον κόσμο και η πρόσβασή σας σε σημασιολογικές πληροφορίες, στην πραγματικότητα, αυξάνονται».

Ποια θέματα υγείας πρέπει να προσέχω;

Οι προληπτικές εξετάσεις για αρκετές χρόνιες παθήσεις που σχετίζονται με την ηλικία ξεκινούν στη μέση ηλικία: είναι η περίοδος κατά την οποία οι συνήθειες, οι τοξικές εκθέσεις και η γενική φθορά του σώματος αρχίζουν να επηρεάζουν την υγεία μας. (Για παράδειγμα, η συχνή έκθεση για δεκαετίες σε κάποιο καρκινογόνο, όπως η υπεριώδης ακτινοβολία του ήλιου, μπορεί να προκαλέσει γονιδιακές μεταλλάξεις που οδηγούν σε καρκίνο.)

Στις γυναίκες, η εμμηνόπαυση αυξάνει επίσης τον κίνδυνο για διάφορες παθήσεις που σχετίζονται με την ηλικία, κυρίως καρδιαγγειακά νοσήματα.

Ορισμένες κοινές ιατρικές εξετάσεις, όπως η μαστογραφία και η κολονοσκόπηση, πραγματοποιούνται για να ανιχνεύσουν κάποιο πρόβλημα σε πρώιμο στάδιο. Αλλες εξετάσεις, όπως ο έλεγχος της χοληστερόλης και του σακχάρου στο αίμα, έχουν σκοπό να παρακολουθήσουν πώς μεταβάλλεται μια πτυχή της υγείας με την πάροδο του χρόνου, ώστε οι γιατροί να γνωρίζουν αν και πότε πρέπει να παρέμβουν.

Γιατί η ζωή μοιάζει τόσο δύσκολη;

Η «γενιά σάντουιτς» υπάρχει όντως: μπορεί να βρεθείτε να ισορροπείτε ανάμεσα στη φροντίδα των παιδιών που μεγαλώνουν και των γονιών που γερνούν, ενώ παράλληλα αγωνίζεστε για την καριέρα που χτίζετε εδώ και δεκαετίες. «Οι άνθρωποι στη μέση ηλικία συχνά νιώθουν εξουθένωση λόγω του συντριπτικού όγκου ευθυνών», λέει η Λάχμαν. Αυτά είναι τα κακά νέα. Τα καλά νέα είναι ότι είστε καλύτερα εξοπλισμένοι από ό,τι στη νεότητα για να χειριστείτε όλες αυτές τις ευθύνες, λέει ο Ντέιβιντ Αλμέιντα, καθηγητής ανθρώπινης ανάπτυξης και μελέτης της οικογένειας στο Πολιτειακό Πανεπιστήμιο της Πενσιλβάνια. «Είναι μια περίοδος της ζωής μας όπου είναι πιο πιθανό να έχουμε μεγαλύτερο έλεγχο», λέει.

THE NEW YORK TIMES

ALPHA BANK
www.alphabank.com.cy

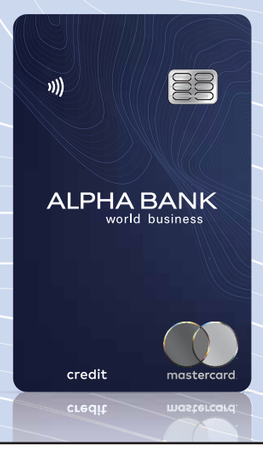

Alpha Bank
World Business Mastercard

Οφέλη για την επιχείρηση και τα στελέχη σας!

- **Ταξιδιωτική Ασφάλεια**
- **Priority Pass**
- **Mastercard Airport Security Fast Track**
- **Mastercard Flight Delay Pass**

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

Αμοιβαία με αποδόσεις 2% έως 5% από τις τράπεζες

Οι εναλλακτικές λύσεις για τα χαμηλά επιτόκια καταθέσεων

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Αμετάβλητα αναμένεται να διατηρήσουν οι ελληνικές τράπεζες τα επιτόκια καταθέσεων έως τα τέλη του χρόνου, παρά την έναρξη της πτωτικής πορείας των ευρωπαϊκών επιτοκίων. Βασική αιτία δεν είναι άλλη από το γεγονός ότι τα επιτόκια και δη αυτά των προθεσμιακών καταθέσεων από τα νοικοκυριά απέχουν πολύ από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο και είναι μεταξύ των χαμηλότερων στην Ευρωζώνη.

Σε μια προσπάθεια να δώσουν εναλλακτικές λύσεις, οι τράπεζες κατευθύνουν τους πελάτες τους σε αμοιβαία κεφάλαια προκαθορισμένης διάρκειας (target maturity), με πολύ χαμηλό ή ελάχιστο ποσό εισόδου, ακόμη και τα 100 ευρώ. Τα προϊόντα αυτής της κατηγορίας είναι διάρκειας μεταξύ 18 μηνών έως και 5 ετών –οι συνήθεις διάρκειες τον τελευταίο χρόνο ήταν η 2ετία ή η 3ετία– και έχουν συγκεντρώσει από τις αρχές του 2023 κοντά στα 6 δισ. ευρώ, ποσό που έχει φύγει από τις απλές καταθέσεις, αναζητώντας καλύτερες αποδόσεις – συνολικά μεταξύ 4%-5% για διάρκειες 2 ετών, επιβεβαιώνοντας ότι λεφτά υπάρχουν και ότι η απόδοση δεν αφήνει κανέναν αδιάφορο.

Για τους πιο «δύσπιστους» αποταμιευτές οι τράπεζες προσφέρουν συνδυασμούς προθεσμιακών καταθέσεων και αμοιβαίων κεφαλαίων, έτσι ώστε να «εκπαιδεύσουν» ακόμη και τους πιο επιφυλακτικούς στο επενδυτικό ρίσκο. Τα προϊόντα αυτής της κατηγορίας προϋποθέτουν μεγαλύτερο ποσό εγγραφής –από 10.000 ή 20.000 ευρώ και πάνω ανάλογα με την τράπεζα– και συνδυάζουν κλιμακούμενο ή σταθερό επιτόκιο στο σκέλος της προθεσμιακής, ενώ ένα μέρος βασίζεται στην απόδοση του αμοιβαίου κεφαλαίου.

• **Alpha Bank.** Σε αυτή την κατηγορία ανήκει το «Alpha Plus» της Alpha Bank, που συνδυάζει ελκυστική απόδοση στην προθεσμιακή κατάθεση η οποία κυμαίνεται μεταξύ 2,5% έως και 2,8%. Το ελάχιστο ποσό εισόδου είναι οι 15.000 ευρώ και το προϊόν δίνει τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ 50% προθεσμιακής και 50% επένδυσης σε αμοιβαίο ή 80% προθεσμιακής και 20% σε αμοιβαίο κεφάλαιο.

• **Eurobank.** Τη δυνατότητα συνδυασμού προθεσμιακής κατάθεσης διαρκείας 6 ή 9 μηνών και αμοιβαίων κεφαλαίων (οι διαθέσιμοι συνδυασμοί είναι 50/50 και 80/20) προσφέρει η Eurobank, με ελάχιστο ποσό εκκίνησης τα 30.000 ευρώ. Η απόδοση στο τμήμα της προθεσμιακής κατάθεσης ξεκινάει από το 2,10% και ανάλογα με τη διάρκειά της και τον συνδυασμό με το αμοιβαίο κεφάλαιο που επιλέγει ο πελάτης μπορεί να φτάσει στο 2,80%. Οι πελάτες της Eurobank μπορούν να αξιοποιήσουν τη δυνατότητα συνδυασμού προθεσμιακής κατάθεσης

Από τις αρχές του 2023 έχουν τοποθετηθεί σε αμοιβαία κεφάλαια προκαθορισμένης διάρκειας κοντά στα 6 δισ. ευρώ.

με το αμοιβαίο κεφάλαιο «Target Maturity III Bond Fund» σε αναλογία 70/30. Η διάρκεια της προθεσμιακής κατάθεσης (για το 70% του συνολικά διαθέσιμου ποσού) είναι 12μηνη και η απόδοση ξεκινάει από 2,60% και φτάνει έως 2,80%.

• **Εθνική.** Αντίστοιχα η Εθνική δίνει τη δυνατότητα επίσης συνδυασμού προθεσμιακής με το αμοιβαίο κεφάλαιο «Δήλος Extra Income VI Ομολογιακό 24μηνης διάρκειας» ή το «Επενδυτικό νέας γενιάς 4ετούς διάρκειας», εξασφαλίζοντας εγγυημένη απόδοση για το σκέλος της προθεσμιακής.

• Αντίστοιχης λογικής είναι το προϊόν Πειραιώς «Μέγας», διαρκείας 6 ή 12 μηνών με συνδυασμό 70% ή 50% προθεσμιακής κατάθεσης και 30% ή 50% αμοιβαίου κεφαλαίου, που δίνει απόδοση μεταξύ 1,90% ή 2% στη λήξη για το σκέλος της προθεσμιακής. Το ελάχιστο ποσό εισόδου είναι οι 10.000 ευρώ και ο πελάτης μπορεί να επιλέξει το είδος των αμοιβαίων κεφαλαίων, π.χ. ομολογιακά, μετοχικά ή μεικτά.

Τα target maturity

Στην κατηγορία των target maturity προϊόντων, που αποτελούν την πιο δημοφιλή εναλλακτική επιλογή, την περίοδο αυτή ανάλογη έκδοση «τρέχει» η Eurobank με το «Target Maturity III Bond Fund», 2ετούς επενδυτικής διάρκειας, η διάθεση του οποίου λήγει στις 7 Σεπτεμβρίου, χωρίς ελάχιστο ποσό εισόδου. Το α/κ επιδιώκει να προσφέρει κεφαλαιακή υπεραξία με εκτιμώμενη συνολική απόδοση 4,40%-4,80%. Το ενεργητικό του επενδύεται σε χρεόγραφα που εκδίδονται από το ελληνικό Δημόσιο ή από εταιρείες με έδρα ή έκθεση στην Ελλάδα και έως 50% σε τίτλους, που αξιολογούνται ως υψηλής απόδοσης σε δύο από τους τρεις μεγάλους οίκους αξιολόγησης: Moody's, S&P και Fitch.

Η Εθνική διαθέτει το «Δήλος Extra Income VI Ομολογιακό 24μηνης διάρκειας», η περίοδος συμμετοχής του οποίου λήγει στις 13 Σεπτεμβρίου. Προϋποθέτει ελάχιστο ποσό επένδυσης τα 3.000 ευρώ και δίνει εκτιμώμενη ενδεικτική συνολική απόδοση στη λήξη της τάξεως του 3,60%-4,10%. Αντίστοιχα το «Επενδυτικό νέας γενιάς 4ετούς διάρκειας», με δυνατότητα εγγραφών έως τα τέλη Αυγούστου, προϋποθέτει ελάχιστο ποσό επένδυσης τα 10.000 ευρώ και προσφέρει 100% εγγύηση του αρχικού κεφαλαίου επένδυσης στη λήξη και 4% εγγυημένη απόδοση επί του αρχικού κεφαλαίου επένδυσης, επίσης στη λήξη του α/κ. Η Πειραιώς αναμένεται να «τρέξει» τον Αύγουστο μια αντίστοιχη έκδοση 3ετούς διάρκειας με ετήσια καθαρή μερισματική απόδοση κοντά στο 2%.

Βασική αιτία που ερμηνεύει τα χαμηλά επιτόκια στις παραδοσιακές προθεσμιακές καταθέσεις, σύμφωνα με τις τράπεζες, είναι η υψηλή ρευστότητα που χαρακτηρίζει το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, αλλά και τα χαμηλά μέσα υπόλοιπα που διαθέτουν στους λογαριασμούς τους οι Έλληνες και τα οποία στη συντριπτική τους πλειονότητα (σε ποσοστό περίπου 71%) είναι έως 1.000 ευρώ, ενώ ένα 13,3% διαθέτει καταθέσεις μεταξύ 1.000 έως 5.000 ευρώ. Οπως επισημαίνουν χαρακτηριστικά αρμόδια τραπεζικά στελέχη, «τέτοια ποσά χρησιμοποιούνται για καθημερινές κινήσεις ρευστότητας και βρίσκονται σε καταθέσεις μιας ημέρας, που το επιτόκιο είναι πολύ χαμηλό σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες». Αν και τα στοιχεία του ΤΕΚΕ αποτυπώνουν τις καταθέσεις ανά καταθέτη και ανά τράπεζα και πολλοί είναι εκείνοι που ως απότοκο της κρίσης έχουν «σπάσει» τα χρήματά τους σε πάνω από δύο τράπεζες, τα στοιχεία δείχνουν ότι από 5.001 έως 50.000 ευρώ διαθέτει το 13,6% των Ελλήνων, από 50.001 έως 100.000 ευρώ το 1,4% και πάνω από 100.000 ευρώ μόλις το 0,8% των καταθετών. Στη χαμηλή αποταμιευτική βάση των Ελλήνων και φυσικά στα χαμηλά επιτόκια αποδίδονται και οι περιορισμένες μετακινήσεις σε προθεσμιακούς λογαριασμούς τα δύο τελευταία χρόνια της ανόδου των επιτοκίων, όταν στο παρελθόν πριν από την κρίση, η αντίστοιχη αναλογία ήταν 50%-50%.

Οι προθεσμιακές

Τα στοιχεία της ΤτΕ επιβεβαιώνουν ότι από τον Σεπτέμβριο του 2022, οπότε και παγιώθηκε η ανοδική πορεία των επιτοκίων από την ΕΚΤ έως και τον Ιούνιο του 2024 τα κεφάλαια που μετακινήθηκαν σε προθεσμιακούς λογαριασμούς ήταν περίπου 13 δισ. ευρώ και το ύψος των προθεσμιακών καταθέσεων διαμορφώνεται σήμερα στα 37 δισ. ευρώ, αποτελώντας το ένα τέταρτο των συνολικών καταθέσεων από νοικοκυριά, που ανέρχονται πλέον σε 145,8 δισ. ευρώ. Βασική αιτία είναι ότι για να πάρει κάποιος μια υπολογίσιμη απόδοση μεταξύ 1,5%-1,9%, θα πρέπει να διαθέτει ποσά άνω των 100.000 ευρώ και να τα δεσμεύσει για περίοδο άνω των 12 μηνών. Για ποσά π.χ. έως 50.000 ευρώ οι αποδόσεις κυμαίνονται κοντά στο 0,5% και το όφελος για τον καταθέτη δεν θεωρείται ουσιαστικό έτσι ώστε να δεσμεύσει τα χρήματά του.

Για τους πιο «δύσπιστους» αποταμιευτές, οι τράπεζες προσφέρουν συνδυασμούς προθεσμιακών καταθέσεων και αμοιβαίων κεφαλαίων, έτσι ώστε να «εκπαιδεύσουν» ακόμη και τους πιο επιφυλακτικούς στο επενδυτικό ρίσκο. Τα προϊόντα αυτής της κατηγορίας προϋποθέτουν μεγαλύτερο ποσό εγγραφής – από 10.000 ή 20.000 ευρώ και πάνω.

Τα επιτόκια δανείων

Η συντηρητική πολιτική των τραπεζών στο μέτωπο των καταθέσεων αποδίδεται και στην προσπάθεια συγκράτησης των επιτοκίων στα δάνεια, τα οποία μετά πολλά χρόνια βρίσκονται σε απόλυτη σύγκλιση με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα επιτόκια για νέα επιχειρηματικά δάνεια, τα οποία έχουν μέσο επιτόκιο 4,96% χαμηλότερο από το μέσο επιτόκιο στην Ευρωζώνη. Στη Γερμανία το αντίστοιχο επιτόκιο είναι 5,09%, στην Ιταλία 5,38%, στην Πορτογαλία 5,62% και στην Ιρλανδία στο 5,38%. Οι τράπεζες ισχυρίζονται άλλωστε ότι η πολιτική τους δεν εξαιρεί τις μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες κάνοντας χρήση των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων της ΕΑΤ λαμβάνουν το 40% του δανείου άτοκο, με αποτέλεσμα μια μικρή επιχείρηση σήμερα να εξασφαλίζει, όπως υποστηρίζουν, «ακόμη και καλύτερους όρους από το Ταμείο Ανάκαμψης, ενώ και η διαδικασία είναι πολύ απλούστερη».

Σε πορεία σύγκλισης βρίσκονται και τα επιτόκια των στεγαστικών δανείων, τα οποία με βάση τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας βρίσκονται στο 4,15%, δηλαδή 0,39% υψηλότερα από το μέσο επιτόκιο ενός στεγαστικού δανείου στην Ευρωζώνη.

Στην Ιρλανδία το αντίστοιχο επιτόκιο είναι 4,12%, ενώ στη Γερμανία 3,9%. Οι ελληνικές τράπεζες είναι άλλωστε οι μόνες στην Ευρωζώνη που «πάγωσαν» τα επιτόκια των υφιστάμενων στεγαστικών δανείων στα επίπεδα του Μαρτίου του 2023, μειωμένα μάλιστα κατά 0,20 μονάδες.

Ετσι, στεγαστικά δάνεια που συνδέονται με το euribor ενός μηνός, το επιτόκιο αναφοράς «πάγωσε» στο 2,7%, όταν τους τελευταίους μήνες είχε αυξηθεί έως και 4%. Σήμερα, που έχει ξεκινήσει η σταδιακή αποκλιμάκωση, βρίσκεται στο 3,6% και έτσι οι δανειολήπτες συνεχίζουν να επωφελούνται από το «πάγωμα».

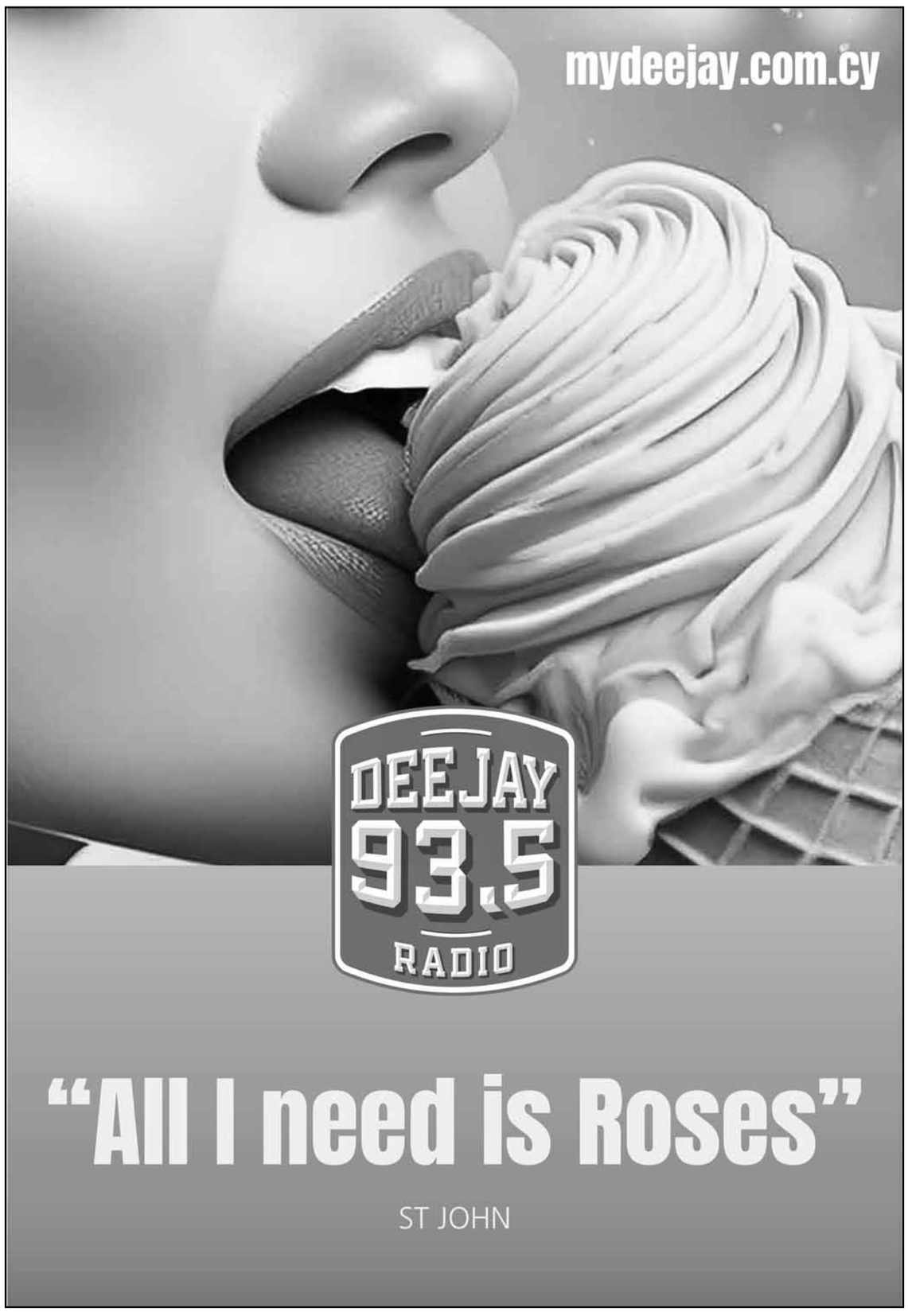

γαστρονόμος

+

Η ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΜΑΣ ΦΤΙΑΧΝΕΙ ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΑΣ

Τταβά της πόλης
Γλυκόξινο κοτόπουλο α λα κυπριακά
Μελιτζάνες στον φούρνο
με κρέμα γιαουρτιού
Καρυδόπιτα με άρωμα Κύπρου

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΜΕΖΕ

Εγχειρίδιο Αυγούστου με αγαπημένες συνταγές

ΚΥΡΙΑΚΗ 25/8

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ